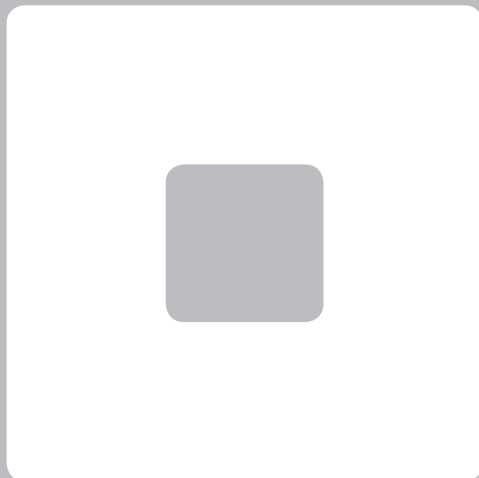

POWIAT POZNAŃSKI

Kulturalnie

POWIAT POZNAŃSKI

Kulturalnie

Poznań 2017

Autorzy:
Wojciech Łyszczak
Andrzej Ogórkiewicz

Powiat Poznański
ul. Jackowskiego 18
60-509 Poznań
www.powiat.poznan.pl

ISBN: 978-83-88993-17-6

POWIAT POZNAŃSKI... Kulturalnie

Przewodnik POWIAT POZNAŃSKI Kulturalnie to nasz kolejny „animator” czasu wolnego. Najbardziej twórczy, bo zapraszający do spotkań z kulturą. Czy na spotkanie uda się mieszkaniec, czy gość powiatu, przewodnik powinien sprawnie doprowadzić do celu.

Staraliśmy się zebrać najrozmaitsze kierunki, propozycje i formy kulturalnego spędzania czasu, tak, aby każdy mógł znaleźć coś dla siebie, niezależnie od tego, czy chce kulturę chłonąć, czy też uczestniczyć czynnie w jej wydarzeniach.

Jesteśmy przekonani, że odwiedzanie miejsc, o których piszemy, a także udział w warsztatach, przeglądach czy festynach, ma szansę wzbogacić nasze życie.

Bo Kultura w powiecie poznańskim się liczy!

Ten i pozostałe przewodniki: POWIAT POZNAŃSKI Przewodnik, POWIAT POZNAŃSKI Rodzinie, POWIAT POZNAŃSKI Aktywnie oraz POWIAT POZNAŃSKI Smakowicie zamieszczamy również na www.powiat.poznan.pl.

Jan Grabkowski
STAROSTA POZNAŃSKI

SPIS TREŚCI

I. NA SPOTKANIE Z KULTURĄ	6
1. Jako widz, aktor, czeladnik, tancerz – ośrodki kultury	6
2. Wśród eksponatów	16
3. Oglądamy, przeżywamy – kina i teatry	24
4. W królestwie książki	27
II. OBIEKTY	35
1. Skarby murowane i drewniane	
– z zachwytem	35
– z modlitwą	44
2. W środku miasta	55
3. Postaci jak żywe	60
III. W WIRZE PRZEŻYĆ	64
1. Na przeglądzie, festiwalu	64
2. Na festynie	72
3. Na warsztatach	82
IV. NA TROPIE KULTURY	84
1. Szlakiem i trasą	84
2. Quest – co to jest?	89
V. NAJWYBITNIEJSI	93
VI. MIĘDZY PRAWDĄ A LEGENDĄ	95

NA SPOTKANIE Z KULTURĄ

JAKO WIDZ, AKTOR, CZELADNIK, TANCERZ – OŚRODKI KULTURY

Ośrodki kultury są punktami pierwszej pomocy kulturalnej, pierwszego i zasadniczego kontaktu z kulturą, udostępniając ją mieszkańcom powiatu poznańskiego.

Bo o ile muzea, festiwale, czy zabytki służą jednakowo miejscowym i przyjezdnym, o tyle ośrodki kultury adresują swoją ofertę niemal wyłącznie do mieszkańców tych gmin, w których działają. Animacją życia kulturalnego zajmują się także biblioteki publiczne, wsparcia udzielają wydziały promocji urzędów gmin, miejscem działań kulturalnych są hale miejscowych ośrodków sportu, angażujących się często w organizację wydarzeń kulturalnych.

Obrazu dopełniają organizacje pozarządowe oraz jednostki samorządu pomocniczego ze świetlicami wiejskimi i klubami osiedlowymi, a także inne organizacje, jak choćby drużyny Ochotniczej Straży Pożarnej.

Wszystkie te miejsca odpowiadają mieszkańcom na pytanie: Dokąd po kulturę?

Oferta ośrodków kultury najczęściej obejmuje dwie sfery: pierwsza to organizowanie zajęć edukacyjno-artystycznych, zarówno dla dzieci stawiających pierwsze kroki w różnych dziedzinach sztuki, jak i dla dorosłych realizujących swoje pasje obok kariery zawodowej. Druga to organizowanie wydarzeń kulturalnych, w których mogą brać udział mieszkańcy i goście.

Zatem szukając możliwości realizowania pasji naszych i naszych dzieci, zajrzyjmy do oferty ośrodków kultury w powiecie poznańskim.

BUK

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury działa w Parku Harcerza (dawniej Park Sokoła). Park jest miejscem gdzie odbywa się większość plenerowych imprez kulturalnych.

W budynku administrowanym przez MGOK mieszczą się również: Ośrodek ZHP w Boku oraz filia Powiatowej Poradni Psychologicznej. Na terenie parku wydzielony jest teren, na którym znajduje się strzelnica. Gospodarzem i opiekunem strzelnicy jest Liga Obrony Kraju, prężnie działa Klub Żołnierzy Rezerwy. Tutaj odbywają się według stałego programu zawody strzeleckie.

Ośrodek prowadzi:

- Zespół kameralny „Amici Canti”
- Warsztaty artystyczno-plastyczne dla dzieci
- Zajęcia teatralne dla dzieci

- Artystyczne Ognisko Muzyczne – nauka gry na instrumentach: fortepian, akordeon, elektroniczne instrumenty klawiszowe, śpiew solowy
- Zajęcia Muzyczno-Ruchowe – zajęcia prowadzone w dwóch grupach wiekowych
- Zespół Folklorystyczny „Złote Kłosa” – zajęcia odbywają się w Wiejskim Domu Kultury w Dobieżyńcu
- Kapela Ludowa
- Kapela podwórkowa „JUNKI Z BUKU”
- Pracownia Modelarstwa i majsterkowania

Najważniejsze imprezy: Koncert Noworoczny, Powitanie lata, Zakończenie wakacji, Tydzień dla Seniora, Biesiada z Piosenką Żołnierską, Spotkanie Opłatkowe na rynku.

Oprócz Ośrodka działają Biblioteka i kino miasta i gminy Buk oraz cztery filie biblioteczne.

Siedziba: Buk, ul. Dobieżyńska 37, tel. 061 8140 121, www.mgokbuk.pl

CZERWONAK

Gminny Ośrodek Kultury Sokół proponuje zajęcia i warsztaty z różnych dziedzin sztuki, organizuje imprezy plenerowe i tematyczne dla dzieci i dla dorosłych.

Działają tu 4 zespoły teatralne, śpiewające Supermenki i mocno udzielający się śpiewający seniorzy, a także zbierający nagrody śpiewający soliści.

Sztandarowe imprezy: Wojewódzki Festiwal Piosenki Przedszkolaków, Dni Gminy.

Sokół organizuje także wydarzenia w Centrum Kultury i Rekreacji w Kozichgłowach, a jego filiami są cztery kluby.

Siedziba: Czerwonak, ul. Gdyńska 47, tel. 61 652 60 30, www.gok-sokol.pl

Ośrodek Kultury w Czerwonaku. Fot. A. Ogórkiewicz

Centrum Kultury i Rekreacji Kozięglowy. Fot. A. Ogórkiewicz

DOPIEWO

To przykład połączenia dwu instytucji: ośrodka kultury i biblioteki. W wyniku połączenia powstała Gminna Biblioteka Publiczna i Centrum Kultury w Dopiewie.

Jej siedzibą jest tzw. Dom Strażaka. W marcu 2010 roku biblioteka przeprowadziła się po raz szósty. Budynek dawnego ośrodka zdrowia w Dopiewie został przerobiony, odnowiony i przystosowany do potrzeb Biblioteki. Obecnie Biblioteka dysponuje przestronną wypożyczalnią dla dorosłych, czytelnią i wydzielonym oddziałem dla dzieci i młodzieży. W pomieszczeniach piwnicznych budynku znajdują się salki, w których odbywają się zajęcia dodatkowe dla dzieci i młodzieży oraz spektakle teatralne, spotkania autorskie itp.

Zespoły działające przy GBPiCK: Grupa Teatralna Baj, Zespół muzyczny Other Melody, Grupa Teatralna Wyczuleni.

Najważniejsze imprezy: Wielkopolski Przegląd Amatorskich Grup Teatralnych Seniorów, Wielkie Ubieranie Choinki z Jarmarkiem Bożonarodzeniowym, Ogólnopolski Tydzień Bibliotek, Gala zajęć dodatkowych GBPiCK.

Filie biblioteczne znajdują się w Konarzewie, Dąbrówce, Skórzewie, a oddziałami są: Sala widowiskowa CRK w Konarzewie oraz świetlica, Klub Rondo w Skórzewie, Rotunda Dąbrówka, GOK Dopiewiec.

Siedziba: Dopiewo, ul. Konarzevska 12, tel. 61 8148 223 w. 14, www.bibldop.pl

KLESZCZEWO

Kulturą w gminie zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Kleszczewie, a w jego strukturach:

- Gminny Ośrodek Kultury w Kleszczewie
- hala widowiskowo-sportowa w Kleszczewie łącznie z kompleksem boisk Orlik
- stadion sportowy w Kleszczewie
- hala sportowa w Tulcach łącznie z kompleksem boisk Orlik
- boisko ze sztuczną trawą 60x30m w Ziminie
- strzelnica sportowa w domu „Nad stawem”
- 12 placów zabaw w poszczególnych wsiach
- Uczniowski Klub Sportowy „PIONIER”

GOK Kleszczewo. Fot. A. Sołtysiak

- Redakcja lokalnej gazety mieszkańców „SAMORZĄD”
- Strzelnica sportowa w domu „Nad Stawem” w Tulcach

Najważniejsze grupy: seniorskie zespoły śpiewacze – Kleszczewianie i Stokrotki. Największe imprezy: Dni Gminy, Kleszczewska Żłota Jesień (tzw. dzień seniora), Kleszczewskie Zaduszki z Kulturą, cykl wydarzeń kulturalnych „Łap Kulturę”, cykl spotkań podróżniczych „Halo Świat”.

Siedziba: Kleszczewo, ul. Poznańska 10, tel. 61 817 60 20, www.kleszczewo.pl

KOMORNIKI

Gminny Ośrodek Kultury działa w Gminie Komorniki od 3 grudnia 1990 roku i jest samorządową instytucją kultury.

W skład GOK wchodzi filie: Domy Kultury w Rosnówku, Plewiskach, Łęczycy, Wierach, Głuchowie, Chomęcicach, a także świetlica w Szreniawie.

Organizuje i prowadzi m.in.: czwartki artystyczne, wycieczki krajoznawcze, występy zespołów muzycznych, ferie dla dzieci, zajęcia plastyczne, spotkania w klubie filmowym, zespoły wokalne, rytmikę, kursy tańca.

Zespoły: Aspirynki, Komorniczanie, Piccolo, Iza&Marta.

Najważniejsze imprezy: Komornicki Nokturn-koncert muzyki Polskiej, Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej, Bedki-spotkanie z Gwarą Komornicką.

Siedziba: Komorniki, ul. Stawna 7, tel. 61 810 74 49, www.gokkomorniki.pl

KOSTRZYN

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury dysponuje salą widowiskową, salą lustrzaną, salą klubową (przeznaczoną do organizacji spotkań towarzyskich, prelekcji, wykładów, wystaw), pracownią plastyczną i muzyczną oraz Izbą Muzealną Ziemi Kostrzyńskiej, której siedziba znajduje się w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kostrzynie.

W M-GOK-u swoją siedzibę ma również redakcja „Kostrzyńskiego ABC” – czasopisma ukazującego się nieprzerwanie od 1991 roku.

Najważniejsze wydarzenia:

- Święto Regionalne Kurdesz Kasztelański
- Międzynarodowy Festiwal Orkiestr Dętych

Ośrodek Kultury w Kostrzynie. Fot. A. Ogórkiewicz

- Imprezy patriotyczne organizowane w Kostrzynie, Iwnie i Janowie
- bale CHAŁTURNIKA,
- coroczny Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy
- Konkurs Piosenkarski dla dzieci i młodzieży szkół podstawowych i gimnazjalnych Zostań Gwiazdą
- Konkurs Piosenki dla przedszkolaków

Stała oferta: Akademia Przedszkolaka, nauka gry na Instrumentach Klawiszowych, nauka gry na instrumentach dętych, zajęcia plastyczne dla dzieci i dorosłych, Zespół Pieśni i Tańca „SIEKIERACY”, zespół śpiewaczy „ZŁOTA JESIEŃ”, młodzieżowy zespół tańca „TWISTER”, zespół wokalny „AKORD”.

Siedziba: Kostrzyn, ul. Poznańska 33, 61 8178 345, www.mgok-kostrzyn.pl

KÓRNIK

Działalność Kórnickiego Ośrodka Kultury, jako gminnej instytucji kultury, oparta jest na trzech priorytetach: misji edukacji artystycznej, organizacji imprez kulturalnych i współpracy kulturalnej z innymi instytucjami gminnymi i sołectwami. Proponuje warsztaty w zakresie plastyki, muzyki, tańca, literatury, teatru, a uczestnikom organizuje wystawy, pokazy i występy.

Największą imprezą w sezonie są Kórnickie Spotkania z Białą Damą, które co roku przyciągają masy widzów. KOK stara się poza programem czysto rozrywkowym wprowadzać elementy edukacji zapraszając twórców rękodzieła ludowego, ginących zawodów, czy też prezentując historię lokalnego rzemiosła.

Siedziba: Kórnik, ul. Prowent 6, 61 817 08 91, www.kornickiosrodekkultury.pl

LUBOŃ

Ośrodek Kultury w Luboniu zaprasza na cykliczne zajęcia z tańca: taniec sportowy, salsa solo i w parach, break dance, taniec towarzyski i taniec ludowy. W Ośrodku można nauczyć się grać na gitarze, a jak się już umie, założyć zespół i ćwiczyć w gościnnych salach. Poza tym prowadzi naukę gry na flażolecie, naukę śpiewu oraz zajęcia plastyczne dla uczestników w każdym wieku.

W Ośrodku działają zespoły „Szarotki” i „Formoza”.

Najważniejsze imprezy: Dni Gminy, Koncerty Noworoczne, Festiwal Piosenki im. Janusza Kondratowicza.

Siedziba: Luboń, ul. Sobieskiego 97, tel. 61 813 00 72, www.oklubon.pl

MOSINA

Mosiński Ośrodek Kultury funkcjonuje od ponad 40 lat, jego integralnymi częściami są Izba Muzealna i Galeria Miejska (siedziby w oddzielnym budynku). Galerię Miejską opiekuje się Związek Polskich Artystów Plastyków oraz Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu. Filie i oddziały: gmina liczy 21 sołectw, w 14 są świetlice wiejskie.

Mieszkańcy mają możliwość rozwijania swoich zamiłowań uczestnicząc w wielu projektach kulturalnych realizowanych w ramach kół zainteresowań i warsztatach edukacji kulturalnej. Ośrodek zaprasza na zajęcia wokalne, naukę gry na instrumentach, różne formy plastyczne, ceramikę, taniec, a także na zajęcia z kulturoznawstwa, historii sztuki i wiedzy o kulturze. Oferta skierowana jest do wszystkich grup wiekowych.

Najważniejsze zespoły: Carlos Ramirez z zespołem, Marcin Lewandowski, Zespół Wokalny My, Stowarzyszenie Muzyczne Orkiestra Dęta im. hm Antoniego Jerzaka.

Organizuje uroczyste obchody Dni Mosiny realizowane tradycyjnie każdego roku w maju.

Mosiński Ośrodek Kultury przygotowuje liczne imprezy, a jednym z najważniejszych wydarzeń są Ogólnopolskie Dni Artystyczne z Gitarą z udziałem najlepszych polskich i zagranicznych gitarzystów. MOK organizuje także Festiwal Muzyki Pasyjnej Stabat Mater oraz Prezentację Plenerową „Szeroko na Wąskiej”.

Siedziba: Mosina, ul. Dworcowa 4, tel. 61 813 29 09, www.kultura.gmina.pl

MUROWANA GOŚLINA

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji (filia Klub Osiedlowy „Zielone Wzgórza” i Izba Regionalna Ziemi Goślińskiej)

Sztandarowe przedsięwzięcia:

- Chór Żeński „Canzona”, dyr. prof. AM w Bydgoszczy Elżbieta Wtorkowska
- Chór Dziecięcy „Canzona”
- Zespół wokalny „Goślińskie Chabry
- Chór Mieszany „Vocantes”, dyr. prof. AM w Poznaniu Leszek Bajon

Najważniejsze imprezy:

- Międzynarodowy Festiwal Chóralny im. ks. Edmunda Szymańskiego
- Jarmark św. Jakuba
- Festiwal Musica Sacra Musica Profana w Długiej Goślinie

Siedziba: Murowana Goślina, ul. Mściszewska 10, tel. 722 089 100, www.domkultury.murowana-goslina.pl

POBIEDZISKA

Pobiedziski Ośrodek Kultury współpracuje także z innymi instytucjami – OSiR-em, szkołami, przedszkolami, WTZ, Fundacją Scena Pobiedziska, Stowarzyszeniem Gmina Pobiedziska w Europie, Stowarzyszeniem DLA CIEBIE, Stowarzyszeniem Towarzystwo Miłośników Pobiedzisk i innymi.

Zespoły: Zespół Pieśni i Tańca WIWATY, Pobiedziska Orkiestra Dęta, Chór MELODIA, Studio Piosenki – Haliny Benedyk.

Ośrodek Kultury w Pobiedziskach. Fot. A. Ogórkiewicz

Najważniejsze imprezy: Jarmark Piastowski, Festiwal Kapel Folkloru Miejskiego, Przegląd Piosenki Biesiadnej Chórów i Zespołów Śpiewaczych Seniorów z Wielkopolski
– współpracujący aktorzy: Andrzej Pieczyński, Dominika Łakomska,
– artyści plastycy: Marcin i Magdalena Czescy, Włodzimierz Trawiński, Wojciech Hoffman, Ryszard Białek,
– kompozytor – dyrygent Aleksander Maliszewski, piosenkarka Halina Benedyk.
Siedziba: Pobiedziska, ul. Kostrzyńska 21, tel. 817 72 27, www.ok-pobiedziska.pl

PUSZCZYKOWO

Działa tu Miejska Biblioteka Publiczna im. Małgorzaty Musierowicz Centrum Animacji Kultury, łącząc organizowanie wydarzeń kulturalnych z pracą biblioteki, a także organizacją wydarzeń sportowych. Organizuje spotkania poetyckie, spotkania autorskie, koncerty oraz wystawy prac plastycznych.

Siedziba: Puszczykowo, ul. Rynek 15, tel. 819 46 49, biblioteka@puszczykowo.pl

ROKIETNICA

W Gminnym Ośrodku Kultury w Rokietnicy większość zajęć adresowana jest do dzieci i młodzieży. Chlubą Ośrodka jest pracownia „Zręcznych rąk”, gdzie powstają prace z różnorodnych mas plastycznych. Uczestnicy zajęć zdobią szkło i porcelanę oraz wykonują ciekawe ozdoby z nietypowych materiałów. W ramach prowadzonych zajęć sportowo-rekreacyjnych w Mrowinie, w których uczestniczy młodzież starsza i dorośli, organizowane są turnieje tenisa stołowego, piłki halowej i siatkówki. Prężnie działa od wielu lat Sekcja Brydża Sportowego. Ośrodek Kultury jest organizatorem m.in. „Dni Seniora” – imprezy dla najstarszych mieszkańców, która odbywa się w większości sołectw gminy. Tradycją stały się festyny o charakterze interdyscyplinarnym majowe i dożynkowe oraz koncerty okazjonalne (kolęd, z okazji 11 listopada oraz koncert mikołajkowy).

Siedziba: Rokietnica, ul. Szamotulska 29, tel. 814 51 71

STĘSZEW

Dom Kultury w Stęszewie ma siedzibę w Hali Widowiskowo-Sportowej, którą dzierżawi od gminy. W organizowaniu kultury współpracuje z wydziałem promocji Urzędu Gminy, Muzeum, Biblioteką Publiczną i klubami sportowymi.

Zespoły: chór, kapela dudziarska, Klub Seniora Wesoła Gromada, Zespół Wokalny Modrzanki.

Organizowane imprezy: Bieg przełajowy, Pieśń nad Samicą i wiele innych, w tym wydarzenia patriotyczne i okolicznościowe.

Siedziba: Stęszew, ul. Poznańska 11, tel. 61 813 40 71, www.domkulturysteszew.pl

SUCHY LAS

To przykład zintegrowanego działania na rzecz kultury. Połączono tu dwie instytucje: bibliotekę publiczną i ośrodek kultury, tworząc Centrum Kultury i Bibliotekę Publiczną Gminy Suchy Las. Instytucja działa w pięknym, nowoczesnym obiekcie, stwarzającym możliwości zarówno pracy edukacyjnej, jak i organizacji wydarzeń.

W pomieszczeniach Centrum organizowane są zajęcia w dziedzinach: teatru, plastyki, muzyki i tańca, dla dzieci, młodzieży i dorosłych, a bierze w nich udział ok. 800 osób.

W każdym roku CKiBP organizuje ok. 50 różnego rodzaju wydarzeń: koncertów, spektakli, pokazów, występów kabaretowych. Plenerową imprezą organizowaną przez Centrum są Dni Gminy Suchy Las.

Najważniejsze wydarzenia: Festiwal Młodego Teatru Wielkopolski *Dzień dobry sztuko!*, Konkurs Fotograficzny, Sucholeska Noelka, Konkurs Szopek Bożonarodzeniowych.

Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna Gminy Suchy Las. Fot. A. Ogórkiewicz

CKiBP ma swoją młodzieżową redakcję multimedialną *Suche Fakty*, która w oparciu o profil na Facebooku, przy wykorzystaniu technik audiowizualnych przekazuje informacje na temat swoich wydarzeń i działań kulturalnych oraz innych inicjatyw na terenie gminy.

Wpisując się w filozofię *sharing economy*, Centrum uruchomiło *book-crossing* oraz *Givebox Suchy Las*, czyli miejsce, w którym można się podzielić wartościowymi przedmiotami, które nie są już potrzebne dotychczasowym użytkownikom.

Siedziba: Suchy Las, ul. Szkolna 16, tel. 61 25 00 400, www.osrodekkultury.pl

SWARZĘDZ

Ośrodek Kultury w Swarzędzu organizuje imprezy, prowadzi działalność sekcijną, udostępnia sale na próby amatorskich zespołów muzycznych, a biblioteka oprócz działalności bibliotecznej organizuje spotkania autorskie, warsztaty literackie dla młodzieży szkół średnich i gimnazjum, wykłady i spotkania poetyckie.

W Ośrodku Kultury funkcjonuje 17 sekcji, w tym instrumentalna, piosenki, plastyczna, teatralna, fotograficzna, szachowa, perkusyjna, Swarzędzka Orkiestra Flażoletowa, Zespół Regionalny „Olszyna”. Ośrodek Kultury współpracuje również ze Stowarzyszeniem Kulturalnym Orkiestra Dęta Swarzędz i Chórem Męskim „Akord”. Ponadto, Ośrodek Kultury zatrudnia animatorów kultury dzieci i młodzieży, którzy prowadzą zajęcia artystyczne – plastyczne, muzyczne, teatralne w dwóch świetlicach miejskich w Swarzędzu oraz siedmiu świetlicach wiejskich na terenie całej gminy. W zajęciach animacyjnych uczestniczy ponad 400 dzieci tygodniowo.

Ośrodek Kultury w Swarzędzu. Fot. A. Ogórkiewicz

Od połowy 2018 roku do struktury organizacyjnej Ośrodka Kultury dołącza Swarzędzkie Centrum Historii i Sztuki – będzie tam można bliżej zapoznać się z historią Swarzędza, swarzędzkim meblarstwem i innymi ciekawostkami.

Najważniejsze imprezy – Dni Swarzędza, Święto Patrona Miasta „Józefinki”, EkoBabie lato.

Siedziba: Swarzędz, ul. Poznańska 14, tel. 651 02 19, www.ok-swarzedz.pl

TARNOWO PODGÓRNE

Gminny Ośrodek Kultury „SEZAM” jest instytucją kultury działającą od 2002 roku. Prowadzi działalność artystyczną, impresaryjną, upowszechnieniową i edukacyjną. Jego działania koncentrują się w Centrum Kultury w Przeźmierowie i Domu Kultury w Tarnowie Podgórny. Część oferty GOK „SEZAM” prezentowana jest także w innych miejscach na terenie gminy Tarnowo Podgórne. Ośrodek jest wydawcą miesięcznika „TarNowa Kultura”, zawierającego aktualne informacje o jego działalności.

W strukturach GOK „SEZAM” działają liczne zespoły artystyczne: Młodzieżowa Orkiestra Dęta Gminy Tarnowo Podgórne, Zespół Pieśni i Tańca „Lusowiaczy”, Dziecięcy Zespół Pieśni i Tańca Ludowego „Modraki”, Koło Śpiewu im. Feliksa Nowowiejskiego, Mażoretki, zespół „Swingulance” i Teatr Tańca „Sortownia”. Wśród grup teatralnych prowadzonych przez GOK „SEZAM” są zespoły seniorów („Senioritki”), młodzieżowe („Zamiast”, „Novi”), a także zespoły dziecięce skupione w projekcie „Teatr w każdej wiosce”, których zajęcia odbywają się w Lusowie, Rumianku, Lusówku, Sierosławiu, Batorowie, Ceradzu Kościelnym, Tarnowie Podgórny, Przeźmierowie i Kokoszczyń.

Edukacja teatralna w gminie Tarnowo Podgórne prowadzona jest nie tylko poprzez zajęcia, lecz także regularnie organizowane przez GOK „SEZAM” spektakle dla dzieci w szkołach. Uczniowie szkół uczestniczą też w comiesięcznych koncertach z cyklu „Mezzoforte”, a przedszkolaki – w odbywających się co dwa tygodnie koncertach „Pro Sinfoniki”. Rozwijaniu artystycznych talentów sprzyjają koła zainteresowań dla dzieci i dorosłych oraz konkursy – recytatorskie, plastyczne, wokalne.

Najważniejsze wydarzenia: „Dni Gminy”, Festiwal „BLusowo”, Powiatowy Przegląd Zespołów Folklorystycznych, Koncert Noworoczny Cykl koncertów „Lusowskie Spotkania Muzyczne”, „Jazzowa Scena SEZAMU”, „Teatr w Każdej Wiosce”.

Siedziba: Tarnowo Podgórne, ul. Poznańska 96, tel. 61 895 92 28, www.goksezam.pl

WŚRÓD EKSPONATÓW

Na terenie powiatu poznańskiego działa kilkanaście placówek muzealnych o zróżnicowanych formach organizacyjnych i tematycznych. Są tu muzea m.in. zarządzane przez: Ministerstwo Kultury (Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu – Pałac w Rogalinie), Urząd Marszałkowski (Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie z oddziałami w Swarzędzu i Uzarzewie), placówki zarządzane przez samorządy gminne (np. Muzeum Regionalne w Stęszewie oraz placówki prywatne np. muzeum w Puszczykowie). W części z nich działają również galerie sztuki, jak np. w Pałacu w Rogalinie.

MUZEA W POWIECIE POZNAŃSKIM:

BUK

Izba Muzealna PTTK Ziemi Bukowskiej

Działa od 1952 r. kolekcjonując zabytki przedstawiające historię Buku i okolic oraz dokumentujące ważne wydarzenia historyczne. Posiada eksponaty dokumentujące przeszłość ziemi bukowskiej, m.in. zabytki archeologiczne, sztandary organizacji międzywojennych, oryginalny strój bukowski, pamiątki związane z Powstaniem Wielkopolskim i okupacją hitlerowską.

ul. Stanisława Reszki 29, tel. 61 814 9351, www.buk.gmina.pl/pl/izba-muzealna-ziemi-bukowskiej.pl

CHLUDOWO

Muzeum Misyjno-Etnograficzne Misjonarzy Werbistów

Posiada zbiory z różnych części świata, z krajów misyjnych, gdzie działają misjonarze Werbiści m.in. z Indii, Indonezji, Nowej Gwinei, Japonii, Chin, Nigerii.

ul. Kościelna 15, tel. 61 892 7070, www.chludowo.werbisci.pl

JEZIORY

Muzeum Przyrodnicze Wielkopolskiego Parku Narodowego w Jeziorach

Gromadzi zbiory związane z WPN oraz zagadnienia ochrony przyrody. Muzeum posiada sale tematyczne przedstawiające bogactwo przyrody WPN: ptaki, ryby, owady itp.

Jeziory, tel. 61 813 2206, www.wielkopolskipn.pl

KOSTRZYN

Izba Muzealna Ziemi Kostrzyńskiej

Powstała w 1976 r. w budynku Biblioteki Publicznej w trakcie obchodów 725-lecia Kostrzyna. Gromadzi pamiątki związane z tym miastem. W Izbie znajdują się dokumenty z przeszłości regionu od okresu średniowiecza aż po czasy współczesne.

ul. Poznańska 20, tel. 61 817 83 82, www.mgokkostrzyn.republika.pl/izba-muzealna/

KÓRNIK

Biblioteka Kórnicka Polskiej Akademii Nauk, Zamek w Kórniku

Obecnie w zamku mieści się muzeum z eksponatami, takimi jak: meble różnych stylów i epok, obrazy, rzeźby, kolekcje numizmatyczne, militaria polskie i wschodnie, wyroby rzemiosła artystycznego z porcelany i srebra.

Zamek posiada też Salę Mauretańską, nawiązującą do Dziedzińca Lwów w Alhambrze, początkowo przeznaczoną na bibliotekę a obecnie gromadzącą pamiątki narodowe. W pokoju pod wieżą eksponowane są zbiory etnograficzne i przyrodnicze z Australii i Oceanii.

ul. Parkowa 5, tel./ fax 61 817 0081, www.bkpan.poznan.pl

LUBOŃ

Muzeum Martyrologiczne w Żabikowie

Powstało w 1979 r. Znajduje się na terenach będącymi pozostałościami po obozach hitlerowskich funkcjonujących w latach 1941–1945. Obejmuje też obiekt byłego obozu dla internowanej w latach 1945–1948 cywilnej ludności niemieckiej.

ul. Niezłomnych 2, tel. 61 813 06 81, www.zabikowo.pl

Muzeum Martyrologiczne w Żabikowie. Fot. W. Łyszczak

LUSOWO

Muzeum Powstańców Wielkopolskich

Muzeum z siedzibą w Lusowie, posiadające zbiory związane z Powstaniem Wielkopolskim oraz generałem Józefem Dowborem-Muśnickim, mieszkającym w Lusowie w latach 1920-1937.

ul. Ogrodowa 1, tel. 61 814 69 52, www.muzeumlusowo.pl

Muzeum Powstańców Wielkopolskich w Lusowie. Fot. W. Łyszczak

MOSINA

Izba Muzealna

Powstała w 1985 r. i mieści się w XIX w. budynku bożnicy żydowskiej. Muzeum zbiera pamiątki i eksponaty związane z Mosiną. Posiada też archiwum ikonograficzne.

ul. Niezłomnych 1, tel. 61 819 1591, www.kultura.gmina.pl/izba

MUROWANA GOŚLINA

Izba Regionalna Ziemi Goślińskiej

Izba Regionalna Ziemi Goślińskiej powstała w 1988 r i jest placówką sprawującą opiekę nad dorobkiem historycznym ziemi goślińskiej. Do głównych zadań Izby należy: upowszechnianie tradycji, kultury obszarów gminy Murowana Goślina, prowadzenie działalności edukacyjnej oraz badawczej, gromadzenie lokalnych zbiorów muzealnych.

ul. Mściszewska 10, tel. 722 089 100, www.murowana-goslina.pl/170,izba-regionalna-ziemi-goslinskiej

OWIŃSKA

Muzeum Tyflogiczne

Znajduje się w nim najbardziej okazały zbiór map tyflogicznych oraz obiektów związanych z kulturą i edukacją niewidomych. Między innymi można zobaczyć najstarsze tyflo mapy M. Kunza z Illzach – 1886, pierwszy Atlas Świata dla niewidomych z roku 1932 itp. Znaleźć tam

można także kolekcję map ściennych Polski, Europy oraz Świata.

Zbiory znajdują się w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych w Owińskach.

Pl. Przemysława 9, tel. 61 812 6737, www.bip.oswowinska.powiat.poznan.pl/

POBIEDZISKA

Skansen Miniatur na Szlaku Piastowskim

Park miniatur zlokalizowany w Pobiedziskach, prezentujący makiety obiektów historycznych i fragmentów zabudowy miast wielkopolskich. Skansen ilustruje strukturę Szlaku Piastowskiego w jego obecnym i częściowo historycznym kształcie oraz proces kształtowania się państwowości polskiej. Skansen otwarty został w maju 1998 r. Obiekt posiada około 35 budowli z terenu Szlaku Piastowskiego. Miniatury wykonane zostały w skali 1:20.

ul. Kostrzyńska 21, tel. 61 817 7822, www.ok-pobiedziska.pl

Muzeum Arkadego Fiedlera w Puszczykowie. Fot. W. Łyszczak

Muzeum Arkadego Fiedlera w Puszczykowie. Fot. W. Łyszczak

PUSZCZYKOWO

Muzeum Arkadego Fiedlera w Puszczykowie

Muzeum – Pracownia Literacka Arkadego Fiedlera rozpoczęło działalność 1 stycznia 1974 roku. Placówka mieści się w starym domu rodziny Fiedlerów w Puszczykowie pod Poznaniem. W muzeum można zobaczyć pamiątki przywiezione z najdalszych zakątków świata. Jedną z głównych atrakcji jest zrekonstruowany w oryginalnej wielkości okręt flagowy Krzysztofa Kolumba „Santa Maria” i model samolotu myśliwskiego Hawker Hurricane.

ul. Słowackiego 1, tel. 61 813 3794, www.fiedler.pl

ROGALIN

Muzeum Pałac w Rogalinie

Pałac w Rogalinie stanowi oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu. W jego skład wchodzi: barokowo-klasycystyczny pałac, park i wozownia. Rezydencję w 2 połowie XVIII wieku wznosił w Rogalinie Kazimierz Raczyński. Praktycznie w niezmienionym

Muzeum w Stęszewie. Fot. W. Łyszczak

kształcie dotrwała ona do dziś. W rękach Raczyńskich pozostawał on do roku 1939. W salach pałacowych znajduje się galeria malarstwa z pracami artystów jak: Jan Matejko, Jacek Malczewski, Stanisław Wyspiański, Leon Wyczółkowski, Aleksander Gierzyński, Maurice Chabas, Albert Besnard, Paul Delaroche.

ul. Arciszewskiego 2, tel. 61 813 88 00, www.mnp.art.pl

STĘSZEW

Muzeum Regionalne w Stęszewie

Siedzibą muzeum jest jeden z najstarszych zabytkowych budynków (kamienica podcieniowa z XVIII wieku). Są tu trzy sale wystawowe ze zbiorami z zakresu historii, etnografii i archeologii związanymi z rozwojem Stęszewa.

Rynek 8, tel. (61) 813 4012, www.muzeum-steszew.pl

SWARZĘDZ

Skansen i Muzeum Pszczelarstwa im. prof. Ryszarda Kosteckiego w Swarzędzu

Muzeum stanowi oddział Muzeum Narodowego Rolnictwa w Szreniawie. Powstało w 1999 roku na terenie istniejącego od 1963 roku skansenu pszczelarского.

Twórcą skansenu był prof. Ryszard Kostecki. Skansen jest wyjątkowym w skali europejskiej zbiorem uli ilustrującym na ekspozycji plenerowej historię bartnictwa i pszczelarstwa na ziemiach polskich. W 1999 roku w pofolwarcznym budynku otwarto ekspozycję muzealną dotyczącą owadów użytkowych. W 2002 roku nadano Muzeum imię prof. Ryszarda Kosteckiego – twórcy skansenu.

ul. Poznańska 35, tel. 61 651 1817, www.muzeum-szreniawa.pl

Muzeum w Szreniawie. Fot. W. Łyszczak

SZRENIAWA

Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie

Muzeum powstało w 1964 r. Gromadzi i udostępnia zabytki dotyczące dziejów wsi polskiej, rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego z terenu Polski. Muzeum posiada ponad 20 tysięcy obiektów muzealnych. Jest jedynym tej rangi muzeum rolnictwa w Polsce i jednym z nielicznych i największych w Europie.

ul. Dworcowa 5, tel. 61 810 7629, www.muzeum-szreniawa.pl

UZARZEWO

Muzeum Przyrodniczo-Łowieckie w Uzarzewie

Oddział Muzeum Narodowego Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie. Powstało w 1977 r. i mieści się w odnowionym dziewiętnastowiecznym dworze położonym w parku krajobrazowym. Gromadzi zbiory dotyczące łowiectwa.

ul. Akacyjowa 12, tel. 61 818 1211, www.muzeum-szreniawa.pl

GALERIE W POWIECIE POZNAŃSKIM:

Część muzeów w powiecie mieści również galerie sztuki, np. Pałac w Rogalinie. Poza tym w niektórych gminach działają – z reguły małe, czasem przydomowe – galerie jak np.

V.A. Gallery

ul. Wierzbowa 162, Wysogotowo, tel. 509 920 616, <http://www.va-gallery.pl>

Oferta galerii to malarstwo sztalugowe, grafika, rysunek, fotografia, rzeźba, a także nowatorskie projekty aranżacyjne. Również innowacyjne spojrzenie na pracę artysty w ramach projektu Rent an Artist. Dłuchacz (rok 2017) w V.A. Gallery wystawiono pracę 85 artystów.

Galeria Perlegal

ul. Kolejowa 63, Skórzewo, tel. 502 380 333

Motorem napędowym tego bardzo kreatywnego tworu jest poznański artysta Tomasz Akusz, który sam jest autorem większości rysunków i obrazów dostępnych w galerii. Jest również inicjatorem szeregu wydarzeń kulturalnych w różnych miejscach powiatu np. współorganizuje pod kątem artystycznym Dni Kórnik, organizuje pokazy rzeźbienia w drewnie piłą mechaniczną, a także prowadzi projekt Koń Sztuki.

Galeria w Rogalinie. Fot. A. Ogórkiewicz

ArtDecory

Galeria Sucholeska, ul. Obornicka 85, Suchy Las, tel. 609 783 993

Galeria Artdecory prezentuje sztukę użytkową. Oferuje ozdoby ze szkła artystycznego i unikatowej ceramiki. Posiada również kolekcję biżuterii artystycznej włoskich, amerykańskich i polskich projektantów. Do dekoracji wnętrz oferowane są też obrazy, lustra i zegary.

LUPA Pracownia Artystyczna

ul. Stroma 3, 62-040 Puszczykowo, tel. 503 308 287

Lupa jest pracownią artystyczną, która powstała na potrzeby pracy artystycznej, ale także na potrzeby realizacji twórczych i kreatywnych zaproszonych przez właścicieli osób.

Jest to „inkubator” autorskich projektów Edukacji Artystycznej, realizacji wydarzeń kulturalnych, miejsce przygotowań projektów artystycznych: muzycznych, plastycznych i innych (które potem często są prezentowane na profesjonalnych scenach, w galeriach i przestrzeniach publicznych). Lupa jest zapleczem do współpracy z ciekawymi ludźmi. To coś więcej niż tylko galeria, to pewnego rodzaju kombinat twórczy pracy artystycznej z zakresu plastyki, rzeźby, muzyki, animacji, rozwoju osobistego i wielu innych gałęzi artystycznych.

OGŁĄDAMY, PRZEŻYWAMY – KINA I TEATRY

Kina w regionie to głównie spora liczba multipleksów działających w Poznaniu. Mieszkańcy powiatu poznańskiego korzystają z tych kompleksów kinowych ze względu na ich jakość techniczną i dostęp do najświeższego repertuaru. Mają jednak potrzebę uczestniczenia w projekcjach filmowych także w swoich gminach. Pokazy wartościowego kina często organizują więc ośrodki kultury, natomiast latem można liczyć na projekcje plenerowe. W całym powiecie wyjątkiem jest gmina Buk, która posiada prawdziwe kino repertuarowe z nowoczesną salą.

Kino Wielkopolanin w Buku. Fot. bibliotekabuk.pl

BUK

Kino Wielkopolanin

pl. Stanisława Reszki 29, tel. 61 814 03 70

Kino umożliwia wyświetlanie filmów w 3D. Przemiana z kina analogowego na cyfrowe odbyła się w 2014 roku. Kino jest odnowione, obok działa również kawiarnia. Cały ośrodek jest perełką w oku miejskich rajców i jest chętnie odwiedzany przez lokalnych mieszkańców.

CZERWONAK

Plenerowe Kino Po Sąsiedzku

W każdy sierpniowy wtorek cyklicznie Gminny Ośrodek Kultury Sokół oraz Kino Muza w Poznaniu organizują pokazy filmowe na parkingu TBS w Koziegłównach (przy ul. Poznańskiej).

GOK Sokół

ul. Gdyńska 47, tel. 61 652 60 30

Kino za trzy zeta

Seanse odbywają się w Centrum Kultury i Rekreacji w Koziegłównach. Wejściówki na seanse można kupować w cenie 3 złotych w CKiR w Koziegłównach oraz w GOK Sokół w Czerwonaku.

Centrum Kultury i Rekreacji w Koziegłównach

ul. Piłsudskiego 3a

centrala tel. 61 646 04 89

MUROWANA GOŚLINA

Kino Zorza

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji

ul. Mściszewska 10

tel. 61 812 21 20

SUCHY LAS

Projekcje filmów

Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna
ul. Szkolna 16, tel. 61 25 00 400

TARNOWO PODGÓRNE

Kino Zielone Oko

Centrum Kultury Przeźmierowo

ul. Ogrodowa 13a, tel. 61 222 29 16

Kino istnieje od 2016 roku i jest wyposażone w cyfrowy projektor, umożliwiający organizowanie projekcji w najwyższej jakości, łącznie z pokazami 3D. Dzięki temu sprzętowi Kino może proponować mieszkańcom zarówno filmy już dobrze znane, jak i absolutne nowości.

TEATRY

Podobnie jak w kwestii kin, sprawa ma się z teatrami. Życie kulturalne z racji wielkości miasta koncentruje się przede wszystkim w Poznaniu. W samym powiecie i w poszczególnych gminach nie ma wielkich budynków teatralnych, czy okazałych scen, jednak kto myśli, że teatr w gminach nie istnieje, jest w błędzie. W poszczególnych ośrodkach kultury działa sporo kółek teatralnych, prowadzone są także zajęcia z aktorstwa.

Cykl Filmowy Kobiety Sztuki w CKiBP Suchy Las. Ilustr. J. Kociński

Uczestnicy tych zajęć organizują swoje spektakle, zapraszane są również grupy teatralne z różnych części Polski i świata.

Stowarzyszenie Teatralne Legion

ul. Prowent 6, Kórnik

Anna Łazuka-Witek, tel. 696 984 694

Zespół określa siebie jako twórców, pasjonatów i marzycieli. Stowarzyszenie ma na celu propagowanie kultury w Kórniku, a także pogłębianie wiedzy na temat wkładu emigracji w kulturę polską.

Teatr w każdej wiosce

W Tarnowie Podgórnym od lat działa inicjatywa pod nazwą „Teatr w każdej wiosce”, polegająca na corocznych pokazach młodych artystów, które przygotowywali podczas zajęć teatralnych. W projekcie bierze udział ponad setka dzieci z różnych miejscowości w Tarnowie Podgórnym. Finał odbywa się w Przeźmierowie.

Gminny Ośrodek Kultury Sezam

ul. Ogrodowa 13a, tel. 61 895 92 28

W KRÓLESTWIE KSIĄŻKI

Biblioteki, podobnie jak ośrodki kultury, przeszły dość intensywne przeobrażenia, związane niekoniecznie tylko z rozwojem technologii. Historia w wielu miejscowościach jest podobna: biblioteki, dawniej księżnice, były głównymi ośrodkami upowszechniania kultury, a równocześnie miejscami zachowywania polskości. Oprócz gromadzenia książek i czasopism i udostępniania ich ludziom, zajmowały się organizowaniem lekcji, warsztatów, występów i prelekcji. Działyły przy nich zespoły śpiewacze, grali instrumentalniści, tańczyli tancerze.

Z biegiem czasu te dwie funkcje zostały dość mocno rozdzielone. Animacją życia kulturalnego zajęły się nowo stworzone ośrodki kultury, a biblioteki zbierały i wypożyczały książki.

W ostatnich latach obserwujemy zwrot w innym kierunku. Jedne i drugie instytucje stają się coraz bardziej wielofunkcyjne. Ośrodki kultury starają się oferować choćby prasę, a często także elektroniczne wersje literatury i filmy, biblioteki zaś organizują spotkania autorskie, tworzą programy edukacyjno-artystyczne i organizują własne zajęcia, a stąd już tylko krok w kierunku łączenia obu instytucji. Tak już się stało w kilku przypadkach w powiecie poznańskim, w innych natomiast pojawił się model biblioteki, która wypełnia wszystkie zadania kulturalne.

BUK

Biblioteka i Kino Miasta i Gminy Buk to przykład jeszcze innego połączenia funkcji instytucji. W Buku biblioteka działa wspólnie z...kinem i to repertuarowym. Przy całkiem sporej odległości od Poznania, widać wyraźnie, że mieszkańcy wolą pójść na film u siebie, kilka kroków od domu.

Sama Biblioteka działa w głównej siedzibie, przy Placu Stanisława Reszki 29 w Buku, a także w czterech filiach: w Dakowych Suchych, Obieźynie, Niepruszewie i Szewcach. Poza działalnością typowo biblioteczną organizuje spotkania autorskie i prowadzi sprzedaż publikacji.

Zbiory: 87 936 pozycji, w 52% skomputeryzowanych.

Siedziba: Plac Stanisława Reszki 29, tel. 61 814 07 61, www.bibliotekabuk.pl

CZERWONAK

Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonaku dysponuje czytelnią oraz wypożyczalnią dla dorosłych, dzieci i młodzieży. Gromadzi dokumentację bieżących wydarzeń (D.Ż.S.) dotyczących gminy w postaci albumów fotograficznych, kronik, wycinków prasowych.

Od kilku lat biblioteka bierze udział w akcji „Cała Polska czyta dzieciom”, prowadzi akcję Pogotowia Bibliotecznego (8 120 701) dla osób nie mogących samodzielnie przyjść do biblioteki.

Organizuje wakacje i ferie w bibliotece. Promuje twórczość regionu, popularyzuje książkę – czytelnictwo – bibliotekę. Jedną z form działalności upowszechnieniowej są spotkania autorskie oraz spotkania teatralne.

Zbiory: 59 648 pozycji, w całości opracowanych komputerowo.

Siedziba: Czerwonak, Os. 40-lecia PRL 7, tel. 61 812 07 01,

Biblioteka w Czerwonaku. Fot. A. Ogórkiewicz

www.biblioteka.czerwonak.pl
Filie w Kozichgłowach, Owińskach i Bolechowie.

DOPIEWO

Gminna Biblioteka Publiczna i Centrum Kultury w Dopiewie dysponuje przestronną wypożyczalnią dla dorosłych, czytelnią i wydzielonym oddziałem dla dzieci i młodzieży. W pomieszczeniach piwnicznych budynku znajdują się salki w których odbywają się zajęcia dodatkowe dla dzieci i młodzieży oraz spektakle teatralne, spotkania autorskie itp. W 2014 roku zmieniła się nazwa na Gminna Biblioteka Publiczna i Centrum Kultury w Dopiewie.

Zbiory: 44 284 pozycje, w 100% opracowane komputerowo.
Siedziba: ul. Konarzewska 12, tel. 61 814 82 23, www.bibldop.pl
Filie: Konarzewo, Dąbrówka, Skórzewo.

KLESZCZEWO

Gminna Biblioteka Publiczna w Kleszczewie prowadzi stałe formy pracy popularyzujące książkę i czytelnictwo, jak: edukacja czytelnicza dzieci przedszkolnych, pasowanie siedmiolatków na czytelników biblioteki, spotkania autorskie, konkursy plastyczno-literackie dla dzieci i młodzieży szkolnej, wystawy literackie, tematyczne.

Zbiory: 43 790 pozycji, w 100% opracowanych komputerowo.

Biblioteka w Kleszczewie. Fot. A. Sołtysiak

Siedziba: ul. Poznańska 2, tel. 61 817 62 19, www.zskleszczewo.pl/biblioteka
Filia w Tulcach.

KOMORNIKI

Biblioteka Publiczna Gminy Komorniki to nie tylko wypożyczalnia książek ale również, zgodnie ze sztuką współczesnego bibliotekarstwa, ośrodek promujący czytelnictwo i szeroko pojętą kulturę poprzez różnorodne formy działania jak np.: spotkania autorskie, lekcje biblioteczne, konkursy. Mimo iż komputeryzacja i nowoczesne techniki przekazu wkroczyły w życie biblioteki, to nadal pełni ona rolę kulturotwórczą.

Zbiory: 73 077 pozycji, w 100% opracowanych komputerowo.

Siedziba: Komorniki, ul. Stawna 7/11, tel. 61 810 76 13, www.biblioteka-komorniki.pl

Filie: Plewiska, Chomęcice, Wiry.

KOSTRZYN

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Kostrzyn im. Kazimierza Iłłakowiczówny prowadzi wypożyczalnię dla dorosłych i dla dzieci, czytelnię, księgarnię i izbę muzealną. Niedawno poszerzyła ofertę o możliwość korzystania z bazy 18 000 książek elektronicznych z oferty firmy *Legimi* działającej na smartfonach, tabletach, komputerach i czytnikach i obejmującej przede wszystkim publikacje z dziedziny literatury pięknej (bestsellery, nowości, kryminały, fantastyka i SF, powieści obyczajowe i romanse).

Biblioteka w Kostrzynie. Fot. A. Ogórkiewicz

Zbiory: 42 518 pozycji, w 93% opracowanych komputerowo.

Siedziba: Kostrzyn, ul. Poznańska 20, tel. 61 817 83 82, www.biblioteka-kostrzyn.pl

Filie: Czerlejno, Guttowy, Iwno, Siekierki.

KÓRNIK

Biblioteka Publiczna w Kórniku prowadzi wyodrębniony oddział dla dzieci i młodzieży, wypożyczalnię dla dorosłych oraz czytelnię z księgozbiorem podręcznym i czasopismami.

Animuje życie kulturalne m.in. poprzez działalność Pasjoteki, organizację Bajkoczytania dla dzieci oraz działalność Klubu Podróżnika z Kórnika.

Zbiory: 69 773 pozycji, w 100% opracowanych komputerowo.

Siedziba: Kórnik, ul. Poznańska 65, tel. 61 817 00 21, www.biblioteka.kornik.pl

Filia w Bninie.

LUBOŃ

Biblioteka Miejska w Luboniu organizuje wieczory literacko-poetyckie i teatralne, spektakle, recitale, wystawy oraz wernisaże organizowane przez naszą placówkę. Biblioteka współpracuje ze Stowarzyszeniem Pisarzy Polskich i Związkiem Literatów Polskich. Organizowane są spotkania autorskie połączone z promocją książek, warsztaty literackie dla młodzieży, maratony, wykłady i wieczory poetyckie. Kilka lat temu nawiązana została współpraca z aktorami Teatru Nowego, co zaowocowało cyklicznymi spotkaniami, cieszącymi się dużą popularnością wśród mieszkańców miasta. Na stałe do kalendarza propozycji biblioteki wpisano także indywidualne wystawy plastyczne w galerii Na regale, gdzie prezentowane są prace artystów – plastyków, profesjonalistów, a także amatorów.

Zbiory: 40 036 pozycji, w 100% opracowanych komputerowo.

Siedziba: Luboń, ul. Żabikowska 42, tel. 61 813 09 72, www.biblub.com

Filie: przy Zakładach Chemicznych oraz w Luboniu-Lasku, przy ul. Sobieskiego.

MOSINA

Mosińska Biblioteka Publiczna gromadzi i udostępnia księgozbiór, prowadzi lekcje biblioteczne, wystawy, imprezy o charakterze literacko-muzycznym, współpracuje z placówkami kulturalnymi i oświatowymi wszystkich szczebli na terenie miasta i gminy. Przy bibliotece działa m.in. Dyskusyjny Klub Książki, raz w roku odbywa się gminne „Dyktando dla leworęcznych”.

Zbiory: 102 675 pozycji, w 77% opracowanych komputerowo.

Siedziba: Mosina, ul. Dworcowa 4, tel. 61 813 23 32, www.bibliotekamosina.pl

Filie: Czapury, Daszewice, Pecna, Krosienko, Rogalinek.

MUROWANA GOŚLINA

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy im. Bonawentury Graczyńskiego w Murowanej Goślinie prowadzi czytelnię, oddział dla dzieci i wypożyczalnię dla dorosłych.

W Oddziale w ciągu całego roku odbywają się różnego rodzaju zajęcia i imprezy dla dzieci. W zależności od pory roku czy na okoliczność świąt mali Czytelnicy zapraszani są na zajęcia plastyczne i zabawy. Biblioteka prowadzi lekcje biblioteczne, organizuje konkursy, działa przy niej pracownia archeologiczna.

Siedziba: Murowana Goślina, ul. Poznańska 16, tel. 61 892 36 17 www.biblioteka.murowana-goslina.pl

Filia na Osiedlu Zielone Wzgórza.

Biblioteka w Murowanej Goślinie. Fot. A. Ogórkiewicz

POBIEDZISKA

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Pobiedziska prowadzi Oddział dla dzieci Kącik Literacki, Klub Żywego Słowa oraz kluby środowiskowe. Cykliczne spotkania odbywają się w siedzibach bibliotek lub w salach szkolnych.

Działalność środowiskową łączy z propozycjami kulturalnymi. Spotkania mają charakter tematycznych prelekcji, wieczorów autorskich, zajęć artystyczno-rękodzielniczych. Biblioteka proponuje wyjazdy do muzeów, kina, teatru, na wycieczki krajoznawczo-wypoczynkowe oraz pikniki. Współpracuje ze szkołami. Klubowicze uczestniczą w uroczystościach przygotowywanych przez nauczycieli i uczniów. Ważnym elementem klubowych spotkań jest ich otwarta formuła, konsultowanie tematów i propozycji spotkań z uczestnikami.

Zbiory: 60 344 pozycje, w 100% opracowane komputerowo.

Siedziba: Pobiedziska, ul. Kostrzyńska 21, tel. 61 817 71 46, www.bppob.pl

Filie: Pobiedziska-Letnisko, Biskupice, Pomarzanowice.

Biblioteka w Pobiedziskach. Fot. A. Ogórkiewicz

PUSZCZYKOWO

Biblioteka Miejska im. Małgorzaty Musierowicz Centrum Animacji Kultury w Puszczykowie jest zintegrowaną instytucją, pełniącą funkcję biblioteki, ośrodka kultury, a także pewnej formy ośrodka sportu.

W ramach działań biblioteki organizowane są cotygodniowe zajęcia taneczne i plastyczne. Można też w Bibliotece skorzystać z cyklicznie organizowanych warsztatów oraz innych wydarzeń, jak wystawy książek i nie tylko, a także spotkania autorskie.

Zbiory: 33 194 pozycje, w 100% opracowane komputerowo.

Siedziba: Puszczykowo, ul. Rynek 15, tel. 61 819 46 49, www.biblioteka.iq.pl

Filia: Puszczykowo, ul. Kraszewskiego.

ROKIETNICA

Biblioteka Gminna im. Marii Konopnickiej w Rokietnicy prowadzi Klub Podróżnika, grupę zabawową, Klub Małego Szachisty i Klub Gier Planszowych, organizuje spotkania ze znanymi osobami i spotkania autorskie.

Czytelnia to miejsce, w którym odbywają się wszystkie zajęcia edukacyjne – zajęcia zachowowe, konsultacje logopedyczne, gry planszowe, maluchowanie.

Udostępnia się tutaj: księgozbiór podręczny, encyklopedie, słowniki, leksykony, informatory, materiały zgromadzone przez bibliotekę, czasopisma.

Zbiory: 52 199 pozycji, w 53% opracowanych komputerowo.

Siedziba: Rokietnica, ul. Poczтовая 8, tel. 61 814 52 12, www.bibrok.neostrada.pl

Filie: Mrowino, Napachanie.

STĘSZEW

Biblioteka Publiczna w Stęszewie prowadzi Dyskusyjny Klub Książki i Klub Pożera-czy Książek, organizuje konkursy plastyczne i głośne czytanie bajek. Prowadzi zajęcia literacko-plastyczne pod hasłem „Wakacje w bibliotece”.

Zbiory: 63 388 pozycji, w 100% opracowanych komputerowo.

Siedziba: Stęszew, Rynek 22, 61 813 40 92, www.bibliotekasteszew.info

Filie: Bądlewo, Strykowo, Trzebaw, Sapowice, Jeziorki.

SUCHY LAS

Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna Gminy Suchy Las to instytucja zintegrowana, powstała z połączenia biblioteki z ośrodkiem kultury.

Biblioteka mieści się w nowoczesnym, dobrze zaaranżowanym wnętrzu, umożliwiającym prowadzenie bardzo bogatej działalności, wykraczającej znacznie poza funkcje związane z wypożyczaniem książek. Biblioteka regularnie rekomenduje czytelnikom nowe pozycje, zamieszczając recenzje na stronie internetowej oraz w lokalnej prasie. Prowadzi Klub Przyjaciół Książki i Młodzieżowy Klub Książki, lekcje biblioteczne, zajęcia plastyczne związane z ilustracją książek, organizuje Noc w bibliotece i cykle spotkań autorskich.

W ofercie Biblioteki także bogate zbiory audiobook'ów, e-book'ów i filmów.

Zbiory: 75 453 pozycje, w 100% opracowane komputerowo.

Siedziba: Suchy Las, ul. Szkolna 16, 61 25 00 400, www.osrodekukultury.pl

Filie: Złotniki, Chludowo.

SWARZĘDZ

Biblioteka Publiczna w Swarzędzu to nie tylko wypożyczalnia, ale także różnorodna działalność kulturalno-oświatowa. To wystawy plastyczne i fotograficzne, na których

swoje prace prezentują lokalni artyści oraz amatorzy, to spotkania autorskie, wykłady i prelekcje. W swych działaniach współpracuje ze szkołami, przedszkolami, organizacjami społecznymi i stowarzyszeniami działającymi na terenie gminy. W ramach Biblioteki dla dzieci prowadzi Teatr w Bibliotece, w ramach Biblioteki dla dorosłych warsztaty i Dyskusyjny Klub Książki.

Zbiory: 120 682 pozycje, w 97% opracowane komputerowo.

Siedziba: Swarzędz, Os. Czwartaków 1, tel. 61 817 31 02, www.biblioteka.swarzedz.pl

Filie: Os. Kościuszkowców, Os. Raczyńskiego, Zalasewo, Kobylnica, Paczkowo, Uzarzewo.

TARNOWO PODGÓRNE

Biblioteka Publiczna Gminy Tarnowo Podgórne organizuje spotkania z książką, wystawy, konkursy recytatorskie, spotkania edukacyjne w dziedzinie literatury i plastyki, prelekcje, lekcje biblioteczne, edukację najmłodszych, spotkania z poezją – listopad poetycki. Oprócz tego udostępnia czytelnikom bogaty księgozbiór w postaci tradycyjnej i elektronicznej.

Zbiory: 71 883 pozycje, w 86% opracowane komputerowo.

Siedziba: Tarnowo Podgórne, ul. Ogrodowa 2A, tel. 61 222 29 18, www.bibliotekatp.pl

Filie: Baranowo, Przeźmierowo, Lusowo.

OBIEKTY

SKARBY MUROWANE I DREWNIANE – Z ZACHWYTEM

Proponując do oglądania ciekawe i cenne obiekty postanowiliśmy wyobrazić sobie kilka potencjalnych sytuacji: kiedy planujemy rodzinny wypad w okolicę niezbyt odległą, a koniecznie ciekawą, odwiedziny miejsc, które już kiedyś widzieliśmy, ale chcemy spojrzeć na nie po jakimś czasie i przede wszystkim taki scenariusz, kiedy chcemy pokazać nasze okolice przyjaciółom z daleka. Wówczas musimy się zastanowić, co pokazać warto, co pokazać trzeba i wreszcie, czego po prostu nie wolno ominąć.

Przedstawiamy zatem propozycje zabytków, które podzieliliśmy na świeckie i sakralne. Opiszemy budowle bardzo znane, ale i te nieco mniej. Wiele z nich proponowaliśmy wcześniej w publikacjach: *Powiat Poznański Przewodnik*, *Powiat Poznański Leksykon krajoznawczo-turystyczny*, czy *Powiat Poznański Rodzinnie*, dostępny na stronie www.powiat.poznan.pl.

Zaczynamy od ekstraklasy, w której mamy dwa obiekty: Zamek w Kórniku i Pałac w Rogalinie, oba zabytki z otoczeniem parkowym, w przypadku Kórnika w postaci arboretum. Jeśli wypuścimy naszych gości bez obejrzenia tych dwóch miejsc, to znaczy, że kiepscy z nas gospodarze.

Zamek w Kórniku, zabytek klasy „0”, piękna rezydencja magnacka, z korzeniami w czasach średniowiecza, wielokrotnie przebudowywana, przywrócona do świetności w XIX w.

Gościł w nim m.in. Henryk Walezy w drodze na koronację do Krakowa. Wówczas Zamek był przebudowany z inicjatywy Mikołaja Górki w stylu renesansowym. Kolejna przebudowa przypadła na 2. połowę XVIII wieku, za sprawą Teofili Potulickiej. Na początku XIX wieku mieściły się w nim magazyny wojskowe. Ostatnia przebudowa – w stylu neogotyckim – to decyzja Tytusa Działyńskiego. Miała ona przywrócić świetność budowli.

W Sali herbowej Zamku znajduje się portret Teofili z Szodrskich Potulickiej, zwanej Białą Damą. Legenda mówi, że jej duch schodzi o północy i straszy w parku.

Zamek jest odwiedzany przez 100 tys. turystów rocznie. Zachwyca niepowtarzalnymi wnętrzami z pięknymi intarsjowanymi posadzkami, rzeźbionymi odrzwiami, sztukateriami i gotyckimi sklepieniami.

W zamkowych salach obejrzymy kolekcję portretów rodzinnych z XVII-XIX w., ekspozycję etnograficzną, meble, militaria i pamiątki historyczne.

Zamek jest także siedzibą, stworzonej przez Tytusa Działyńskiego Biblioteki Kórnickiej, z przebogatymi zbiorami. Są wśród nich druki i rękopisy Jana Kochanowskiego, Mikołaj Reja, Juliusza Słowackiego oraz rękopis trzeciej części *Dziadów* Adama Mickiewicza.

Zamek w Kórniku. Fot. Z. Małag

W sąsiedztwie zamku czeka do obejrzenia kolejna wielka atrakcja, kórnickie arboretum. Jest to XIX-wieczny park krajobrazowy w stylu angielskim, stworzony w miejscu stylowych ogrodów, założonych w XVI wieku. Arboretum to najbogatsza w kraju kolekcja gatunków i odmian drzew i krzewów (ok. 3000) sprowadzonych z całego świata.

Na 40 ha parku znajdziemy brzozy, topole, bzy oraz drzewa i krzewy iglaste. Szczególnym zainteresowaniem zwiedzających cieszą się krzewy ozdobne w okresie kwitnienia – azalie, różaneczniki, jaśminowce, a także magnolie.

Do zamku w Kórniku można dotrzeć z różnych stron i na różne sposoby. Niektóre z nich zostały opisane w przewodniku *Powiat Poznański Rodzinnie*.

Z myślą o turystach poruszających się samochodami została stworzona i oznakowana tzw. Trasa Kórnicka, czyli pętla wyjeżdżająca i powracająca do Poznania. Jednym z punktów tej trasy jest Rogalin, a w nim drugi z zabytków, który sytuujemy w ekstraklasie powiatu poznańskiego.

Zespół Pałacowo-Parkowy w Rogalinie

Powstał jako rezydencja rodziny Raczyńskich, jego budowę z inicjatywy Kazimierza Raczyńskiego rozpoczęto w 2. poł. XVIII wieku. Kompleks tworzy pałac, połączony galeriami z dwiema oficynami oraz powozownią, tworzący kształt litery U, z dziedzińcem honorowym i ogrodem w stylu francuskim.

Projekt Dominika Merliniego, Jana Fryderyka Knobla i Jana Christiana Kamsetzera reprezentuje styl klasycystyczno-barokowy.

Dziś pałac funkcjonuje jako oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu, a cały majątek został mu oddany przez Fundację powołaną przez hr. Edwarda Raczyńskiego.

Na początku XX w. Do wspomnianej wyżej struktury dołączono pawilon, będący obecnie galerią polskiego i zachodnioeuropejskiego malarstwa.

Stworzył ją **Edward Aleksander Raczyński**, wybitny znawca sztuki i wieloletni prezes Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie. Zakupów dokonywał od lat osiem-

Pałac w Rogalinie. Fot. W. Łyszczak

dziesiątych XIX wieku do lat dwudziestych XX wieku, tworząc jedną z najwspanialszych kolekcji współczesnego malarstwa na ziemiach polskich, liczącą prawie 500 dzieł sztuki. Ten nowoczesny gmach z górnym oświetleniem, zapewnionym przez szklane dachy ze stalową konstrukcją z fabryki Hipolita Cegielskiego, usytuowany został poniżej południowego skrzydła pałacu.

Dzisiaj jest około 250. Można je oglądać zarówno w holu wejściowym z dużą grupą realistycznych prac polskich „monachijszczyków”, jak i w ostatniej, największej sali, zdominowanej nie tylko przez „Dziewicę Orleańską” Jana Matejki, ale też najbardziej znane, symboliczne płótna Jacka Malczewskiego oraz odmienne w charakterze prace Aleksandra Gierymskiego, Włodzimierza Podkowińskiego, Olgi Boznańskiej, Juliana Fałata, Leona Wyczółkowskiego czy Józefa Mehoffera. Z zespołu tego wyłączone zostały tylko liczne pastele Stanisława Wyspiańskiego, Kazimierza Sichulskiego i Teodora Axentowicza, które ze względów konserwator-

Wnętrze Pałacu w Rogalinie. Fot. A. Zientek

Parkowa aleja w Rogalinie. Fot. A. Zientek

Makieta Pałacu w Rogalinie. Fot. A. Zientek

skich są obecnie pokazywane w specjalnie zacienionej, małej, bocznej salce.

W trzech dużych, połączonych amfiladowo salach, prowadzących z hallu do największej sali galerii umieszczone zostały natomiast dzieła cenionych artystów europejskich, w tym głównie francuskich, ale też belgijskich, hiszpańskich, norweskich i niemieckich, takich jak: Albert Besnard, Jacques Emile Blanche, Eugene Carrière czy Paul Chabas.

Za pałacem w parku znajdują się najbardziej znane trzy rogalińskie dęby (uwiecznione na obrazach Leona Wyczółkowskiego) – Lech, Czech, Rus oraz dąb Edward. Oprócz tych najznacznějších znajdziemy w parku wiele innych drzew, stanowiące największe skupisko starych dębów w Europie. „Dąbrowa rogalińska” liczy ponad 2000 dębów, które mają niestety naturalnego wroga, kozioroga-dębosza. Być może jednak usychają po prostu ze starości.

Tym bardziej koniecznie trzeba się wybrać do Rogalina, żeby zobaczyć wszystkie jego atrakcje.

Niezwykle uroczą jest wizyta w powozowni, gdzie wśród eksponatów zobaczymy sanki dziecięce z końca XVIII wieku czy ostatnią poznańską dorożkę.

Zamek w Kórniku i pałac w Rogalinie to dwa obiekty wyróżniające się klasą i rozmachem, nie znaczy to jednak, że poza nimi nie znajdziemy pięknych budowli.

Na terenie powiatu poznańskiego można obejrzeć wiele pięknych rezydencji, których właścicielami byli głównie przedstawiciele arystokracji, co ciekawe i oczywiście, nie tylko polskiej.

Pałac w Konarzewie (gmina Dopiewo) to barokowa, piętrowa budowla na planie prostokąta, wzniesiona pod koniec XVII w. W stylu nawiązującym do włoskiego renesansu. Pałac stał się letnią rezydencją rodu Radomickich, konkretnie Andrzeja Radomickiego, herbu Kotwicz.

Niebawem zabytek przeszedł w ręce Dzeduszyckich i Konarzewskich. W połowie XVIII w. pałac przejął Ksawery Działyński i podarował go swemu synowi Tytusowi. Ten gromadził w Konarzewie zbiory książkowe i pamiątki rodzinne, które później przeniósł do zamku w Kórniku. Po Tytusie Działyńskim właścicielami budynku stali się Czartoryscy. Oni to gospodarzyli zabytkiem aż do drugiej wojny światowej, kiedy wszystko odebrali im Niemcy. W listopadzie 1806 roku w pałacu zatrzymał się Napoleon Bonaparte. Konarzewo było rezydencją reprezentacyjną, otoczoną parkiem założonym w XVII wieku.

We Wronczynie, w gminie Pobiedziska, znajduje się dwór należący niegdyś do rodziny Jackowskich, z której wywodził się patron kótek rolniczych, ostoja polskości na terenie Wielkopolski, Maksymilian Jackowski. Dziś jest on w złym stanie, podjęto działania zmierzające do jego renowacji. Opodal dworu, pomiędzy kościołem, a cmentarzem stoi zabytkowa dzwonnica, a obok niej znajdziemy grób Maksymiliana Jackowskiego.

Dzwonnica we Wronczynie. Fot. A. Ogórkiewicz

Dworek Jackowskich we Wronczynie. Fot. A. Krysztofiak

Na szczęście w o wiele lepszej kondycji jest inny obiekt należący do tej samej rodziny, położony niedaleko **pałac w Pomarzanowicach**. Budowla wzniesiona pod koniec XIX wieku w stylu neorenesansowym, odnowiona w 1985 roku. W parku pałacowym znajdziemy dęby szypułkowe oraz pomniki przyrody – lipę drobnolistną i jesion wyniosły. Na folwarku zaś zabytkowy spichlerz z XIX wieku.

Niedaleko Wronczyna leży wieś Krześlce, a w niej znajdziemy kolejną rezydencję, zbudowaną w końcu XIX wieku **pałac w Krześlicach**. Sam pałac, zbudowany przez Zygmunta Radońskiego, jest utrzymany w stylu neogotyckim. Przy budynku znajdziemy klasycystyczną oficynę i zabudowania folwarczne.

A wszystko otacza założony w pierwszej połowie XIX wieku park krajobrazowy.

Pałac Krześlce. Fot. A. Krysztofiak

Pałac w Będlewie (gmina Stęszew)

Zbudowany w stylu neogotyku angielskiego, z portykiem i podcieniami, powstał w latach 60-tych XVIII wieku. Dziś mieści się w nim Ośrodek Badawczo-Konferencyjny Polskiej Akademii Nauk.

Park otaczający pałac zajmuje około 9,00 ha. Jest to park w stylu angielskim przechodzący w park leśny. W parku znajdują się zabytkowe, unikalne chronione prawem drzewa. Z jednej strony pałacu znajduje się marmurowa fontanna a z drugiej strony dwa stawy oraz taras kwiatowy. Na jednym ze stawów jest wyspa z romantyczną grota. Miejscowe podanie głosi, że w grocie była kaplica. Na terenie parku jeszcze niedawno znajdowała się bażaniarnia.

Pałac ma swoją legendę: córka Boleśława Potockiego z drugiej żony, słynna z urody Felicja oraz wnuk po pierwszej żonie Alfred Międzyński nawiązali romans. Wybuchł ogromny skandal. Zdradzony mąż Maciej Mielżyński zastrzelił ich oboje w pałacu w Dakowych Mokrych.

Powstała legenda o CZARNEJ DAMIE, która błąka się nocami po Pałacu. Niektórzy z pracowników Ośrodka twierdzą, że widzieli ją jak nocami przechadza się po Pałacu.

Pałac w Tulcach (gmina Kleszczewo)

Zbudowany w latach 20-tych XX-wieku przez niemiecką rodzinę Sarrazinów, w otoczeniu parku krajobrazowego. Dziś mieści się w nim siedziba Poznańskiej Stacji Hodowli Roślin.

Dwór w Skrzynkach – zabytkowy dwór we wsi Skrzynki w gminie Stęszew, 10 km na północny wschód od miasta, 6 km na południowy wschód od Buku. Piętrowy, eklektyczny dwór zbudowany został pod koniec XIX wieku na planie prostokąta, dla niemieckiej rodziny Inffland. Parterowy, z półokrągłym balkonem nad wejściem głównym. W 1990 roku dwór został gruntownie przebudowany.

Przy dworze park z XIX wieku z kolekcją maszyn drogowych i zabudowanie folwarczne.

Pałac Biedrusko. Fot. A. Ogórkiewicz

Pałac w Biedrusku (gmina Suchy Las), z zespołem pałacowo-parkowym. Neorenesansowy obiekt wzniesiono w XIX wieku dla Albrechta Ottona von Treskow. To właśnie przykład majątku nie będącego własnością polskich arystokratów. Rodzina von Treskow, pierwotnie bogaci kupcy i bankierzy berlińscy, została sprowadzona do Wielkopolski, gdzie nadano jej bardzo rozległe włości.

Zamek jest piętrowy z kwadratową wieżą i 2 filarowymi gankami, nakryty płaskim dachem, z bogato zdobionymi wnętrzami. Za pałacem znajduje się dawne kasyno, przebudowane w 1904 roku, z bogato zdobionymi elementami z drewna. W parku zaś możemy obejrzeć amfiteatr, altanę westchnień, stawy oraz fontannę. Obecnie jest własnością prywatną, nowy właściciel pięknie odnowił obiekt, w którym mieści się dziś hotel i restauracja.

Urządzono w nim także Muzeum Wojskowe i Architektury Wnętrz. Ekspozycje można oglądać przed pałacem i w jego wnętrzu.

Kolejną posiadłość tej samej rodziny to „**Zamek von Treskow**” w **Strykowie** (gmina Stęszew), położony na południowo-wschodnim brzegu Jeziora Strykowskiego.

Pałac został zbudowany w formie neogotyckiego zamku w 1900 roku dla Hansa von Treskow. Składa się z wielu przylegających do siebie brył, nad którymi góruje czworoboczna, masywna wieża, wysoka na cztery piętra i zwieńczona blankami.

Krenelaż (blanki) znajdziemy też na wspomnianych wyżej bryłach, stanowiących przebudówki obiektu. Od strony jeziora zbudowano taras.

Dziś pałac jest wykorzystywany jako hotel i restauracja. Jego atrakcyjność podnosi położenie nad brzegiem jeziora, a także piękny, świetnie utrzymany park krajobrazowy o powierzchni ponad 10 hektarów. Rosną w nim dęby o niemal pięciometrowych obwodach.

Dzisiejszą dodatkową atrakcją obiektu stanowią niewątpliwie korty tenisowe.

Dwór Cieszkowskich w Wierzenicy (gmina Swarzędz) z 1. połowy XIX wieku, z parkiem o powierzchni 2,6 ha, po niemal całkowitej renowacji jest obecnie własnością prywatną.

August Cieszkowski w 1842 roku kupił Wierzenicę, która stała się jego najważniejszą siedzibą. Od tego momentu staje się Wielkopolaninem z wyboru. Wielokrotnie zabiegał o powołanie uniwersytetu w Poznaniu. Był współtwórcą Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk i trzy razy jego prezesem. W 1870 roku założył Wyższą Szkołę Rolniczą w Żabikowie. Zmarł w 1874 roku, pochowany w kaplicy grobowej rodu w kościele św. Mikołaja w Wierzenicy.

Informacje o tym obiekcie i okolicy zamieszczone są również w przewodniku *Powiat Poznański Rodzinie*, na stronie www.powiat.poznan.pl.

Pałac w Jeziorkach (gmina Stęszew), zbudowany pod koniec XIX wieku, przebudowany w roku 1920. Budowla w stylu klasycystycznym, z dwupiętrowym ryzalitem. Dziś pałac jest siedzibą szkoły i biblioteki miejskiej.

Wokół pałacu do zwiedzenia park krajobrazowy z przełomu XVIII i XIX wieku, przebudowywany w wieku XIX i na początku XX. We wschodniej stronie parku znajdziemy kamienne schodki, taras i pergolę – pozostałości ogrodu włosko-francuskiego.

Pałac w Napachaniu. Fot. Gmina Rokietnica

Pałac w Krerowie (gmina Kleszczewo), na terenie niegdyśszych posiadłości Antoniego Plewczyńskiego, na początku XX wieku wybudowano pałac, który zaprojektował Roger Sławski.

Budowla jest parterowa, z piętrowymi ryzalitami.

Otoczony niewielkim parkiem, został udostępniony jako dom z pokojami gościnnymi.

Pałac w Napachaniu (gmina Rokietnica), zbudowany w stylu renesansu północno-europejskiego w 1897 r. dla Rudolfa Griebła przez berlińską firmę architektoniczną Solf i Wichards.

Piętrowy budynek z wysoką, kwadratową wieżą, z cegły, na kamiennej podmurówce. Strome szczyty w fasadzie głównej. W ryzalicie frontowym charakterystyczny angielski

wykusze. Późnogotyckie „kotarowe” obramienie okien i zrobiony z piaskowca portal wejściowy do pałacu. Znacznie skromniejsze fasady boczne i tylna.

We wnętrzu okazały hall, pomieszczenia gospodarskie na tej samej kondygnacji co wnętrza reprezentacyjne.

Wokół pałacu park krajobrazowy z XIX wieku o powierzchni 7,2 ha z dwoma stawami oraz zabudowania folwarczne.

Przez dłuższy czas zaniedbany, niedawno kupiony przez prywatnego właściciela.

Pałac w Gułtowach (gmina Kostrzyn) jest przykładem barokowo-klasycystycznej rezydencji, wzniesionej wg planów miejscowego architekta, Ignacego Graffa, dla znanej wielkopolskiej rodziny Bnińskich, na miejscu niegdyśszego dworu drewnianego. Jego architektura nawiązuje do innych okolicznych obiektów (Siedlec, Czarniejewo), a pośrednio – do jednej z czołowych rezydencji wielkopolskich tego czasu – pałacu w Rogalinie. W jego wnętrzach zachowała się dekoracja sztukatorska z ok. 1800 roku. Otacza go krajobrazowy park ze śladami założenia regularnego. Na terenie parku znajduje się oficyna, zaprojektowana również przez Ignacego Graffa.

Obecny barokowo-klasycystyczny pałac wzniesiony został w latach 1779-1785 z inicjatywy starosty średzkiego, Ignacego Bnińskiego. Prace od wiosny 1780 r. prowadził budowniczy Wawrzyniec Richter z Poznania wg projektu nieznanego architekta, jednak niezadowolony z przebiegu prac fundator już jesienią 1780 r. powierzył kontynuację budowy Ignacemu Graffowi, nadwornemu architektowi Sułkowskich z Rydzyny.

Dziś jest Zespołem Pałacowo-Parkowym Uniwersytetu im. A.Mickiewicza w Poznaniu.

SKARBY MUROWANE I DREWNIANE – Z MODLITWĄ

Ważną częścią dziedzictwa kulturalnego powiatu poznańskiego są zabytki architektury sakralnej, zarówno murowane, jak i dobrze zachowane oraz pielęgnowane obiekty drewniane.

Najważniejsze i największe świątynie, z bazyliką archikatedralną na czele, znajdziemy w Poznaniu, który jest i był najważniejszym miastem w okolicy. To naturalne, zważywszy, że Poznań był główną, bądź jedną z głównych siedzib władców państwa piastowskiego.

Na terenie powiatu poznańskiego znajdziemy jednak wybudowane w różnych czasach i różnych stylach, wybitne przykłady architektury sakralnej, posiadające spore znaczenie religijne, ale też warte obejrzenia jako przepiękne obiekty architektoniczne.

Pamiętajmy także, iż znaczenie wielu miejscowości zmieniało się na przestrzeni wieków i może się zdarzyć, że w niewielkiej dziś wsi, czy miasteczku znajdziemy imponujące budowle, świadczące o niegdyś świetności tych miejsc.

Zacznijmy od zachodniej części powiatu i wybitnego przykładu architektury drewnianej, czyli **kościół św. Krzyża w Buku**, pochodzącego z 1600 roku.

Świątynia wznosi się na niewielkim pagórku, jednym z nielicznych w tej okolicy, co związane jest z lokalizacją domniemanego piastowskiego grodu. Budowla została wzniesiona na miejscu kościoła św. Wojciecha wzmiankowanego po raz pierwszy w przekazie dotyczącym pożaru z 1515 roku. W latach 1608-1609 rozbudowano i wyposażono go na nowo, jednak już w XVIII wieku został rozebrany. Obecny kościół jest trzecim z kolei wzniesionym w tym miejscu.

Wykonany z drewna modrzewiowego. Od strony wschodniej jedną z zewnętrznych ścian wieżyczki zdobi wykonane z gontu serce. Z tego samego materiału wykonane jest pokrycie dachu świątyni. Jej strop wspiera się na ośmiu okrągłych kolumnach, ustawionych na planie koła wyznaczającego środek budowli.

Mimo atrakcyjności samej bryły, prawdziwe olśnienie przeżywamy jednak dopiero przestępując próg kościoła. Do dziś zachowała się większość oryginalnego wyposażenia w stylu rokoka. Centralne miejsce w świątyni zajmuje barokowy ołtarz, którego głównym elementem jest okazały późnogotycki krucyfiks pochodzący prawdopodobnie z wcześniejszego kościoła stojącego w tym miejscu. Krzyż otoczony jest drewnianą draperią i rzezbami. Na samym szczycie figurka Boga Ojca. Wokół górnej części krzyża sześć puttów-aniołków, w połowie wysokości para aniołów unoszących się w chmurach, u stóp Chrystusa dwa kolejne putta. Po bokach umieszczono rzeźby przedstawiające Maryję i św. Jana Ewangelistę, stojące pod krzyżem. Podstawę ołtarza stanowi kompozycja przypominająca skałę-zapewne Gólgotę. Odnajdujemy na niej ciekawe detale rzeźbiarskie z przedstawieniami zwierząt: lwa, smoka, gołębicę, węży i innych, a także motywy roślinne. Uwagę zwraca misternie zdobione tabernakulum, wewnątrz którego znajduje się obrotowy tron boży z miejscem na monstrancję i relikwiarz.

Na północnej ścianie kościoła umieszczono niewielkie, kamienne epitafium ufundowane jak głosi napis przez „wdzięcznych stypendystów” Agnieszce Marcinkowskiej – matce dr. Karola Marcinkowskiego pochowanej pod kościołem. Wewnątrz kruchty, po lewej stronie od drzwi głównych epitafium Stanisława Baranowicza z 1795 r., po-

Wnętrze kościoła św. Krzyża w Buku. Fot. Paweł Prokopienko

chowanego być może w geście pokuty pod progiem kościoła. Obok świątyni znajduje się drewniana dzwonnica z 1757 r. kryta gontem oraz wykonana z piaskowca figura Ecce Homo z 1762 r. Wokół rozpościera się zabytkowy cmentarz z grobami m.in. Stanisława Kaczmarka – żołnierza napoleońskiego, kosynierów bukowskich, powstańców wielkopolskich 1918/1919, Franciszka Szuberta – landrata bukowskiego, rodziny Niegolewskich, Reginy Wańkowicz – siostry Melchiora Wańkowicza oraz dr. Lecha Siudy – Wielkopolanina Roku 1992.

Hubert Wejmann, *Powiat Poznański Rodzinnie*, www.powiat.poznan.pl

Niedaleko kościoła św. Krzyża znajdziemy inną świątynię, pełniącą funkcję bukowskiej fary. Budowla znacznie młodsza, jednak także ma swoją ciekawą historię.

Pierwszą murowaną świątynię w tym miejscu konsekrował w 1418 r. biskup Andrzej Łaskarz z Gosławic. Gotycki, kryty dachówką kościół posiadał jedną z najwyższych wież w Wielkopolsce. W 1608 r. wyniesiony do rangi kolegiaty.

Kościół św. Stanisława Biskupa wzniesiono w latach 1838-1846 w stylu późnoklasykistycznym według projektu znanego niemieckiego architekta Fryderyka Schinkla.

Świątynia spalona w 1945 roku została odbudowana w latach 1946-1949.

Jej dzieje sięgają XIII wieku. Pierwotnie stał tu stary, drewniany kościółek, który na początku XV wieku zastąpiono ceglana, gotycką świątynią z wysoką wieżą. Nowa świątynia posiadała 4 kaplice i 13 ołtarzy. W 1608 roku Andrzej Opaleński nadał jej tytuł kolegiaty. Po zawaleniu się wieży w 1806 roku władze zwierzchnie podjęły decyzję o rozebraniu świątyni. Budowę nowego (obecnego) kościoła rozpoczęto 8 września 1838 roku. Jego konsekracja odbyła się 8 września 1872 roku przez biskupa poznańskiego ks. Janiszewskiego. Na mocy dekretu metropolity poznańskiego abpa Stanisława Gądeckiego z 23.12. 2015 roku **kościół pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Buku** zyskał tytuł Sanktuarium MB Bukowskiej Literackiej.

Z Buku warto wybrać się do nieodległego Niepruszewa, które zwłaszcza latem przyciąga tłumy nad Jezioro Niepruszewskie. Miejscowość ma jednak także zabytek sakralny.

Wart uwagi jest tutaj późnogotycki **kościół pw. św. Wawrzyńca** z 1580 roku, z przyległą do niego neogotycką kaplicą św. Anny dobudowaną w 1836 roku. Wnętrze świątyni salowe, przebudowane w XVIII wieku, przykryte płaskim stropem. Wypośażenie rokokowe, trzy ołtarze i ambona z 2 połowy XVIII wieku. W kaplicy ołtarz późnoklasycystyczny z 1836 roku, a w wejściu renesansowa krata z połowy XVII wieku.

Przemieszczając się na południe dostrzemy do położonych również nad jeziorem Tomic. To jeden z przykładów miejscowości, dziś będącej niewielką wsią, a niegdyś posiadającej dużo większe znaczenie, o czym świadczy górujący nad okolicą kościół.

Kościół św. Barbary sprzed 1463 roku, przebudowany w 1770 roku w stylu barokowym. Jednonawowe wnętrze, nakryte sklepieniami kolebkowymi. Wypośażenie przeważnie barokowe i rokokowe z XVII-XVIII wieku. Wczesnobarokowy ołtarz główny sprzed połowy XVII wieku, z rzeźbioną grupą św. Anny Samotrzczej.

Kontynuując podróż na południe dostrzemy do Stęszewa, gdzie możemy obejrzeć dwa kolejne cenne zabytki.

Na południowy wschód od Rynku znajdziemy najcenniejszy zabytek Stęszewa, położony przy ul. Kościelnej, **kościół pw. Świętej Trójcy** z około 1468 roku, przebudowywany w latach 1726-1771. W zrębie murów gotycki, przekształcony na barokowy. Wnętrze jednonawowe nakryte sklepieniem żaglastym. Ołtarz główny barokowy, dwa ołtarze boczne neorenesansowe. W kaplicy z 1771 roku późnobarokowy nagrobek księżnej Doroty z Broniszów – Radomickiej-Jabłonowskiej, a w podziemiach jej sarkofag.

Na przykościelnym cmentarzu groby powstańców listopadowych, z czasów Insurekcji Kościuszkowskiej, Wiosny Ludów i Powstania Wielkopolskiego.

Kilkaset metrów w kierunku wschodnim, po przecięciu Rynku, trafiamy na drugą stęszewską świątynię.

To **kościół pod wezwaniem MB Niepokalanie Poczętej**, podniesiony do rangi sanktuarium maryjnego. Przedmiotem kultu jest figura MB z Dzieciątkiem z połowy XVI wieku, z malowanym obramowaniem z roku 1638.

Na terenie gminy Stęszew możemy obejrzeć kolejny cenny zabytek, na dodatek pięknie położony w okolicach Jeziora Dymaczewskiego.

Kościół św. Jadwigi w Łodzi, drewniany obiekt zbudowany w drugiej połowie XVII wieku, odnowiony pod koniec wieku XVIII. Kościół ma konstrukcję halową, bez wyodrębnionego prezbiterium. Ma kopulasty dach zwieńczony blaszanym hełmem. Wewnątrz belka tęczowa z krucyfiksem pochodzącym z XVI wieku. Ołtarz główny, utrzymany w stylu barokowym, pochodzi z końca XVII wieku. Kaplica Potockich, zbudowana w 1854 roku w stylu neoromańskim, została urządzona w stylu neobarokowym. W jej wnętrzu obejrzymy dzwon odlany w 1864 roku, dla uczczenia zwycięstwa Jana III Sobieskiego pod Wiedniem.

W zachodniej części powiatu poznańskiego, patrząc od Buku na północ, również możemy znaleźć kilka wspaniałych zabytków sakralnych.

Kościół pw. św. Jadwigi Śląskiej i św. Jakuba Apostoła w Lusowie. Z dokumentów wizytacji kanonicznej biskupa Franciszka Ksawerego Rydzińskiego z lat 1777-1784 dowiadujemy się, że kościół w Lusowie wybudowano w 1244 roku. Jak podają najdawniejsze dokumenty był to kościół drewniany. Wydarzeniem historycznym było utworzenie w Lusowie parafii w dniu 15 lipca 1288 roku.

Ze starego kościoła zostało gotyckie prezbiterium ze sklepieniem i łukiem tęczowym jako kaplicą boczną.

W centrum wsi **Sobota** (gmina Rokietnica) trafiamy na późnogotycki **kościół pw. Narodzenia NMP** z lat 1510-17 z barokową fasadą z okresu przebudowy w roku 1780. W prezbiterium sklepienie gwiazdźdźiste, w nawie strop drewniany. W ołtarzu głównym słynący łaskami obraz MB z Dzieciątkiem z pierwszej połowy XVII wieku, w sukience srebrnej z wieku XVIII, zwanej przez miejscową ludność Panią Sobocką. Na gotyckiej belce tęczowej barokowy krucyfiks, w prezbiterium późnorenansowe płyty nagrobne. Przy kościele barokowa dzwonnica z 2. połowy XVIII wieku, a w niej dzwon z 1699 roku.

Kościół pw. Wszystkich Świętych w Chłudowie, w parafii założonej przez cysterki z Owińsk, zbudowany w 1736 r. Jest budowlą zrębową na planie krzyża. Ołtarz główny w stylu barokowym z XVIII wieku. W bocznym ołtarzu obraz MB ze św. Mikołajem i św. Wojciechem. We wnętrzu kościoła możemy podziwiać belkę tęczową z grupą Ukrzyżowania z 1765 roku.

Także na terenie gminy Suchy Las, wjeżdżając na teren poligonu wojskowego (dostępność tylko w weekendy), możemy obejrzeć **ruiny kościoła pw. św. Jana Chrzciciela w Chojnicy**. Dzieło późnego gotyku, niewielka, acz urokliwa świątynia powstała na miejscu drewnianego kościoła, wzmiankowanego w XIV wieku. Murowany kościół powstał w latach 1531-46, w XVIII wieku został przebudowany w formach barokowych. Dziś jest opuszczoną, pozbawioną dachu ruiną.

I jeszcze jedna świątynia, którą można obejrzeć w zachodniej części powiatu poznańskiego.

Kościół pw. św. Andrzeja Apostoła w Komornikach. Pierwsza świątynia powstała w wieku XII. Murowaną budowlę wzniesiono na przełomie XV i XVI wieku. Obecna, w stylu neobarokowym, zbudowana w latach 1911-12, z zachowaniem późnogotyckiego prezbiterium. Ołtarz główny z obrazem „Chrystus niosący krzyż” i Matki Boskiej Śnieżnej z XVIII wieku zbudowano w roku 1789. Warto zwrócić także uwagę na zabytkowe organy.

Czas na główną siedzibę wspomnianych wcześniej cysterek, imponujący zespół klasztorny wraz z przepięknym kościołem.

Dawny zespół klasztorny cysterek w Owińskach (gmina Czerwonak), ufundowany w latach 1248-52 przez książąt Bolesława Pobożnego i Przemysła I. Czworobok zabudowań klasztornych z Wirydarzem z 1700 roku (arch. Jan Catenazzi), przebudowanych w 1773 roku i sto lat później. Obecnie w zabudowaniach mieści się Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych im. Synów Pułku.

W 2011 roku udostępniono do zwiedzania zbiory tyflogiczne, związane z kulturą osób niewidomych. Zwiedzający poznają eksponaty przez dotyk (zobacz Muzeum Tyf.).

W sąsiedztwie Ośrodka otwarto w 2012 roku Park Orientacji Przestrzennej, w którym osoby z dysfunkcją wzroku mogą uczyć się poruszania na otwartej przestrzeni, na przykład w mieście. Park i Ośrodek można zwiedzać po uzgodnieniu terminu (telefon 61 812 67 37).

Do zabudowań klasztornych przylega późnobarokowy **kościół pw. św. Jana Chrzciciela**, zbudowany w latach 1720-28, częściowo na fundamentach romańskich z XIII

Kościół w Owińskach. Fot. A. Ogórkiewicz

i gotyckich z XIV wieku. Jest budowlą na planie kwadratu z kopułą wspartą na czterech potężnych filarach.

Chociaż obecne późnobarokowe zabudowania powstały w latach 1720-28 według projektu Pompeo Ferrariego, to historia Cysterek w Owińskach sięga okresu ok. 1250 roku. Wówczas wielkopolski książę Przemysław I założył tu klasztor, do którego sprowadził z Trzebnicy kilkanaście sióstr. Po kasacie zakonu w 1823 roku działał tu do 1939 roku szpital psychiatryczny. Po II wojnie światowej umieszczono tu dom dla niewidomych dzieci, a obecnie działa tu Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych. We wnętrzu kościoła warto zwrócić uwagę na imponujące polichromie oraz kopię figury Matki Boskiej Fatimskiej.

Na północ od Owińsk, na rynku w Murowanej Goślinie, znajduje się **kościół pw. św. Jakuba**.

Historia parafii sięga XII wieku, lecz obecną budowlę wzniesiono w 1605 roku w stylu późnego gotyku. Barokowe prezbiterium dobudowano w roku 1717. W murach kościoła doszukamy się także elementów romańskich i barokowych. W ołtarzu jednonawowej świątyni podziwiać możemy XVII-wieczny obraz z wizerunkiem patrona w stroju biskupim. W 1831 r. przebudowano nawę w kierunku zachodnim, od wschodniej strony zaś, zachował się późnogotycki szczyt zdobiony blendami.

Podróżując w kierunku wschodnim do sąsiedniej gminy Pobiedziska, koniecznie trzeba zaplanować wizytę na tamtejszym rynku, jednym z najładniejszych w Wielkopolsce i obejrzeć bardzo stary i piękny kościół.

Kościół pw. Św. Michała Archanioła z przełomu XIII i XIV wieku należy do najstarszych kościołów gotyckich w Wielkopolsce. Do dziś zachował swój zasadniczy kształt. Zewnętrzne mury kościoła pokrywa ponad 1000 zagadkowych dołków. Powstały one

najprawdopodobniej w XIV-XVI wieku podczas używania tzw. świrdrów ogniowych do rytualnego krzesania ognia w trakcie wielkosobotnich obrzędów.

Drewniana XIX-wieczna dzwonnica przykościelna skrywa cztery dzwony: najmniejszy św. Marcin, średni św. Józef, większy św. Walenty oraz największy Kazimierz Odnowiciel o wadze 1100 kg, ufundowany przez mieszkańców w 1998 r. z okazji 950-lecia Pobiedzisk. Zastąpił on uszkodzony dzwon, który ustawiony jest na pamiątkę tuż obok dzwonnicy. Przy dzwonnicy podziwiać możemy pomnik przyrody – 200-letnią robinie. W wikariacie przy kościele w latach 1918-1920 mieszkał pełniący tutaj swoją posługę błogosławiony Michał Kozal.

Artur Krysztofiak, *Powiat Poznański Rodzinnie*, www.powiat.poznan.pl

Zwiedzanie Kostrzyna zaczynamy od jego najwartościowszego zabytku – późnogotyckiego **kościoła farnego pw. św. Piotra i Pawła**, położonego przy ul. Średzkiej.

Najciekawszym fragmentem wnętrza jest gotyckie sklepienie gwiazdiste prezbiterium, zdobione polichromią z XVI wieku. Cenne są także: renesansowe sakramentarium z piaskowca, pełniące rolę ciemnicy, z drzwiami w kształcie kraty oraz gotycka chrzcielnica kamienna w kształcie kielicha z początku XVI wieku. Ołtarz główny z obrazem patronów kościoła i pięć ołtarzy bocznych zostały wykonane w stylu barokowym w XVIII wieku. W kościele znajdziemy też otoczony kultem obraz bł. Jolanty, księżnej wielkopolskiej, pochodzący z 1620 roku. W drewnianej, XVIII-wiecznej dzwonnicy trzy dzwony z lat: 1514, 1712 i 1978.

W tej części powiatu poznańskiego polecamy jeszcze trzy zabytkowe murowane świątynie: w Krerowie oraz Tulcach (gmina Kleszczewo) i kościół na rynku w Kórniku.

Późnogotycki, jednonawowy **kościół pw. św. Jana Chrzciciela w Krerowie** z XVI wieku, restaurowany w XVII wieku, z zakrystią i kruchtą dobudowanymi w XIX wieku. W styczniu 1945 spalony, został obudowany w roku 1960. W kościele podziwiamy ołtarz główny z płaskorzeźbami ze scenami z życia św. Jana Chrzciciela, ambonę z płaskorzeźbami Ewangelistów, a przy kościele drewnianą dzwonnice konstrukcji słupowej z 2. poł. XIX wieku.

Na rozwidleniu dróg do Zimina i Kromolic stoi kapliczka z figurą MB z Dzieciątkiem z 1865 roku.

Na skraju wsi oglądamy dwór z lat 1905-1906 projektu Rogera Sławskiego.

Późnoromański **kościół pw. Nawiedzenia NMP w Tulcach** pochodzi z 1. poł. XIII wieku. Jest to jeden z najstarszych ceglanych kościołów w Wielkopolsce. Przebudowywany w XVI, XVIII i na początku XX

Sanktuarium w Tulcach. Fot. A. Ogórkiewicz

Kościół na rynku w Kórniku. Fot. A. Jaworska

wieku, z fasadą późnobarokową, nad nią drewniana wieża z hełmem blaszanym. Wnętrze jednonawowe z wyposażeniem barokowym z XVIII wieku. W ołtarzu głównym późnogotycka rzeźba drewniana, polichromowana MB z Dzieciątkiem, z 1500 r., koronowana w 1662 r. Jest celem licznych pielgrzymek (sanktuarium MB Tuleckiej).

W południowo-wschodniej części rynku w Kórniku zwiedzamy **Kościół pw. Wszystkich Świętych**, zbudowany w latach 1437-49 z fundacji Łukasza Górki, przebudowany w XVIII wieku z fundacji Teofili z Działyńskich i jej męża Stefana Szotdrskiego.

Kościół jest trójnawową halą, neogotycka fasada ujęta dwiema dzwonicami w kształcie baszt. Ołtarz główny z przełomu XVII i XVIII wieku, w nawie północnej Ołtarz św. Anny z XVII wieku.

Powiat poznański, obok obiektów sakralnych imponujących wielkością, bogactwem formy i wystroju, ma do zaoferowania także sporo kameralnych kościołów drewnianych. Przepiękne, skromne i wręcz przytulne budynki, wplecione w piękne okolice i przyrodę, stanowią perełki architektury drewnianej. Część nich stanowi jeden ze sztandarowych produktów turystycznych powiatu poznańskiego.

Szlak Kościołów Drewnianych wokół Puszczy Zielonki powstał w 2005 r. z inicjatywy Związku Międzygminnego „Puszcza Zielonka”. Skupia 12 drewnianych świątyń znajdujących się na terenie Parku Krajobrazowego Puszcza Zielonka i okolic. Szlak powstał z myślą o turystyce samochodowej, ale z powodzeniem można go mniejszymi odcinkami zwiedzać rowerem, choć raczej trudno byłoby zrobić to jednorazowo. Oto kościoły leżące na tym szlaku:

Położony malowniczo na wzniesieniu zachwyca drewniany **kościół pw. św. Józefa w Kicinie** (gmina Czerwonak) z lat 1749-51, z wieżą dobudowaną w roku 1863. Wewnątrz rokokowy ołtarz główny z obrazem MB z Dzieciątkiem z 1678 roku, neobarokowe ołtarze boczne i obraz Matki Boskiej Śnieżnej z ok. 1620-30. Z tym właśnie kościołkiem związany był Jan Kochanowski, który w latach 1564-74 pełnił funkcję formalnego proboszcza kicińskiej parafii, jako prepozyt kapituły katedralnej w Poznaniu. Władzę sprawował jednak przez wikariuszy – ani w Kicinie, ani w Poznaniu osobiście nigdy nie był.

Kościół pw. św. Mikołaja w Wierzenicy (gmina Swarzędz), kryty gontem, został zbudowany na miejscu starszego w XVI wieku, najstarsza jego część, nawa i prezbiterium pochodzą sprzed 1589 roku, a wieża pochodzi z lat 1771–1778. Przed 1635 dobudowano zakrystię. W latach trzydziestych XX wieku wydłużono nawę poprzez włączenie w nią przyziemi wieży. W 1978 roku dobudowano kruchtę zachodnią. W głównym ołtarzu znajduje się obraz Matki Boskiej (określany też jako Matka Boska z Dzieciątkiem lub

Kościół w Kicinie. Fot. A. Ogórkiewicz

Matka Boska Wierzenicka), datowany na rok 1636. W kościele znajduje się rzeźbiony nagrobek filozofa Augusta Cieszkowskiego autorstwa Teofila Lenartowicza i Antoniego Madeyskiego z końca XIX wieku. Znajduje się on w kaplicy grobowej Cieszkowskich, przylegającej do północnej nawy i zbudowanej w stylu zakopiańskim.

Kościół pw. św. Michała Archanioła w Uzarzewie (gmina Swarzędz), pierwotnie całkowicie drewniany, powstał prawdopodobnie w XII wieku. W 1749 roku został rozebrany, a na jego miejscu zbudowano świątynię o konstrukcji szachulcowej. W 1869 roku dobudowano do niej drewnianą wieżę, a w 1900 roku murowaną kaplicę i zakrystię. Ołtarz główny utrzymany jest w stylu gotyckim, ołtarze boczne w stylu barokowym. W kościele można obejrzeć obraz MB Śnieżnej oraz rzeźbę św. Teresy z XVII wieku.

Kościół w Uzarzewie. Fot. A. Ogórkiewicz

Kościół w Węglewie. Fot. A. Krysztofiak

Kościół pod wezwaniem św. Katarzyny w Węglewie (gmina Pobiedziska) wybudowano w 1818 r. W ołtarzu głównym umieszczony jest cudowny obraz Matki Boskiej Pani z wyspy. Świątynia skrywa także relikwie św. Jana Pawła II, św. Faustyny Kowalskiej i bł. ks. Michała Sopoćki. W sąsiedztwie kościoła znajduje się grób rodziców prof. Józefa Kostrzewskiego – badacza m.in. Biskupina („ojciec polskiej archeologii” urodził się właśnie w Węglewie).

W latach 1623 – 1625 wybudowano, po czym konsekrowano **kościół, dziś pw. św. Marii Magdaleny w Długiej Goślinie** (gmina Murowana Goślina). Na początku XVIII w. dobudowano wieżę, zwieńczoną barokowym hełmem. Przed 1778 r. rozebrano znajdującą się po północnej stronie prezbiterium zakrystię i dobudowano nową po stronie wschodniej. Jest to budowla orientowana, o konstrukcji zrębowej, oszalowana. Nawa wraz z węższym, prosto zamkniętym prezbiterium przykryta jest dwuspadowym dachem, pokrytym gontem.

W ołtarzu głównym znajduje się XIX-wieczny obraz przedstawiający św. Marię Magdalенę, która po Zmartwychwstaniu została pustelnicą pokutującą za grzechy młodości. Obraz został ufundowany przez miejscową dziedziczkę jako wotum za odzyskanie przez Polskę niepodległości.

Ołtarze boczne zostały złożone z elementów XVII i XVIII wiecznych.

Ołtarz po lewej stronie poświęcony jest św. Antoniemu. Po bokach obrazu św. Antoniego (XIX/XXw.) rzeźbione postacie św. Benedykta (po lewej) i św. Kazimierza Królewicza (po prawej).

Na belce tęczowej umieszczono XVI-wieczny krucyfiks.

Poza świątyniami ujętymi w ramy Szlaku Kościołów Drewnianych wokół Puszczy Zielonki, na terenie powiatu poznańskiego możemy odnaleźć znacznie więcej tego rodzaju obiektów, leżących np. w jego południowej części.

Barokowy **kościół pw. św. Michała Archanioła i Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Rogalinku** (gmina Mosina), został zbudowany w 1712 roku. Budowla kryta gontem, z trzema ołtarzami. Zabytkowe elementy świątyni to: ołtarz z rzeźbą Madonny, ołtarz boczny – przykład sztuki ludowej z przełomu XVII/XVIII wieku oraz obraz Chrystus Ubiczowany.

Kościół parafialny w Siekierkach (gmina Kostrzyn), pierwotnie z XIII bądź XIV wieku, popadł w ruinę. Wówczas, w 1762 roku, obecny drewniany kościół zbudowali jezuici. Do kościoła przylega kwadratowa wieża, zwieńczona baniastym hełmem. We wnętrzu widzimy polichromię barokową ze scenami z życia św. Jadwigi.

Nie zachował się niestety dawny dwór Wilkońskich, za to można do dziś obejrzeć resztki parku dworskiego z XIX wieku. Spotkamy tu stare dęby, modrzewie czy kasztanowce.

Drewniany **kościół pw. Wszystkich Świętych w Kleszczewie**, zbudowany w latach 1760-1762, jednonawowy, kryty gontem, z wyposażeniem z drugiej połowy XVIII wieku. W ołtarzu głównym obraz Wszystkich Świętych.

Kościół pw. NMP Wniebowziętej w Czerlejn (gmina Kostrzyn), drewniany, z wieżą zwieńczoną barokowym hełmem z latarnią. Wnętrze barokowe z 2. poł. XVIII wieku, z elementami rokokowymi. Najcenniejszy zabytek to gotycka rzeźba MB z dzieciątkiem z XIV wieku. Jej oryginał znajduje się w Muzeum Archidiecezjalnym w Poznaniu. Kościół to perła architektury drewnianej.

Kościół w Kleszczewie. Fot. A. Ogórkiewicz

Kościół w Gułtowach. Fot. A. Ogórkiewicz

Kościół pw. św. Kazimierza w Gułtowach (gmina Kostrzyn), pobudowany w latach 1737-1738 na wzgórzu pośrodku wsi, z przepięknie zdobioną i malowaną elewacją. Wewnątrz obejrzymy barokowy i rokokowy wystrój, pod amboną zaś klasycystyczny nagrobek Franciszki Bnińskiej, starościny średzkiej.

Polichromie zdobiące sklepienie i ściany pochodzą z XVIII wieku.

W ŚRODKU MIASTA

Teren powiatu poznańskiego to 17 gmin wokół Poznania, w obrębie których w różnych czasach następowała w różny sposób lokacja miejska i wiejska, ściśle związana z układem półregularnej i regularnej zabudowy. Poniżej został opisany charakter architektoniczny rynków w miastach powiatu, aby przybliżyć osobliwy sposób budowy miast w regionie.

BUK

Nowe miasto Buk powstało z osady sąsiadującej z grodem i posiadało czworokątny rynek z siecią wybiegających z niego ulic. W południowo-wschodniej części miasta znajdował się gotycki kościół parafialny. Pierwotnie rynek z siecią ulic otaczały mury miejskie. Zabudowa miasta w średniowieczu była w większości drewniana. Murowane obiekty zaczęły powstawać w XVII i XVIII wieku. Z tamtego czasu w centrum miasta nie zachowały się oryginalne budynki – strawił je pożar w 1858 r. Zniszczony wtedy został w centrum rynku ratusz oraz większość otaczającej zabudowy mieszkalnej. W miejscu ruin wzniesiono do końca XIX wieku większość istniejących do dziś budynków. Nowy ratusz mieści się w narożniku placu. Zachował się jednak dawny układ urbanistyczny ulic i placów z XIII-wiecznym założeniem lokacyjnym, który został wpisany do rejestru zabytków Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

KOSTRZYN

Kostrzyński rynek jest pozostałością owalnicowego placu targowego. Otacza go zabytkowy układ kamieniczek z końca XIX i początku XX wieku. Na kamienicy rodziny Sieińskich (wsch. pierzeja rynku) mieści się tablica upamiętniająca biuro werbunkowe i odwach powstańców wielkopolskich z Kostrzyna. Na południowej ścianie rynku znajduje się ufundowana przez rzemieślników Brama Cechowa z herbem Kostrzyna na froncie.

KÓRNIK

Kórnicki rynek to obecnie Plac Niepodległości. Rynek jest właściwie rozszerzeniem układu urbanistycznego ulicy Poznańskiej, przy której znajdują się zabytkowe kamieniczki z XVIII i XIX wieku.

Pośrodku rynku stoi neobarokowy ratusz, dwukondygnacyjny budynek z mansardowym dachem. Pośrodku dachu wieżyczka kryta hełmem zakończonym iglicą. W ratuszu mają swoją siedzibę władze miejskie.

W południowo-wschodniej części rynku Kościół pw. Wszystkich Świętych, zbudowany w latach 1437-49 z fundacji Łukasza Górki, przebudowany w XVIII wieku z fundacji Teofili z Działyńskich i jej męża Stefana Szołdrskiego.

Kościół jest trójnawową halą, neogotycka fasada ujęta dwiema dzwonicami w kształcie baszt. Ołtarz główny z przełomu XVII i XVIII wieku, w nawie północnej Ołtarz św. Anny z XVII wieku.

We wschodniej pierzei rynku zrekonstruowane tzw. „ucho igielne”, dawne przejście do zniszczonej w 1940 roku przez Niemców drewnianej synagogi.

Przy ul. Poprzecznej budynek Starej Poczty z XVIII wieku, pierwotnie drewniany, po przebudowie murowany, kryty gontem.

Ulicą Poznańską, przechodzącą następnie w Zamkową, przechodzimy ok. 300 m w stronę najcenniejszego zabytku Kórnika, czyli Kórnickiego Zamku.

Rynek w Kórniku. Fot. W. Łyszczak

Zamek jest zabytkiem klasy „0”. Był w nim gościem m.in. Henryk Walezy, w drodze na koronację do Krakowa. Wówczas Zamek był przebudowany z inicjatywy Mikołaja Górki w stylu renesansowym. Kolejna przebudowa przypadła na 2. połowę XVIII wieku, za sprawą Teofili Potulickiej. Na początku XIX wieku mieściły się w nim magazyny wojskowe. Ostatnia przebudowa – w stylu neogotyckim – to decyzja Tytusa Działyńskiego. Miała ona przywrócić świetność budowli.

MOSINA

Duży rynek Mosiny, wytyczony jeszcze w średniowieczu, do dziś stanowi centrum miasta. Obecnie nosi nazwę Placu 20 Października pochodzącą od dnia, w którym hitlerowcy rozstrzelali tutaj w 1939 r. polskich zakładników. Na skwerze na Placu 20 Października stoi pomnik ku czci powstańców wielkopolskich oraz mieszkańców Mosiny, ofiar II wojny światowej. Pomnik upamiętnia m.in. obywateli, którzy zostali w 1939 r. rozstrzelani na rynku w Mosinie, zginęli w Forcie VII w Poznaniu oraz w obozach koncentracyjnych. Każda ze stron obelisku upamiętnia inną historię.

W północnej pierzei Rynku (dzisiejszy plac 20 Października) stoi piętrowy budynek. W powstałym w XIX w. budynku znajdował się na przełomie XIX i XX w. flagowy hotel Mosiny noszący nazwę Silberstein. Obecnie w kamienicy z zachowanym XIX-wiecznym wyglądem fasady mieści się Urząd Miasta Mosiny.

Mosina ma rodowód średniowieczny. Niemniej jednak nie posiada starych zabytków. Większość jej najstarszej zabudowy pochodzi z XIX i początku XX w., gdzie do najciekawszych budynków mieszczańskich należy np. kamieniczka przy Placu 20 Października 18 zbudowana w 1906 roku.

MUROWANA GOŚLINA

Na rynku w starej części miasta znajduje się rzymskokatolicki kościół parafialny, goślińska fara pw. św. Jakuba (powstał w roku 1605). Barokowe prezbiterium pochodzi z 1717 r. i jest dziełem Pompeo Ferrariego.

Rynek na Osiedlu Zielone Wzgórza. Fot. A. Ogórkiewicz

Kościół rzymskokatolicki pw. św. Ducha – poewangelicka, zbudowana w latach 1784-1803 świątynia jest przykładem architektury klasycystycznej.

Pozostałości po pałacu Winterfeldów w parku miejskim – zbudowany w stylu klasycystycznym w 1841 r., przebudowany w drugiej połowie XIX wieku.

W 1817 roku wielki pożar zniszczył większą część miasta co było powodem przeniesienia wielu rodzin do innych miejscowości. Wtedy też napłynęło wielu przybyszów z różnych stron, którzy nabywali działki i zaczęli budować domy przeważnie z niewypalanej cegły, które przetrwały do dnia dzisiejszego w starej zabudowie.

POBIEDZISKA

Zabudowania otaczające rynek w Pobiedziskach pochodzą w większości z XIX wieku. Znajduje się tutaj pomnik Powstańców Wielkopolskich oraz fontanna obrazująca Lecha, Czecha i Rusa, którzy według jednej z legend założyli tu pierwszą osadę.

Pobiedziska założone zostały w 1048 roku przez Kazimierza Odnowiciela, który po zwycięstwie w bitwie z Masławem nadał tutejszej osadzie nazwę Pobjeda (słowo to oznaczało zwycięstwo). Jedyne na świecie pomnik tego władcy stoi przed budynkiem szkoły przy ul. Kostrzyńskiej. Prawa miejskie Pobiedziska otrzymały w 1257 roku od Przemysława I. Pobiedziska są jednym z najstarszych miasteczek w Wielkopolsce i ważnym punktem na przebiegającym tędy Szlaku Piastowskim.

W centralnym miejscu Rynku stoi figura Serca Jezusowego skierowana w stronę gotyckiego kościoła farnego, przy którym podziwiać możemy zabytkową drewnianą dzwonnice. Obok kościoła zobaczymy najstarszy w mieście dom mieszkalny (z XVIII w.) z charakterystycznym łamanym dachem.

Kościół pw. Św. Michała Archanioła z przełomu XIII i XIV wieku należy do najstarszych kościołów gotyckich w Wielkopolsce. Do dziś zachował swój zasadniczy kształt. Zewnętrzne mury kościoła pokrywa ponad 1000 zagadkowych dołków. Powstały one najprawdopodobniej w XIV-XVI wieku podczas używania tzw. świrdrów ogniowych do rytualnego krzesania ognia w trakcie wielkosobotnich obrzędów.

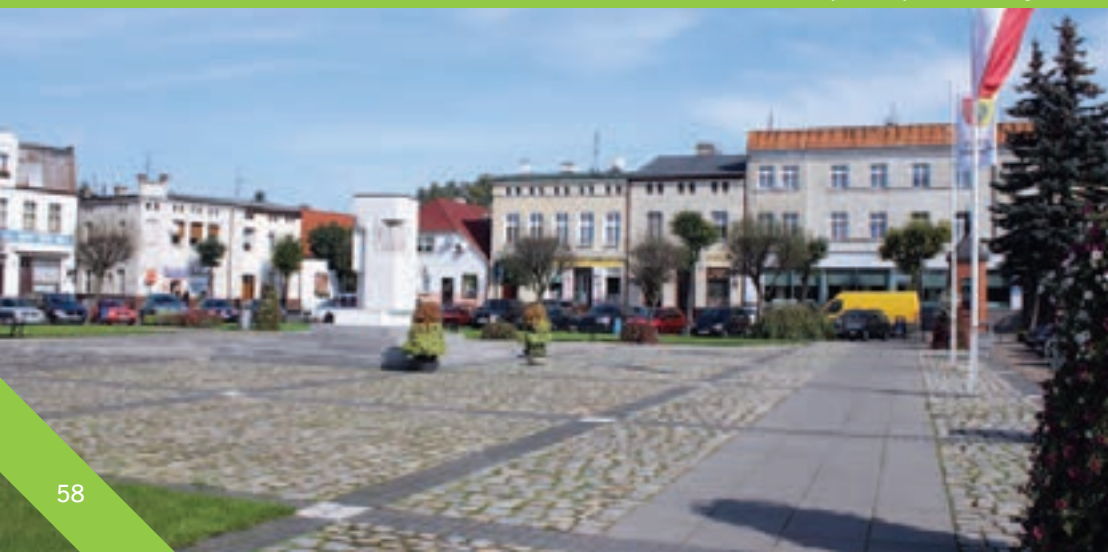
Rynek w Pobiedziskach. Fot. A. Ogórkiewicz

Drewniana XIX-wieczna dzwonnica przykościelna skrywa cztery dzwony: najmniejszy św. Marcin, średni św. Józef, większy św. Walenty oraz największy Kazimierz Odnowiciel o wadze 1100 kg, ufundowany przez mieszkańców w 1998 r. z okazji 950-lecia Pobiedzisk. Zastąpił on uszkodzony dzwon, który ustawiony jest na pamiątkę tuż obok dzwonnicy. Przy dzwonnicy podziwiać możemy pomnik przyrody – 200-letnią robinie. W wikariacie przy kościele w latach 1918-1920 mieszkał pełniący tutaj swoją posługę błogosławiony Michał Kozal.

STĘSZEW

Rynek ze średniowiecznym, czworobocznym układem urbanistycznym i zabudową pochodzącą głównie z XIX wieku. Najstarszy budynek to Dom Podcieniowy z XVIII wie-

Rynek w Stęszewie. Fot. A. Ogórkiewicz

Rynek w Swarzędzu. Fot. A. Ogórkiewicz

ku, w którym od 1970 roku mieści się Muzeum Regionalne. Pośrodku Rynku pomnik poświęcony powstańcom wielkopolskim i ofiarom II wojny światowej.

Na południowy wschód od Rynku leży najcenniejszy zabytek Stęszewa, kościół pod wezwaniem Świętej Trójcy z ok. 1468 roku, przebudowywany w latach 1726-1771. W zrębie murów gotycki, przekształcony na barokowy. Wnętrze jednonawowe nakryte sklepieniem żaglastym. Ołtarz główny barokowy, dwa ołtarze boczne neorenesansowe. W kaplicy z 1771 roku późnobarokowy nagrobek księżnej Doroty z Broniszów – Radomickiej-Jabłonowskiej, a w podziemiach jej sarkofag. Na przykościelnym cmentarzu groby powstańców listopadowych, z czasów Insurekcji Kościuszkowskiej, Wiosny Ludów i Powstania Wielkopolskiego.

SWARZĘDZ

Przy rynku oraz Placu Niezłomnych znajdują się zabytkowe kamienice z końca XIX i początku XX wieku, a wśród nich podziwiać można piękne kamieniczki secesyjne. Na środku Rynku znajduje się ratusz miejski z XIX wieku, rozbudowany na początku XX wieku z wieżą zegarową, gdzie mieści się siedziba władz miejskich. Wśród zabudowy przyrynkowej warto zwrócić uwagę na domy przy ul. Małej Rybackiej 2 i Wielkiej Rybackiej 14, dom Marcina Kasprzaka oraz dwór przy ul. Zamkowej 26 z końca XIX w., w którym obecnie mieści się przedszkole. Na północny zachód od Rynku mieści się kościół pw. św. Marcina z przełomu XVII i XVIII wieku, z klasycystyczną wieżą. Jest to jednonawowy budynek z transeptem, ozdobiony freskami Łucji i Józefa Oźminów z 1970 roku.

Rynki miast powiatu poznańskiego zostały opisane także w przewodniku *Powiat Poznański Rodzinnie*, który można znaleźć na stronie www.powiat.poznan.pl.

POSTACI JAK ŻYWE

Ze względu na historię Wielkopolski, pomniki na terenie powiatu poznańskiego upamiętniają głównie mieszkańców poległych podczas Powstania Wielkopolskiego i II Wojny Światowej. Nie wszystkie robią wrażenie rozmiarem czy jakością artystyczną, jednak nie sposób przejść obok nich obojętnie.

Powstanie Wielkopolskie wybuchło 27 grudnia 1918 roku. Początkowo działania koncentrowały się w Poznaniu i jego najbliższej okolicy. Wkrótce jednak rozlały się na obszarze niemal całej Wielkopolski. Na frontach Powstania walczyli przedstawiciele wszystkich części dzisiejszego powiatu poznańskiego. Wielkopolska w 2018 roku będzie obchodzić uroczyste setną rocznicę tego udanego i skutecznego zrywu.

BUK

Pomnik Bohaterów Ziemi Bukowskiej

Na Placu Reszki w 1989 roku postawiono obelisk upamiętniający powstańców Kompanii Bukowskiej walczących podczas Powstania Wielkopolskiego.

Pomnik Szarych Szeregów

Pomnik z 1979 roku, znajduje się przed Gimnazjum im. płk. Kazimierza Zenkterera

Pomnik Pamięci phm. Tadeusza Wojtczaka

Tablica na kamienicy przy Placu Przemysława 2, informująca, że w tym domu mieszkał komendant Ośrodka ZHP i Szarych Szeregów w Buku – Tadeusz Wojtczak.

Pomnik poświęcony ofiarom II Wojny Światowej

Pomnik znajduje się w alei zasłużonych przy kościele św. Stanisława Biskupa.

CZERWONAK

Pomnik poległych milicjantów w Czerwonaku

Pomnik w kształcie zębatego obelisku znajduje się przy ulicy Gdyńskiej. W 1945 roku jeden z oddziałów Milicji Obywatelskiej stoczył walkę z żołnierzami Wehrmachtu, na pomniku widnieją nazwiska poległych Polaków.

„Gloria Orlikom Kresowych Stanic”

Na skraju Puszczy Zielonki, w Czerwonaku, stoi pomnik przypominający o bardzo młodych ludziach, którzy zbrojnie wystąpili w obronie polskości Kresów Wschodnich.

DOPIEWO

Wieś Gołuski – Głaz ku czci jeńców, budujących autostradę

Mosiężna tablica upamiętniająca ofiary, które podczas II Wojny Światowej zmuszone były przez hitlerowców do budowy autostrady. Niedaleko miejsca, w którym ustawiono głaz znajdował się obóz pracy.

Groby Zakrzewskie

Niedaleko miejscowości Zakrzewo, na leśnym obszarze znajduje się zespół mogił ofiar II Wojny Światowej. W latach 1939-1945 odbywały się w tym miejscu masowe egzekucje.

KOMORNIKI

Pomnik z głazów narzutowych

Oryginalny pomnik mieści się w centrum wsi Komorniki. Cztery masywne głazy narzutowe, na których znajduje się tablica upamiętniająca m.in. uczestników Powstania Wielkopolskiego.

Pamięci ofiar II Wojny Światowej

Tablica pamiątkowa znajdująca się na murze przy kościele pw. św. Andrzeja, ku czci mieszkańców straconych i zaginionych podczas II Wojny Światowej.

KÓRNIK

Pomnik Tytusa Działyńskiego

Obecny wygląd zamek w Kórniku zawdzięcza postaci Tytusa Działyńskiego, który w 2002 r. został uhonorowany pomnikiem, tuż za bramą prowadzącą na teren zamkowy.

LUBOŃ

Pomnik „Siewcy”

To jeden z najciekawszych zabytków Lubonia. Ufundowany przez Koncern Chemiczny dr Roman May posąg wykonany z brązu, stojący na sześciometrowym cokole to hołd dla podpoznańskiego rolnictwa (przedstawia rolnika siejącego zboże). Kopia pomnika stanęła później przed budynkiem Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Pomnik Siewcy w Luboniu. Fot. W. Łyszczak

MOSINA

Pomnik Eleganta z Mosiny

Pomnik ustawiony obok kanału mosińskiego. Symbolizuje osobę, która ma spore zaległości w zasadach savoir vivre'u i w obyciu. Legenda głosi, że postać była wzorowana na burmistrzu Mosiny, który zaproszony w gościnę do domu przez władze Poznania, nie umiał się odpowiednio zachować. Obecnie Elegant z Mosiny to symbol polskiego poczucia humoru i dystansu do siebie. Taką etykietą oznacza się również osoby przesadnie wystrojone, nie pasujące do danej sytuacji.

PUSZCZYKOWO

Przy ulicy Poznańskiej w pobliżu dworca PKP stoi pomnik poświęcony ludziom, którzy oddali swoje życie dla Ojczyzny.

Pomnik upamiętniających strażaków ochotniczej straży pożarnej, którzy zostali zamordowani podczas II Wojny Światowej. Pomnik znajduje się również przy ulicy Poznańskiej.

Pomnik Augusta Cieszkowskiego. Fot. W. Buczyński

SWARZĘDZ

Pomnik Augusta Cieszkowskiego

Na rynku znajduje się pomnik znanego filozofa i myśliciela społecznego. August Cieszkowski był jednym z założycieli Ligi Narodowej Polskiej oraz twórcą Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Założył Wyższą Szkołę Rolniczą w Żabikowie, której tradycję kontynuuje Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

Pomnik poległych Bohaterów

Przy ratuszu możemy obejrzeć pomnik poległych za wolność i Ojczyznę bohaterów. Obiekt odsłonięto w 1998 roku.

TARNOWO PODGÓRNE

Pomnik generała Józefa Dowbora-Muśnickiego

Pomnik mieści się przy szkole podstawowej w Lusowie, odsłonięty został w 97 rocznicę wybuchu Powstania Wielkopolskiego.

Na uwagę zasługują też dwa pomniki-ławeczki, upamiętniające **Wisławę**

Szyborską przy kórnickiej promenadzie. Poetka, eseistka, krytyczka literacka, mistrzyni szlachetnej prostoty poetyckiej urodziła się na Prowencji, w folwarku położonym opodal kórnickiego zamku.

Kórnik szczyci się dziś duchową obecnością noblistki w dziedzinie literatury.

W Suchym Lesie powstaje zaś ławeczka **Wojciecha Bogusławskiego**.

Ławeczka Władysława Szymborskiego. Fot. A. Jaworska

Ojciec polskiego teatru ma swoją tablicę umieszczoną na kamieniu w Glinie, w miejscu swojego urodzenia, w nieistniejącej dziś miejscowości na terenie poligonu wojskowego Biedrusko.

W WIRZE PRZEŻYĆ

NA PRZEGLĄDZIE, FESTIWALU

Instytucje kulturalne, organizacje, fundacje i stowarzyszenia z gmin powiatu poznańskiego zajmujące się upowszechnianiem kultury, organizują dla mieszkańców i gości mnóstwo różnego rodzaju wydarzeń muzycznych, plastycznych, tanecznych i teatralnych.

Jedne trafiają wyłącznie do mieszkańców danej gminy, a nawet miejscowości, inne do mieszkańców powiatu, jeszcze inne są organizowane w skali województwa. Są też takie, które mają zasięg ogólnopolski i wreszcie imprezy, na które przyjeżdżają także wykonawcy z zagranicy.

Koncerty, spektakle, happeningi, jak również przeglądy i festiwale trafiają do szerokiej publiczności. Te ostatnie zawierają pierwiastek rywalizacji. To imprezy dedykowane przede wszystkim młodym adeptom sztuki, którzy walczą o laury i nagrody.

Aktualny kalendarz imprez znajduje się na stronie www.powiat.poznan.pl.

BUK

Oferuje dwie imprezy w nastroju kolędowym. Obie organizowane w styczniu, o różnym zasięgu i kierowane do różnych odbiorców, a także adresowane do różnych wykonawców.

Przegląd Kolęd i Pastorałek Bukowskich Szkół i Przedszkoli, w którym uczestniczy zwykle niemal 100 uczestników prezentujących swoje wokalne umiejętności – soliści, zespoły i grupy muzyczne. Śpiewane podczas koncertu teksty bardziej lub mniej znanych utworów budują wśród uczestników i odbiorców świąteczną atmosferę. Podczas tego wspólnego kolędowania przyznawana jest statuetka dyrektora Branżowej Szkoły I Stopnia w Buku.

Impreza ma swoją publiczność, ale najważniejsi są w niej młodzi wykonawcy, którzy mają okazję do występu na scenie i zmierzenia się z rówieśnikami.

Powiatowe Kolędowanie, organizowane wspólnymi siłami gminy Buk i powiatu poznańskiego w kościele pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika. Jest okazją do spotkania i wspólnego śpiewania kolęd i pastorałek przez chóry z gmin powiatu poznańskiego. Podczas przeglądu chóry występują bez rywalizacji, z uzgodnionym repertuarem, tak, aby każdy mógł zaprezentować swoje możliwości.

Od kilku lat występom chórów towarzyszą koncerty gwiazd. Śpiewali w Buku Rafał Sekulak, Kasia Rościńska i Marek Piekarczyk. Zawsze występuje znakomity chór Amici Canti z Buku, prowadzony przez Leszka Górkę.

CZERWONAK

Wojewódzki Festiwal Piosenki Przedszkolaków istnieje od 1995 roku i jest jedną z największych w Polsce tego typu imprezą adresowaną do przedszkolaków. W swoim

zamierzeniu opiera się o utwory napisane z myślą o dzieciach – ich możliwościach wykonawczych, ich zainteresowaniach i chęci do zabawy. Festiwalowi nie towarzyszy żadna promocja laureatów, nie kreuje on karier wokalnych dzieci, ale przyznawane są nagrody, a wykonawcy wybrani przez jury mogą nagrać swoje wykonania.

Ważna jest radość ze strony wszystkich uczestników, czy to śpiewających czy to rodziców i opiekunów, bądź zupełnie przypadkowej publiczności.

Konkurs przebiega w czterech etapach: gminny, powiatowy/miejski (miasta na prawach powiatu), rejonowy oraz finał wojewódzki, w formie kwalifikacji. Rozgrywane w rejonach: kaliskim, konińskim, leszczyńskim, pilskim i poznańskim, odbywają się w maju, finał natomiast w czerwcu w Czerwonaku.

DOPIEWO

Gminna Biblioteka Publiczna i Centrum Kultury w Dopiewie są organizatorami **Wielkopolskiego Przeglądu Amatorskich Grup Teatralnych Seniorów *Dopiewska Jesień Teatralna***, który odbywa się w listopadzie na scenie sali widowiskowej CRK w Konarzewie.

Przegląd ma na celu popularyzację dorobku amatorskich grup teatralnych, propagowanie sztuki teatralnej, inspirowanie i szukanie nowych form pracy z seniorami. Co roku, jesienią, co ma znaczenie realne i metaforyczne, odbywa się kolejna edycja przeglądu dla seniorów z ośrodków zlokalizowanych w całym województwie wielkopolskim. Co roku zwiększa się liczba chcących wziąć udział w przeglądzie. Na scenie w Konarzewie prezentowały się zespoły teatralne z Dopiewa, Lisówek, Poznania, Stęszewa, Przeźmierowa, Buku, Opalenicy, Grodziska Wlkp.

KLESZCZEWO

Ideą **Przeglądu Twórczości Artystycznej *Szuflada*** jest udostępnienie osobom twórczym i uzdolnionym artystycznie płaszczyzny, na której będą mogli pokazać szerokiemu gronu odbiorców owoce swojej pracy. Ma to być też impuls do zaprezentowania się dla tych twórców, którzy działają w zaciszu, a swój dorobek artystyczny chowają do tytułowej „szuflady”.

Do przeglądu można zgłaszać wyłącznie autorskie utwory muzyczne i literackie, a także prace plastyczne, fotograficzne itd. Czas prezentacji scenicznej (muzycznej, recytatorskiej, itp.) uczestnika indywidualnego lub zespołu nie może przekroczyć 10 minut. Uczestnicy otrzymują pamiątkowy dyplom i drobny upominek. Wśród uczestników wręczana jest także statuetka – Nagroda Publiczności.

Wydarzenie promuje lokalnych twórców i pokazuje potencjał twórczy gminy Kleszczewo.

KOMORNIKI

Gmina Komorniki zaprasza zespoły amatorskie na **Powiatowy Przegląd Muzycznych Zespołów Młodzieżowych *Młyn***, który odbywa się w sierpniu w Domu Kultury „Kozłak” w Chomęćicach. Celem imprezy jest wspieranie i prezentacja amatorskich ruchów artystycznych. Przegląd ma charakter konkursu, a nagrodą główną jest voucher na profesjonalną sesję nagraniową.

W konkursie mogą brać udział amatorskie zespoły z terenu powiatu poznańskiego, wykonujące muzykę rock, blues, punk-rock, hip-hop itp.

Komorniki organizują także **Przegląd Twórczości Osób Niepełnosprawnych oraz Przegląd Twórczości Szkół Podstawowych**.

KOSTRZYN

Międzynarodowy Festiwal Orkiestr Dętych, który odbywa się zwykle na początku września to okazja do wspólnego muzykowania nie tylko zespołów z różnych zakątków Polski, ale także z wielu krajów Europy. Podczas Festiwalu odbywają się koncerty poszczególnych orkiestr osobno, wspólne występy połączonych sił, a także efektowne przemarsze orkiestrowych korowodów. Festiwal organizuje Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Kostrzynie.

KÓRNIK

Letni Festiwal Muzyka z Kórnik to cykl wydarzeń muzycznych, tanecznych i teatralnych organizowanych w Kórniku we wszystkie niedziele lipca i sierpnia. Miejszem wydarzeń artystycznych jest przepiękne kórnickie arboretum.

Stylistyka występów jest bardzo zróżnicowana, widzowie mogą obejrzeć klasyczne spektakle baletowe, jak „Jezioro łabędzie”, czy „Dziadek do orzechów”, przedstawienia operetkowe, koncerty muzyki klasycznej, popularnej, a także koncerty w stylu folk.

Festiwal to znakomita propozycja na sezon letni, w którym, głównie z racji wakacyjnych wyjazdów, w wielu ośrodkach i instytucjach kulturalnych trwają letnie przerwy.

Strona Festiwalu: www.muzykazkornika.pl

Propozycją dla muzykującej młodzieży jest **Festiwal Młodych Muzyków**, organizowany przez Kórnicki Ośrodek Kultury, najczęściej w kwietniu.

Festiwal adresowany jest do dzieci i młodzieży województwa wielkopolskiego (uczniów szkół podstawowych, ponadpodstawowych) uczącej się gry na dowolnym instrumencie muzycznym, lecz nie pobierającej nauki w szkołach muzycznych. Zgłoszenie następuje poprzez wysłanie wypełnionej karty zgłoszeń na e-mail: kok@kornik.pl, lub na adres: KOK 62-035 ul. Prowent 6 (tel. 61 817 08 91). Uczestnicy startują w 2 kategoriach: 1) fortepian, 2) inne instrumenty. Multiinstrumentaliści mogą wystąpić w obydwu kategoriach (ale z różnym repertuarem). Oprócz kategorii instrumentalnych uczestnicy zostaną jeszcze podzieleni na grupy wiekowe. Ich ilość i limity wieku organizatorzy ustalą po otrzymaniu wszystkich zgłoszeń (tak, aby ilość startujących w każdej grupie była mniej więcej równa). Solistom może towarzyszyć akompaniator lub zespół akompaniatorów, akompaniament może także być odtwarzany z dowolnych nośników dźwięku.

LUBOŃ

Festiwal Polskiej Piosenki im. Janusza Kondratowicza w Luboniu jest imprezą artystyczną, mającą na celu wyłonienie i promocję młodych, utalentowanych wykonawców oraz propagowanie wartościowej muzyki i literacko polskiej piosenki. Impreza ma dość długą historię, wcześniej znana była pod nazwą: Festiwal Piosenki im. Czesława Niemena. W 2016 roku festiwal zmienił się – zyskał nową formułę, nazwę i patrona. Organizatorzy chcieli jeszcze bardziej zaznaczyć wyjątkowość polskiej piosenki, dlatego patronem Festiwalu został Janusz Kondratowicz – niezwykła postać, ikona historii polskiej piosenki. W pierwszej odsłonie festiwalu w nowej formule wokaliści wykonywali utwory z tekstami Kondratowicza, w kolejnej – Bogdana Olewicza, wybitnego autora tekstów, twórcy takich przebojów jak: „Autobiografia”, „Moje jedyne marzenie”, „Nie płacz Ewka”, „Ratujmy, co się da”, „Deszcz w Cisnej”, „Na co komu dziś”, „To za nami” – to tylko nieliczne z tytułów, które każdy z nas nuci w wolnej chwili. Dyrektorem Artystycznym i Reżyserem Festiwalu jest Michał Kosiński, pasjonat polskiej piosenki, organizator i producent wielu dużych projektów kulturalnych, twórca i dyrektor gene-

Festiwal Polskiej Piosenki w hali LOSiR w Luboniu. Fot. W. Łyszczak

ralny Ogólnopolskiego Festiwalu Piosenki im. Anny Jantar i Festiwalu Twórców Polskiej Piosenki we Wrześni, juror wielu festiwali w Polsce i za granicą.

MOSINA

Ogólnopolskie Dni Artystyczne z Gitarą

Wydarzenie zostało tak zaaranżowane, aby przyczynić się do możliwie najszerzej popularyzacji form artystycznych, a jednocześnie stanowić elitarnie święto dla miłośników muzyki.

Podczas realizacji Dni Artystycznych z Gitarą muzycy uczestniczą w zajęciach warsztatowych, wystawach tematycznych, pokazach instrumentów, otwartych recitalach i koncertach, Wielkopolskim Przeglądzie Kapel Gitarowych oraz wspólnym muzykowaniem w ramach jam session.

Organizatorami tej popularnej i prestiżowej imprezy są Mosińskie Towarzystwo Gitarowe i Mosiński Ośrodek Kultury.

MUROWANA GOŚLINA

Letni Festiwal Muzyczny im. profesora Stefana Stuligrosza. W XVII-wiecznym drewnianym kościele w Długiej Goślinie, latem (najczęściej w sierpniu) odbywają się dwa koncerty złożone z części sakralnej i świeckiej. Ranga festiwalu jest bardzo wysoka, o czym świadczą występy najwybitniejszych polskich artystów (m.in. Waldemar Malicki, Konstanty Andrzej Kulka, Wiesław Prządka, kwartet Prima Vista). Pomysłodawcami festiwalu byli również reżyser Robert Skolimowski oraz Tomasz Raczkiewicz.

Międzynarodowy Festiwal Chóralny im. ks. Edmunda Szymańskiego. Patron festiwalu przez ponad dwadzieścia lat był proboszczem parafii pw. św. Jakuba, a jednocześnie animatorem życia muzycznego w Murowanej Goślinie. Koncerty festiwalowe odbywają się w kościele parafialnym i w auli miejscowego gimnazjum. Inicjatorem i dyrektorem festiwalu jest profesor Elżbieta Wtorkowska.

Obie imprezy organizuje Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji w Murowanej Goślinie.

POBIEDZISKA

Festiwal Kapel Folkloru Miejskiego – barwne, pełne dobrej energii i humoru wydarzenie, organizowane przez Ośrodek Kultury w Pobiedziskach. Daje okazję do przeniesienia się w świat dawnych zaułków i podwórek oraz posłuchania oryginalnych tekstów i melodii – skomponowanych przez uczestników festiwalu oraz poznania uroków gwary poznańskiej. Impreza organizowana we wrześniu, jest dobrą ofertą dla publiczności, a także muzykujących grup z różnych stron regionu i kraju. Uczestnicy są oceniani przez jury i nagradzani.

Festiwal Kapel Folkloru Miejskiego – Pobiedziska. Fot. ok.pobiedziska.pl

Pobiedziski Festiwal Psów, organizowany w maju na terenie boiska Zespołu Szkół w Pobiedziskach Letnisku. Głównym organizatorem imprezy i pomysłodawcą jest Rada Osiedla Letnisko Leśne, a współorganizatorami są Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz Zespół Szkół w Pobiedziskach Letnisku. Festiwal gromadzi sporą grupę miłośników psów, razem z ich pupilami. Duża liczba konkursów i atrakcyjne nagrody zachęcają do uczestnictwa w tej przesympatycznej imprezie.

PUSZCZYKOWO

Międzyszkolny Festiwal Piosenki Małolata w Puszczykowie wyznacza sobie takie cele jak: prezentacja uzdolnień muzycznych dzieci, rozbudzanie i rozwijanie wrażliwości artystycznych, integracja środowisk szkolnych powiatu poznańskiego, zachęcanie dzieci do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym szkoły i środowiska lokalnego. Impreza odbywa się w kwietniu w hali sportowej, bądź w sali koncertowej przy Kościele Parafialnym w Puszczykowie. Uczestnicy festiwalu są oceniani w trzech grupach wiekowych. W każdej grupie wiekowej może być zgłoszony 1 solista. Uczestnik wykonuje jedną piosenkę o tematyce adekwatnej do swojego wieku (obowiązkowo w języku polskim). Jury ocenia: dobór repertuaru, emisję głosu, muzykalność, warunki głosowe i ogólne wrażenie artystyczne. Oprócz statuetek przyznawane są również dodatkowe nagrody, upominki i dyplomy dla wszystkich uczestników.

ROKIETNICA

W gminie Rokietnica do niedawna organizowany był **Ogólnopolski Festiwal Kolęd i Pastoralek w Sobocie**. Warto wspomnieć o tej imprezie, jej wysokim poziomie artystycznym i organizacyjnym.

Swoistym festiwalem kulinarnym jest wspólne gotowanie podczas imprezy Rokietnica. Zaprasza Wielkopolan na Rumpuć. Tę imprezę opisujemy w przewodniku *Powiat Poznański Smakowicie*.

STĘSZEW

Przegląd Zespołów Śpiewaczych „Pieśń nad Samicą” cieszy się sporym zainteresowaniem zespołów z różnych części Wielkopolski.

W 2017 roku festiwal odbył się w nowej sali widowiskowo-sportowej.

Przegląd jest elementem oferty kulturalnej, a także propozycją integrującą środowisko seniorów, a jego organizatorem jest Stęszewski Dom Kultury.

Rock'n'road Rockabilly Stęszew, impreza organizowana na plaży, na przystani Taradejka w Stęszewie, jest mocną pozycją w kalendarzu środowiska motocyklistów. Rockersi zjeżdżają do Stęszewa w czerwcu, by spotkać się i przez trzy dni słuchać muzyki rockowej.

SUCHY LAS

Przegląd Młodego Teatru Wielkopolski Dzień Dobry Sztuko organizowany przez Poznańską Fundację Artystyczną oraz Centrum Kultury i Bibliotekę Publiczną Gminy Suchy Las, to okazja do zaprezentowania swojego spojrzenia na rzeczywistość, spotkania z grupami z całej Wielkopolski, wymiana doświadczeń oraz warsztaty z muzykami, aktorami i scenografami.

Pierwszym etapem Przeglądu są eliminacje, poprzedzone konsultacjami i warsztatami prowadzonymi na początku roku przez Radę Artystyczną wśród zespołów zgłaszających się do udziału w imprezie. Finał Przeglądu rozgrywa się w kwietniu, w siedzibie

Dzień Dobry Sztuko, CKiBP Suchy Las. Fot. A. Ogórkiewicz

Centrum Kultury i Biblioteki Publicznej Gminy Suchy Las. Nie jest to data przypadkowa, bowiem 9 kwietnia w Glinnie, miejscowości dziś nieistniejącej, a zlokalizowanej na terenie gminy, urodził się ojciec polskiego teatru, Wojciech Bogusławski. To on właśnie jest patronem Przeglądu Dzień Dobry Sztuko, a jego uczestnicy otrzymują w nagrodę statuetki, tzw. Wojciechy.

Uczestnicy dotąd występowali i rywalizowali w czterech kategoriach: klasy I-III oraz IV-VI szkół podstawowych, gimnazjaliści i uczniowie szkół ponadgimnazjalnych. Kategorie Dzień Dobry Sztuko zmieniają się w związku z reformą oświaty.

Na początku października, w okolicach Światowego Dnia Muzyki, Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna wraz z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Suchym Lesie, także organizuje **Przegląd Zespołów Śpiewaczych**. Na scenie prezentują się kolejno seniorskie zespoły, a na zakończenie występują zaproszone gwiazdy.

SWARZĘDZ

Światowy Przegląd Folkloru „Integracje” jest międzynarodowym festiwalem organizowanym przez Akademię Wychowania Fizycznego im. E. Piaseckiego w Poznaniu od 2001 roku. Od 2012 roku współorganizatorem przedsięwzięcia jest Stowarzyszenie Kulturalno-Sportowe „Integracje”.

Część wydarzeń odbywa się w Poznaniu, a część w różnych miejscach powiatu poznańskiego, wśród których jest również Swarzędz. Zespoły występują w plenerze, w różnych punktach miasta, w tym na przystani nad Jeziorem Swarzędzkim. Integracje ubarwiają Wielkopolskę na przełomie lipca i sierpnia.

Festiwal Orkiestr Dętych w Swarzędzu. Fot. ok-swarzedz.pl

Na początku września Stowarzyszenie Kulturalne Orkiestra Dęta w Swarzędzu oraz Ośrodek Kultury w Swarzędzu zapraszają na **Swarzędzki Festiwal Orkiestr Dętych im. Rajmunda Gronowskiego**, który rozgrywa się w mieście i innych częściach gminy Swarzędz.

Podczas Festiwalu można posłuchać orkiestr grających w pojedynkę, ale też połączonych sił wszystkich zespołów. Nie brakuje przemarszów i musztry paradej.

TARNOWO PODGÓRNE

Powiatowy Przegląd Zespołów Folklorystycznych w Lusowie. Impreza odbywa się od 16 lat, a od kilku – gości zespoły z całej Europy i nie tylko. Widzowie Przeglądu oglądali i słuchali zespołów z Białorusi, Cypru, Grecji, Holandii, Macedonii, Słowacji, Turcji, Ukrainy i oczywiście z Polski.

Prócz barwnych i widowiskowych występów zagranicznych gości, na lusowską publiczność czeka zwykle przegląd najciekawszych zespołów ludowych z powiatu poznańskiego i Wielkopolski.

Impreza odbywa się tradycyjnie na placu „U księdza za płotem” w Lusowie.

Raz do roku, każdy mieszkaniec gminy Tarnowo Podgórne ma szansę zaśpiewać na scenie w ramach **Przeglądu Wokalistów „Rozśpiewana Gmina”**. Ci, których występ najbardziej przypadnie do gustu jurorom, biorą później udział w warsztatach arty-

stycznych, które prowadzą zawodowi wokaliści. I to oni są zwykle jurorami Przeglądu. W ostatnich latach wokalistów oceniali Halina Benedyk, Michał Kowalonek i Daniel „Wolny” Moszczyński.

Ogólnopolski Festiwal Bluesowy Blusowo, organizowany także przez GOK Sezam Tarnowo Podgórne, ściąga do podpoznańskiej miejscowości wielkie gwiazdy sceny bluesowej. Impreza odbywa się w sierpniu, na dwóch scenach, gdzie rozgrywa się także finał konkursu dla najbardziej obiecujących zespołów bluesowych.

Po kilku latach od startu Blusowo stało się imprezą międzynarodową, a wśród uczestników spotkania z roku na rok jest coraz więcej przyjezdnych.

Urokliwe jest miejsce, w którym odbywa się Festiwal: łąka z jednej strony ograniczona przez jezioro, z drugiej przez piękny, zabytkowy kościół pod wezwaniem św. Jadwigi i św. Jakuba z XIII wieku. Kilku laureatów konkursu z Lusowa rozwinęło później skrzydła na krajowej scenie bluesowej.

Niektóre z wymienionych wydarzeń odbywają się pod patronatem Starosty Poznańskiego, wiele z nich jest także dofinansowanych z budżetu powiatu poznańskiego.

NA FESTYNIE

Od wiosny do późnej jesieni muzyka na żywo zazwyczaj grywana jest w plenerach, często przy okazji różnego rodzaju festynów, czy dni gminnych. Szereg wydarzeń organizowanych jest na rynkach miejskich i wiejskich placach, boiskach lokalnych drużyn, czasem na terenie muzeów, skansenów itp.

Zimowe koncertowanie pod chmurką ma czasem miejsce przy okazji koncertów noworocznych, czy jako granie dla Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

W sezonie zimowym jednak większość wydarzeń ma miejsce w salach ośrodków kultury.

Sprawdźmy, jak to wygląda, prezentując wybrane imprezy.

Kurdesz Kasztelański

Termin: maj

Miejsce: plac przy ul. Estkowskiego w Kostrzynie Wielkopolskim

Stałą tradycją jest już coroczna organizacja dla lokalnej społeczności w gminie Kostrzyn imprezy pod nazwą Kurdesz Kasztelański. W 2017 r. odbyła się 39. edycja tego wydarzenia. Każdego roku ulicami miasta przechodzi kolorowy korowód przebierańców, angażowane są miejscowe zespoły amatorskie oraz znani i popularni artyści. Kurdeszowi towarzyszą wyścigi, zawody, turnieje, pokazy. Przez ponad 30 lat impreza zyskała miano jednej z najważniejszych kulturalnych wydarzeń regionu. Do współudziału zapraszani są różnego rodzaju twórcy rzemiosła, ozdób oraz żywności.

Szeroko na Wąskiej

Termin: sierpień

Miejsce: ul. Wąska w Mosinie

Szeroko na Wąskiej to coś więcej niż festyn. To inicjatywa, która ma na celu integrację twórców, hobbystów, kolekcjonerów, czy nawet odkrywców ze społecznością. Jest to zawsze okazja, aby zaprezentować swoją pasję np. w plecieniu koronek, rzeźbie w drewnie, czy kolekcjonowaniu ciekawych kamieni. Mała i wąska ul. Wąska zamienia się raz do roku w ulicę handlową, na której prezentuje swoje pasje około stu wystawców.

Imprezy plenerowe w Muzeum Narodowym Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego

Miejsce: ul. Dworcowa 5, 62-052 Komorniki

Muzeum działa niezwykle prężnie również w zakresie organizacji festynów, jarmarków i innych imprez okolicznościowych. W ciągu roku pracownicy muzeum zapraszają do uczestnictwa w jarmarku wielkanocnym, bożonarodzeniowym, festiwalu piwa, festynie zielonoświątkowym, pikniku muzycznym, imprezach pt. Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce, Przeszłość przyszłości, Jesień w domu i zagrodzie, Retro show, czy też festynie Poznańska Pyra.

Jarmark Piastowski w ramach Dni Pobiedzisk

Termin: koniec czerwca

Miejsce: teren nad jeziorem Biezdruchowo

Impreza piastowska w ramach Dni Pobiedzisk. Każdorazowo organizatorzy zapewniają bogaty program sceniczny, a także atrakcje dodatkowe jak np. turniej sołectw, zwie-

Impreza w Muzeum w Szreniawie. Fot. A. Jaworska

dzanie fabularyzowane z przewodnikiem, widowisko historyczne, zawody spinningowe, wystawę aut, pokaz ratownictwa medycznego, zawody siłaczy i wiele innych.

Dni Gminy w Tarnowie Podgórny

Termin: przełom czerwca i lipca

Miejsce: boisko GKS Tarnovii przy ul. 23 Października 34, Tarnowo Podgórne

Jak przystało na jedną z bogatszych gmin w Polsce, Tarnowo Podgórne organizuje co roku swoje święto z pełną pompą. Zazwyczaj dwudniowe obchody obfitują w koncerty topowych zespołów z kraju jak np. Wilki, Formacja Nieżywych Schabuff, czy Łukasz Zagrobelny. W 2017 roku impreza została muzycznie wzmocniona przez przebojową trasę Lato ZET. Tradycyjnie festyn to też miejsce dla lubujących się w odwiedzaniu straganów gastronomicznych i rękodzielniczych.

Józefinki – dwudniowe święto wszystkich Józefin i Józefów

Termin: kwiecień – maj

Miejsce: Rynek w Swarzędzu

Impreza, która spaja w swojej formie kilka pomniejszych inicjatyw i wydarzeń. W jej ramach organizowany jest świąteczny Jarmark św. Jakuba, tzw. Mełłoberek, czyli plenerowa gra miejska, Samochodowy Rajd Flagi. Podczas obchodów Józefinek funkcjonuje również Kraina Zabawy dla dzieci, działają stanowiska handlowe, gastronomiczne i rękodzielnicze, odbywa się spotkanie Józefin i Józefów, a wszystko w tle muzyki scenicznej, gdzie króluje folk, orkiestry dęte oraz zespoły rodem ze Swarzędza.

Jarmark Piastowski. Fot. pobiedziska.pl

Poniżej wykaz wybranych festynów, dożynek, Dni Dziecka i innych ciekawych wydarzeń organizowanych z różnych okazji. Niektóre z nich są cykliczne i odbywały się w przeszłości, inne mają początek w 2017 r., jeszcze inne to wydarzenia jednorazowe. Terminy opisanych wydarzeń odnoszą się do 2017 roku:

FESTYNY:

V Rodzinny Festyn z okazji Dnia Dziecka i Dnia Matki połączony Przeglądem Orkiestr Dętych Powiatu

Termin: maj

Miejsce: Chludowo

Festyn „Rowerem nad rzekę” – otwarcie Mariny w Czerwonaku

Termin: maj

Miejsce: Akwen Marina – Czerwonak

Piknik rodzinny

Termin: maj

Miejsce: Owińska

Rokietnickie InteGRacje

Termin: maj

Miejsce: teren przy Szkole Podstawowej i Przedszkolu „Bajeczka” w Rokietnicy

Piknik na Końskiej Polanie w Baranówku

Termin: maj

Miejsce: teren Fundacji Stworzenia Pana Smolenia, Baranówko 21, koło Mosiny

Festyn Rodzinny „Uśmiech LOSu nad Wartą”

Termin: maj

Miejsce: teren LOS w Puszczykowie, ul. A. Wodiczki 3

Piastowskie Igry w Grodzie Pobiedziska

Termin: maj

Miejsce: Gród Pobiedziska – Letnisko

Targ Komornicki w Szreniawie

Termin: czerwiec

Miejsce: teren parkingu przy Muzeum Narodowym Rolnictwa w Szreniawie

Rodzinny Festyn Parafialny w Kozichgłowach

Termin: czerwiec

Miejsce: Koziegłowy

Festyn środowiskowy – rodzinna impreza – podsumowanie prowadzonego w szkole projektu edukacyjnego „Nasza Mała Ojczyzna”

Termin: czerwiec

Miejsce: Szkoła Podstawowa im. Arkadego Fiedlera w Czapurach

Piknik GSPON „Razem szczęśliwi”

Termin: czerwiec

Miejsce: Rakownia

Piknik Rodzinny w Puszczykowie

Termin: czerwiec

Miejsce: Puszczykowo

Festyn Zielonościątkowy

Termin: czerwiec

Miejsce: Muzeum w Szreniawie

Rokietnickie InteGRacje. Fot. A. Ogórkiewicz

Jarmark Św. Jakuba – Św. Jakub na wakacjach

Termin: czerwiec

Miejsce: Stadion Miejski w Murowanej Goślinie

Festyn św. Krzysztofa „Bezpieczne wakacje mojej rodziny”

Termin: lipiec

Miejsce: Dąbrówka, plac przy kościele

Letni Festyn Rodzinny w Latalicach

Termin: lipiec

Miejsce: świetlica wiejska w Latalicach

Festyn w Wagowie

Termin: lipiec

Miejsce: świetlica wiejska w Wagowie

Festyn na kąpielisku Akwen Tropicana

Termin: lipiec

Miejsce: ul. Plażowa 1, Owińska

Piknik Trzech Pokoleń

Termin: sierpień

Miejsce: Swarzędz

Święto Pieczonego Ziemniaka

Termin: wrzesień

Miejsce: WTZ w Otuszu

Piastowskie Igrzyska w Grodzie Pobiedziska. Fot. A. Krysztofiak

Pchli Targ w Buku

Termin: wrzesień

Miejsce: Rynek, plac Przemysława w Buku

III Festyn Ekologiczny w Kórniku

Termin: wrzesień

Miejsce: Rynek w Kórniku

Festyn „Pożegnanie lata”

Termin: wrzesień

Miejsce: Dom Kultury w Łęczycy

Eko Babie Lato

Termin: wrzesień

Miejsce: Scena nad Jeziorem, Swarzędz

Festyn rodzinny „Bezpieczni w powiecie poznańskim”

Termin: wrzesień

Miejsce: Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza nr 8 Państwowej Straży Pożarnej w Bolechowie

Festyn parafialny w Kruszewni

Termin: wrzesień

Miejsce: Parafia Matki Bożej Wspomożycielki Wiernych

Festyn z okazji Międzynarodowego Dnia Seniora w Lisówkach

Termin: wrzesień

Miejsce: DPS Lisówki

Święto Chleba

Termin: wrzesień

Miejsce: Mielno, ul. Poznańska 24

Rokietnica Zaprasza Wielkopolan na Rumpuć, a także potyczki sołeckie, pokazy mody, konkursy, występy i konkursy, przy gotowaniu rumpucia, tradycyjnej, prostej zupy wielkopolskiej

Termin: wrzesień

Miejsce: Rokietnica, plac przy Trakcie Napoleońskim

WYBRANE DNI GMIN, MIAST, WSI:

Dni Gminy Suchy Las

Termin: 2/3 sobota czerwca

Miejsce: Suchy Las, parking przy hali GOS

Dni Swarzędza

Termin: czerwiec

Miejsce: polana przy ul. Strzeleckiej w Swarzędzu

Dni Puszczykowa

Termin: czerwiec

Miejsce: teren rekreacyjno-sportowy, Kościelna 7

Dni Lubonia

Termin: czerwiec

Miejsce: Stadion miejski w Luboniu, ul. Rzeczna

Dni Gminy Kleszczewo

Termin: lipiec

Miejsce: Kleszczewo

Dni Gminy Dopiewo
Termin: lipiec
Miejsce: Plac Gminny, ul. Łąkowa i Wyzwolenia

Dni Gminy Kleszczewo
Termin: wrzesień
Miejsce: Tulce, teren przy hali sportowej GOKiS

DOŻYNKI:

To okazja do kontaktu z kulturą współczesną, najczęściej rozrywką, ale także z kulturą ludową. W czasie uroczystości pokazywane są tradycyjne obrzędy dożynkowe, prezentowane najczęściej przez zespoły ludowe. Bardzo starannie przygotowywane są także wieńce dożynkowe. Przygotowują je zwykle członkinie Kół Gospodyń Wiejskich.

W części rozrywkowej występują miejscowi soliści i zespoły, a także zapraszane grupy kabaretowe i muzyczne.

Terminy imprez są podyktowane przez kalendarz prac polowych. Dożynki są organizowane na przełomie sierpnia i września.

Oprócz dożynek gminnych organizowane są dożynki powiatu poznańskiego, także we współpracy z innymi samorządami (dożynki powiatowo-gminne).

KONCERTY:

Organizowane na świeżym powietrzu, w salach ośrodków kultury, a także bardzo często w halach widowiskowo-sportowych. Do gmin i poszczególnych miejscowości powiatu poznańskiego przyjeżdżają wykonawcy prezentujący różne style muzyczne. Często są to wielkie gwiazdy sceny muzycznej. Do zorganizowania koncertu takiego wykonawcy potrzebna jest duża przestrzeń, stąd występy w halach sportowych.

Oto przykłady najrozmaitszych wydarzeń tego rodzaju w 2017 roku:

Andrzej Piaseczny
Termin: kwiecień
Miejsce: Hala widowiskowo – sportowa w Stęszewie

Soyka TRIO
Termin: kwiecień
Miejsce: CKIR w Kozichłowach

„Symfonia na skrzypce i DJ-ja” – projekt upowszechniający kulturę dla szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich

Termin: marzec – kwiecień

Miejsce: Zespół Szkół w Murowanej Goślinie, Zespół Szkół w Bolechowie, Specjalny Ośrodek Szkolno–Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych w Owińskach, Zespół Szkół w Puszczykowie, Zespół Szkół nr 2 w Swarzędzu.

I koncert z cyklu Koncerty orkiestry dla mieszkańców Powiatu Poznańskiego

Termin: kwiecień 2017

Miejsce: Mosina

Podpoznańskie dwory i pałace ożywione muzyką

Termin: maj

Miejsce: Pałac w Krześlicach oraz Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Kleszczewie

Koncert Dawnych Wspomnień Czar

Termin: lipiec

Miejsce: Scena nad Jeziorem, Swarzędz

Koncert organowy – Pobiedziska

Termin: lipiec

Miejsce: Kościół św. Michała Archanioła w Pobiedziskach

Koncert zespołu Cashflow

Termin: lipiec

Miejsce: Centrum Kultury i Rekreacji w Koziegłównach

Kapeliada w stylu Retro w Plewiskach

Termin: lipiec

Miejsce: DK” Remiza” w Plewiskach

Koncert organowy – Pobiedziska Letnisko

Termin: lipiec

Miejsce: Kościół NBNP w Pobiedziskach Letnisku

IV Chludowskie Spotkania z Folklorem

Termin: sierpień

Miejsce: Chludowo

XI Letnie Koncerty Organowe w Wielkopolskim Parku Narodowym

Termin: sierpień

Miejsce: Kościół parafialny pw. Matki Boskiej Wniebowziętej, ul Kościelna 1, Puszczykowo

XV Letni Festiwal Muzyczny – Długa Goślina im. profesora Stefana Stuligrosza

Termin: sierpień

Miejsce: Kościół pw. św. Marii Magdaleny w Długiej Goślinie

XIII Letni Festiwal Muzyka z Kórnika

Termin: sierpień

Miejsce: Kórnickie Arboretum

Łąki Łan

Termin: listopad

Miejsce: Centrum Kultury Przeźmierowo

DNI DZIECKA:

Imprezy z tej okazji są organizowane przez ośrodki kultury, szkoły, sołectwa i świetlice osiedlowe. Głównym terminem jest 1 czerwca, ale bywa, że wydarzenia są organizowane nieco wcześniej, np. razem z Dniem Matki, bądź nieco później.

Oto dwie propozycje dla organizatorów imprez dla dzieci:

Dzień Dziecka w indiańskim kręgu

Termin: maj

Miejsce: Polana przy ul. Strzeleckiej, Swarzędz

Dzień Dziecka z Disneyem w Suchym Lesie – koncert muzyki filmowej z animacjami

Termin: czerwiec

Miejsce: sala widowiskowa Centrum Kultury i Biblioteki Publicznej w Suchym Lesie oraz cały teren Centrum

INNE:

Krakowski Salon Poezji na Zamku w Kórniku

Termin: marzec

Miejsce: Zamek w Kórniku

Powiatowy Konkurs Czytelniczy „Mól Książkowy”

Termin: maj

Miejsce: Gimnazjum Nr 1 im. Hipolita Cegielskiego w Murowanej Goślinie

Wystawa plenerowa wielkoformatowych fotografii z okazji 770 lecia wsi Rogalinek

Termin: maj

Miejsce: Rogalinek

Impreza edukacyjno – rekreacyjna „Niedziela w Muzeum”

Termin: lipiec

Miejsce: Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno – Spożywczego w Szreniawie

Wernisaż Wystawy Fotografii Lotniczej

Termin: lipiec

Miejsce: Biblioteka w Kozichgłowach

Wieczór Bałkański

Termin: lipiec

Miejsce: Muzeum – Pracownia Literacka Arkadego Fiedlera

Teatr Bajeczny „Morskie opowieści”

Termin: sierpień

Miejsce: Sala Widowiskowa CKiBP w Suchym Lesie

Wielka Gala Super-Bohaterów w Parku Harcerza

Termin: sierpień

Miejsce: Park Harcerza, ul Dobieżańska w Buku

V Powiatowy Przegląd Twórczości Artystycznej Osób Niepełnosprawnych – mieszkańców Powiatu Poznańskiego pn. „Złot Talentów”

Termin: wrzesień

Miejsce: Luboński Ośrodek Sportu i Rekreacji

Bal Halloween

Termin: październik

Miejsce: świetlica wiejska Czerlejko

Powiatowy Turniej Rzeźbiarski w Mosinie

Termin: październik

Miejsce: Mosina

NA WARSZTATACH

Warsztatów, podczas których można nabyć lub doskonalić różne umiejętności szukać trzeba w ośrodkach kultury, ich filiach i pododdziałach, w bibliotekach i świetlicach. Prezentujemy wybrane.

I tak, w gminie **KOMORNIKI** działa Gminny Ośrodek Kultury oraz aż 6 domów kultury: DK „Remiza” w Plewiskach, DK „Kozłak” w Chomęcicach, DK „Dworek” w Głuchowie, DK „Klub” w Rosnówku, DK w Wirach, DK „Nad Wirynką” w Łęczycy oraz Świetlica w Szreniawie. Placówki te są bardzo aktywne, zapraszają „kulturalnych” chętnych (w tym dzieci) różnego rodzaju zajęcia: warsztaty „Aktywnego Malucha”, Studio Piosenki, Klub Szachowy dla dzieci, zajęcia plastyczne, artystyczno-przyrodnicze dla dzieci, zajęcia w Kole Gospodyń Wiejskich, warsztaty kulinarne. Aktywnie działa Ognisko Muzyczne, klub kolekcjonerów znaczków turystycznych, klub miłośników historii lokalnej, działa również kilka grup wokalnych.

W **BUKU** oferta dla mieszkańców jest również szeroka i dostosowywana do potrzeb i wg wskazań chętnych. Działa tutaj pracownia artystyczno-plastyczna, pracownia modelarstwa i majsterkowania, klub haftu artystycznego i użytkowego, prowadzone są zajęcia teatralne, tańca towarzyskiego, balet dla dzieci, zajęcia muzyczno – ruchowe.

W miejsko-gminnym Ośrodku Kultury w **KOSTRZYNI** odbywają się cykliczne zajęcia plastyczne dla dzieci i dorosłych, warsztaty wokalne w szkołach zakończone Przeglądem Talentów Wokalnych „Zostań Gwiazdą”. Organizowane są również warsztaty w czasie ferii zimowych i letnich dla dzieci.

KÓRNICKI Ośrodek Kultury organizuje cykliczne zajęcia w zakresie: balet z elementami tańca nowoczesnego, nauka gry na instrumentach, taniec towarzyski, hip hop, latino, warsztaty fotograficzne, warsztaty tkaniny artystycznej kilim, gobelin i kobierzec. Poza tym w ramach KOK prężnie działają chóry Magnolie i Senioritki, Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Kórnickiej Władysie, pracownia plastyczna dla dzieci, pracownia ceramiczna dla młodzieży i dorosłych, a także klub dobrego filmu.

Swarzędzki Ośrodek Kultury to prawdziwe centrum wydarzeń kulturalnych w gminie **SWARZĘDZ**. Obecnie w Ośrodku Kultury funkcjonuje 17 sekcji, w tym instrumentalna, piosenki, plastyczna, teatralna, fotograficzna, szachowa, perkusyjna, Swarzędzka Orkiestra Fłażoletowa, Zespół Regionalny „Olszyna”. Ośrodek Kultury współpracuje również ze Stowarzyszeniem Kulturalnym Orkiestra Dęta Swarzędz i Chórem Męskim „Akord”. Ponadto Ośrodek Kultury zatrudnia animatorów kultury dzieci i młodzieży, którzy prowadzą zajęcia artystyczne – plastyczne, muzyczne, teatralne w dwóch świetlicach miejskich w Swarzędzu oraz siedmiu świetlicach wiejskich na terenie całej gminy. W zajęciach animacyjnych uczestniczy ponad 400 dzieci tygodniowo.

Ciekawe zajęcia i warsztaty kulturalne odbywają się również w pałacyku Pod Lipami, np. Artyści Teatru Za Miastem organizują w Kobylnicy warsztaty wokально-aktorskie „Wokalista to artysta” dla dzieci w wieku 9-16 lat, odbywają się tutaj również warsztaty bluesowe i jam session.

Ośrodek kultury w **POBIEDZISKACH** zaprasza chętnych na zajęcia warsztatowe stałe i czasowe: próby Chóru „Melodia”, nauka gry na gitarze, próby zespołu „WIWATY”, Teatr Tańca – przedszkolaki (4-6lat), Klub Plastyka Amatora, Młodzieżowa Orkiestra Dęta, zajęcia teatralne – teatru Aby, próby gry na instrumentach dętych, zajęcia z robotyki. Poza tym prowadzone są bardziej ruchowe zajęcia jak street dance, taniec towarzyski, czy joga.

TARNOWO PODGÓRNE to gmina, która stawia na kulturę nie tylko w samym Tarnowie Podgórnym, gdzie działa Gminny Ośrodek Kultury „Sezam”, ale rozbudowuje infrastrukturę w innych miejscowościach, jak np. w Przeźmierowie, gdzie powstał nowoczesny, wielofunkcyjny budynek Centrum Kultury Przeźmierowo. W obydwu budynkach działają koła zainteresowań, zespoły muzyczne, teatralne i koła zainteresowań. Zespoły artystyczne: Młodzieżowa Orkiestra Dęta, ZPiT Lasowiaczy, DZPiTL Modraki, Koło Śpiewu, Mażoretki, Teatr Tańca Sortownia, ANTY=BAŚŃ. Koła zainteresowań: koło dziennikarskie, koło kulinarne, koła plastyczne dla dzieci i dorosłych, ogniska muzyczne, Szkoła Tańca JAST, koło rękodzieła.

Nowy budynek biblioteki i ośrodka kultury w **SUCHYM LESIE** to perełka w oku miejscowych radnych. Wysokie miejsce w rankingu najbogatszych gmin w Polsce i wzrastająca liczba mieszkańców gminy to spory potencjał, ale również szereg wyzwań dla kultury, stąd szeroka oferta kulturalno-warsztatowa. W budynku Centrum Kultury i Biblioteki Publicznej odbywają się 3 rodzaje warsztatów: warsztaty stałe, cotygodniowe od października do czerwca organizowane przez CKiBP, warsztaty cykliczne organizowane w CKiBP, warsztaty organizowane przez podmioty zewnętrzne. W ofercie dla mieszkańców gminy są: nauka gry na instrumentach (np. ukulele, gitara, skrzypce, perkusja, pianino, bębny, saksofon), nauka śpiewu, nauka szycia, zajęcia ceramiczne, zajęcia ogólnorozwojowe, zajęcia plastyczne (np. rysunek, malarstwo, fusing i witraż, komiks), zajęcia szachowe, zajęcia taneczne, zajęcia teatralne, nauka języków, czy też robotyka.

Bogatą listę zajęć oferują też pozostałe gminy, nie tylko poprzez działalność ośrodków kultury, ale też dzięki prywatnym inicjatywom (patrz: działalność galerii w rozdziale *1.2. Muzea i galerie*). Szczegółową ofertę poszczególnych placówek kulturalnych można poznać poprzez wizytę na ich stronach internetowych lub poprzez kontakt telefoniczny (dane teledadresowe podane są w rozdziale: *1.1. Ośrodki kultury*).

Zespół Chłudowanie. Fot. Chłudowanie

NA TROPIE KULTURY

SZLAKIEM I TRASĄ

Jak odnaleźć kulturalne tropy uczestnicząc w wycieczkach, wyprawach, czy rajdach? Odpowiedź na te pytania znajduje się właśnie w tym rozdziale Przewodnika.

Przedstawiamy propozycje dostępne każdemu, kto zechce czerpać ze swojej aktywności ruchowej nie tylko dobrą formę fizyczną, ale także wzbogacić się kulturalnie.

Oto naszym zdaniem najciekawsze:

SZLAK KOŚCIOŁÓW DREWNIANYCH WOKÓŁ PUSZCZY ZIELONKI

Szlak pokazuje dziewięć niezwykle cennych zabytków drewnianej architektury sakralnej, położonych w malowniczych okolicach otuliny Puszczy Zielonki. Szlak można zwiedzać objeżdżając go samochodem, bądź dzieląc zwiedzanie na części, pokonać trasę rowerem.

Trasę szlaku można podzielić na dwie pętle:

- dużą – o długości ok. 90 km, na której znajduje się osiem kościołów,
- małą – o długości ok. 35 km, na której znajduje się sześć kościołów.

W obu przypadkach zwiedzając Szlak będziemy chwilowo wykraczali poza granice powiatu poznańskiego. W rozdziale o zabytkach architektury sakralnej opisujemy te kościoły, które znajdują się na terenie powiatu poznańskiego.

Kościoły w Kiszkanie oraz Rejowcu będą łącznikiem pomiędzy pętlami, ponieważ obiekty położone w tych miejscowościach znajdują się na obydwu pętlach. Zwiedzanie szlaku można rozpocząć w Poznaniu, istnieje także możliwość dotarcia do zwiedzania szlaku w różnych miejscach np.:

- od strony Obornik Wlkp. – drogą wojewódzką nr 187 skręcając na rondzie w lewo drogą wojewódzką nr 196, w kierunku Wągrowca (kościół: Długa Goślina, Skoki, Rejowiec), lub w prawo drogą 196 w kierunku Poznania (kościół w Kicinie),
- od strony Piły, Rogoźna – drogą powiatową, obejmując po drodze kościół w Długiej Goślinie, na skrzyżowaniu z drogą wojewódzką nr 196 (sygnalizacja świetlna) skręcając w prawo w kierunku Poznania (kościół w Kicinie), skręcając w lewo w kierunku Wągrowca (kościół: Skoki, Rejowiec),
- od strony Wągrowca – drogą wojewódzką nr 196 skręcając w Skokach w lewo, na skrzyżowaniu z sygnalizacją świetlną w kierunku kościoła w tejże miejscowości,
- od strony Gniezna – drogą wojewódzką nr 197 rozpoczynając od zwiedzania kościoła w Sławnie,
- od strony Gniezna – dawną drogą krajową nr 5, skręcając na skraju Pobiedzisk, koło stacji benzynowej w drogę powiatową w kierunku Latalic (kościół w Węglewie).

Duża pętla Szlaku (Kicin – Wierzenica – Uzarzewo – Węglewo – Sławno – Kiszkowo – Rejowiec – Długa Goślina – Kicin)

Duża pętla szlaku ma długość około 90 km. Prowadzi głównie drogami utwardzonymi asfaltowymi o dobrej jakości. W tej części szlaku znajduje się osiem obiektów (dwa z nich w Kiszkanie i Rejowcu są wspólne dla obydwu pętli szlaku).

Mała pętla Szlaku (Kiszkanie – Rejowiec – Skoki – Raczkowo – Jabłkowo – Łagiewniki Kościelne)

Mała pętla szlaku ma długość około 35 km. Prowadzi w całości drogami utwardzonymi asfaltowymi o dobrej jakości. W tej części szlaku znajduje się sześć obiektów (dwa z nich w Kiszkanie i Rejowcu są wspólne dla obydwu pętli szlaku).

Informacje o Szlaku Kościołów Drewnianych wokół Puszczy Zielonki są zamieszczone także w przewodniku *Powiat Poznański Rodzinnie*, dostępnym na stronie www.powiat.poznan.pl.

Kościółek w Wierzenicy. Fot. A. Ogórkiewicz

TRASA KÓRNICKA

Trasa stworzona także dla turystyki zmotoryzowanej, bowiem obejmuje spore obszary i odległości, zaczyna się w Poznaniu, przy skrzyżowaniu ulic: Droga Dębińska i Królowej Jadwigi, obok stacji paliwowej. Ulicą Bolesława Krzywoustego należy kierować się na drogę nr 42 w kierunku Kórnik.

W Kórniku warto zatrzymać się ze względu na jego ciekawą, XIX wieczną zabudowę, a przede wszystkim aby zwiedzić jeden z najpiękniejszych zamków w Wielkopolsce. Neogotycki zamek mieści w swych murach muzeum z wieloma unikatowymi eksponatami oraz Bibliotekę Kórnicką PAN, której bogaty księgozbiór szczególnie ceniony jest przez bibliofili. Niezmienione, zachowane z pietysmem wnętrza wyposażone są w meble różnych stylów i epok, a ściany zdobią obrazy mistrzów polskich i europejskich. Można tu podziwiać również rzeźby, kolekcje numizmatyczne, militaria polskie i wschodnie, wyroby rzemiosła artystycznego z porcelany i srebra oraz zbiory etnograficzne i przyrodnicze z Australii i Oceanii. Obok zamku rozciąga się park-arboretum z najbogatszą w kraju kolekcją gatunków i odmian drzew i krzewów (ok. 3,5 tys.). W Kórniku oprócz zamku i parku na uwagę zasługuje Kościół gotycki z neogotycką fasadą oraz oficyna na Prowencie – dom, w którym urodziła się noblistka Wisława Szymborska. Z Kórnik przez miejscowości Bnin (warto tutaj zatrzymać się na Rynku by zobaczyć kilkanaście urokliwych XIX-wiecznych kamienic oraz XVIII-wieczny Ratusz), Konarskie i Radzewice dojeżdża się do Rogalina.

Trasa Kórnicka. Fot. W. Łyszczak

Pałac w Rogalinie – Trasa Kórnicka. Fot. W. Łyszczak

Muzeum Arkadego Fiedlera. Fot. W. Łyszczak

Muzeum w Szreniawie. Fot. W. Łyszczak

Główną atrakcją **Rogalina** jest pałac z muzeum wewnątrz oraz galerią malarstwa europejskiego i polskiego z XIX i XX wieku. W pobliżu znajduje się największe w Europie skupisko kilkusetletnich, okazałych dębów. Z Rogalina należy wyjechać na drogę nr 431, przejechać przez Rogalinę i skręcić do Puszczykowa.

W Puszczykowie warto odwiedzić **Muzeum Arkadego Fiedlera**. Ten znany podróżnik i autor wielu książek zgromadził tu pamiątki przywiezione z najdalszych zakątków świata.

Następnie wjeżdżamy na teren **Wielkopolskiego Parku Narodowego**. W Muzeum Przyrodniczym w Jeziorach zgromadzone zostały najciekawsze okazy fauny i flory Wielkopolski. Z Jezior należy jechać przez lasy Wielkopolskiego Parku Narodowego do Komornik. W Komornikach, na skrzyżowaniu z drogą nr 5, należy skręcić w lewo do Szreniawy.

W Szreniawie znajduje się **Muzeum Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego**. Na jego terenie obejrzeć można wiele ciekawych eksponatów, które opowiadają historię wsi i rolnictwa od pradawnych dziejów po czasy współczesne.

Dalej Trasa kórnicka prowadzi z powrotem do Poznania.

Informacje na temat Drogi Kórnickiej znajdują się także w przewodniku *Powiat Poznański Aktywnie*, dostępnym na stronie www.powiat.poznan.pl.

SZLAK ARCHITEKTURY PRZEMYSŁOWEJ W LUBONIU

Wśród miejsc odwiedzanych na szlaku nie brakuje pochodzącej z 1907 roku ponad 300-metrowej monumentalnej hali magazynowej, zaprojektowanej przez Hansa Poelziga, twórcy słynnej Wieży Górnosławskiej, która stała w miejscu obecnej iglicy MTP. Oprócz niej będzie można zobaczyć dawną fabrykę drożdży, nawiązującą swą architekturą do średniowiecznych zam-

ków, a także czerpiące w swej stylistyce z secesji zakłady przetworów ziemniaczanych. Oba obiekty pochodzą z pierwszej dekady XX wieku.

Na szlaku znalazły się również miejsca związane z codziennym życiem Lubonia: za-
bytkowa szkoła, dworzec i osiedla robotnicze oraz Park Siewcy z charakterystycznym
pomnikiem.

Przygoda zaczyna się w okresie, który dla Polaków był czasem dramatycznej walki
o własne państwo i zachowanie tożsamości narodowej, a kończy w momencie prze-
kształceń własnościowych, związanych z przełomowymi zmianami politycznymi,
jakie dokonały się w Polsce w latach 90-
tych XX wieku.

Szlak jest wspólną inicjatywą Miasta
Lubonia, Ośrodka Kultury w Luboniu, Po-
znańskiej Lokalnej Organizacji Turystycz-
nej oraz lubońskich firm do dziś funkcjo-
nujących w dawnych fabrykach.

Wycieczki autobusowe lubońskim szla-
kiem architektury przemysłowej odbywa-
ją się w grupach 20-osobowych w każdą
ostatnią sobotę miesiąca, od godziny 10
do 13. Autobus rusza spod Muzeum Na-
rodowego w Poznaniu.

Luboński Szlak Architektury Przemysłowej. Fot. W. Łyszczak

DROGA ŚWIĘTEGO JAKUBA

Część południowa:

Poznań (Malta) – ul. Jana Pawła II – ul. Serafitek – brzegiem Warty – ul. Hetmańska
– ul. Starołęcka – ul. Minikowo – ul. Ożarowska – ul. Głuszyna – Kubalin – Rogalinek
– Mosina/Sowiniec

Znana od wieków Droga Świętego Jakuba to szlak pielgrzymkowy. Nie powinniśmy jed-
nak kojarzyć jej z popularnymi formami pielgrzymowania w dużych grupach do sank-
tuariów maryjnych. Jakubowy szlak ma tradycje pątnicze i po dziś dzień wybierany
jest raczej przez samotnych pielgrzymów, którzy w wędrówce poszukują Boga i swojej
własnej drogi życiowej.

Część północna:

Murowana Goślina – Bolechówko – Owińska – Dziewicza Góra – Kicin – Wierzenica –
Gruszczyn – Poznań (Malta)

Podróż Drogą Świętego Jakuba w powiecie poznańskim rozpoczynamy w Murowanej
Goślinie, gdzie kult świętego jest ciągle żywy, o czym świadczą organizowane corocznie
Jarmarki Świętego Jakuba. Na starym goślińskim rynku (Placu Powstańców Wielkopol-
skich) znajduje się kościół pw. Świętego Jakuba Apostoła.

Historia parafii sięga XII wieku, lecz obecną budowlę wzniesiono w 1605 roku w sty-
lu późnego gotyku. W murach kościoła doszukamy się także elementów romańskich
i barokowych. W ołtarzu jednonawowej świątyni podziwiać możemy XVII-wieczny obraz
z wizerunkiem patrona w stroju biskupim.

Dziewicza Góra (143 m. n.p.m.) to największe wzniesienie w Parku Krajobrazowym Puszcza Zielonka. W 2006 roku wybudowano tu wieżę obserwacyjną z tarasem widokowym. Wstęp na wieżę jest możliwy w każdym dniu za wyjątkiem poniedziałków, po wykupieniu biletu. Tuż przy Dziewiczej Górze działa Dziewicza Baza – ośrodek turystyczno-edukacyjny, który oferuje wiele możliwości spędzania wolnego czasu. Organizowane są tutaj warsztaty, imprezy turystyczne czy wystawy.

Ze szczytu góry szlak Jakubowy wiedzie do 700-letniego Kicina, gdzie warto odwiedzić jedną z 12 świątyń na Szlaku Kościołów Drewnianych wokół Puszczy Zielonka – kościół pw. Świętego Józefa, wybudowany w 1751 roku. Warto nadmienić, że w latach 1564-1574 tytularnym proboszczem kicińskim był Jan Kochanowski.

Opis „powiatowych” odcinków Szlaku znajduje się także w przewodniku *Powiat Poznański Rodzinnie*, na stronie www.powiat.poznan.pl.

Tam też, przy opisie trasy „Szlakiem literatów” znajdziecie propozycję kolejnej wyprawy tematycznej, wiodącej przez miejsca związane z wybitnymi twórcami polskiej kultury i pokazującej ich losy wpisane w dzieje dzisiejszego powiatu poznańskiego.

QUEST – CO TO JEST?

Quest to nowa forma turystyki, przypominająca harcerskie podchody, bądź gry terenowe i miejskie. Questing szuka wyjątkowości w ciekawych i zupełnie zwykłych miejscach, upowszechnia informacje związane z krajobrazem, historią i dziedzictwem kulturowym związanym z tymi miejscami. Największą zaletą questingu jest jego bezobsługowość, bowiem nikt i nic nie musi na nas czekać na trasie. Czekają tylko te miejsca, budynki i urządzenia, które są tam zawsze.

Przy pomocy questu możemy zwiedzać obiekt, budynek, kompleks budynków, większy teren, np. ogród, bądź park, możemy także zapoznać się z dłuższą trasą tworzącą szlak turystyczny. Większość dotychczas wydanych questów umożliwia zwiedzanie piesze, pojawiają się także questy rowerowe, rozgrywane na przestrzeni kilkunastu kilometrów.

Do zwiedzania potrzebna jest specjalnie opracowana i wydana ulotka, zawierająca szereg zadań, które musi wykonać turysta, aby pokonać całą trasę questu, rozwiązać hasło i dotrzeć do skrzyni ze skarbem, którym jest specjalna pieczęć – pamiątka naszej wyprawy.

Żeby skompletować hasło, rozwiązujemy zagadki pojawiające się w trakcie zwiedzania. Tekst, zwykle rymowany, zawiera wiele informacji topograficznych, historycznych i kulturalnych na temat oglądanych przez turystę obiektów.

W Wielkopolsce questy są wydawane przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu. Od kilku lat powstają one także we współpracy z redakcją Kroniki Powiatu Poznańskiego.

Można je zatem znaleźć w wersji drukowanej w siedzibie WBPiCAK, w miejscach, w których rozgrywa się akcja questów oraz jako wkładki do Kroniki.

Można je także pobrać i wydrukować, bądź otworzyć w postaci elektronicznej np. na ekranie smartfona. To właśnie powoduje, że questy, będąc aktywną i atrakcyjną formą turystyki, są bardzo łatwo dostępne i bezkosztowe.

Można je znaleźć na stronie WBPiCAK: <http://www.wbp.poznan.pl/krajoznawstwo/wielkopolskie-questy/> oraz Samorządu Województwa Wielkopolskiego: <http://region.wielkopolska.pl/turystyka/gry-terenowe.html>.

Dotychczas zostało wydanych kilkadziesiąt questów o Wielkopolsce. Większość z nich zaprasza na wycieczki piesze, są także wśród nich questy rowerowe, wymagające nieco więcej czasu i dobrej kondycji zwiedzających. Poniżej te, które przybliżają powiat poznański.

Gołęczewo – wieś wzorcowa

Trasa gołęczewskiego questu prowadzi w taki sposób, że uczestnik zabawy poznaje niezwykłą historię krótkiego epizodu, kiedy Gołęczewo zostało niemiecką wsią wzorcową. Zabudowa, jaka zachowała się do dnia dzisiejszego nawiązuje do poszczególnych niemieckich landów. Sprowadzona tu ludność miała stanowić niemiecką samowystarczalną enklawę wśród polskiej społeczności. Historia ta skończyła się dobrze dla ludności polskiej, która podobnie jak w innych miejscach Najdłuższej Wojny Nowoczesnej Europy, wyszła z niej mając w posiadaniu więcej ziemi, niż przed rozpoczęciem akcji. Na końcu trasy na uczestników zabawy czeka skrzynia skarbów z pamiątkową pieczęcią. Trasa questu zaczyna się przy stacji kolejowej PKP w Gołęczewie. Orientacyjny czas przejścia trasy ok. 45 minut.

Uczestnicy questu. Fot. A. Warczyńska

Arboretum w Kórniku

Kórnik, miasteczko oddalone około 20 kilometrów na południowy wschód od Poznania, słynie nie tylko z Zamku i Białej Damy, ale także unikatowego arboretum. I właśnie po Arboretum w Kórniku oprowadza ten quest. Prowadząc ścieżkami wśród bujnej flory, pozwala na poznawanie nie tylko przyrody środkowej Europy, ale i świata.

Rozwiązując zadania oraz zagadki można poznać ciekawostki i odkryć tajemnice tego niezwykle „pomnika” przyrody. Na dociekliwych i wytrwałych czeka skarb.

Aby zostać odkrywcą i zdobywcą skarbów, wystarczy wydrukować ulotkę (można ją też otrzymać w kasie biletowej) i wyruszyć na szlak. To uczestnik zabawy sam decyduje, kiedy podejmie wyzwanie.

Quest jest jednak dostępny w godzinach otwarcia parku. Przed wejściem należy zakupić bilet wstępu.

Questowa ścieżka zaczyna się przy wejściu do parku.

Czas przejścia ok. 45 minut.

Zamek w Kórniku

Quest dotyczy największej atrakcji miasta, którą jest Zamek w Kórniku. I właśnie po nim, w nietypowy sposób nas oprowadza. Nawet osoby, które już nie raz gościły

w siedzibie Białej Damy, odkryją ją na nowo! Rozwiązując zadania oraz zagadki, nie tylko można poznać ciekawostki i odkryć tajemnice, ale także – w nagrodę – zdobyć skarb. Zabawa jest dostępna w godzinach otwarcia obiektu.

Questowa ścieżka zaczyna się w sieni na parterze Zamku.

W okresie zimowym przed wyruszeniem do Kórnika proszę sprawdzić godziny otwarcia zamku na stronie internetowej.

Czas przejścia ok. 45 minut.

Wokół klasztoru Owińska

Owińska to wieś w województwie wielkopolskim, położona w odległości zaledwie 8 km od Poznania. Quest „Wokół klasztoru” pozwala uczestnikowi zabawy na poznanie dziejów tego niezwykle miejsca, przez pięć wieków związanego z zakonem cysterek. Sprowadzone przez księcia Przemysła I i jego brata – Bolesława Pobożnego, siostry zakonne zrobiły wiele dobrego dla Owińsk. By poznać niektóre z ich tajemnic, należy rozwiązać zagadki oraz wykonać specjalne zadania. Prawidłowe rozwiązanie doprowadzi wędrowców do skrzyni ze skarbem.

Questowa ścieżka zaczyna się przed żelazną bramą przy ul. Poznańskiej.

Czas przejścia ok. 45 minut.

Ulotkę do gry można samodzielnie wydrukować z pliku na stronie www.regionwielkopolska.pl

Biorąc udział w zabawie możesz zdobywać Odznakę Krajoznawczą Wielkopolskie Questy. Odznaka Odkrywców Tajemnic.

Niedawno dołączył kolejny, najświeższy rowerowy quest: **Wojciech Bogusławski i historia niezwykłego kamienia**, wydany w roku 260-tej rocznicy urodzin ojca teatru polskiego. Bogusławski urodził się w nieistniejącej dziś, a upamiętnionej owym magicznym kamieniem miejscowości Glinno, na dzisiejszym terenie poligonowym, leżącym w gminie Suchy Las.

Trasa wyprawy rozpoczyna się przy szkole im. Wojciecha Bogusławskiego w Suchym Lesie, prowadzi obok Centrum Kultury i Biblioteki Publicznej, sucholeskiego kościoła, następnie kierując zwiedzających na teren poligonu, by znaleźć swój finał w Pałacu Biedrusko.

Plik z questem można pobrać ze strony www.osrodekukultury.pl

Czas przejazdu: ok. 2,5 godziny.

Do zobaczenia na kulturalnym szlaku!

NAJWYBITNIEJSI

Powiat poznański może poszczycić się wybitnymi postaciami, które urodziły się właśnie tutaj, ale też Wielkopolanami z wyboru, którzy zdecydowali się tu żyć i działać na rzecz lokalnej społeczności.

Wisława Szymborska (1923-2012)

Noblistka, pierwsza dama poezji, pochodzi z Wielkopolski. Urodzona w 1923 roku na folwarku pomiędzy Kórnikiem a Bninem, wielokrotnie wspominała o swoim przywiązaniu do ziemi wielkopolskiej. Podkreślała, że to właśnie tutaj ma wielu drogich przyjaciół i pierwsze, najważniejsze wspomnienia z dzieciństwa.

Arkady Fiedler (1894-1985)

Podróżnik, literat, uczestnik Powstania Wielkopolskiego. Urodzony w Poznaniu, zmarł w Puszczykowie. W 1974 roku wraz z rodziną Arkady utworzył w swym domu Muzeum – Pracownię Literacką, która nadal cieszy się sporym zainteresowaniem, również zagranicznych gości. Podróżnik odbył w swoim życiu 30 wypraw, wydał 32 książki. Uczył w nich szacunku dla innych kultur, pasjonująco prowadząc czytelnika wśród odmiennych obyczajów. W 1969 roku został odznaczony Orderem Uśmiechu.

Wojciech Bogusławski (1757-1829)

Nazywany ojcem teatru polskiego Bogusławski urodził się w Glininie (obecnie wyludniona wieś w gminie Suchy Las). Dyrektor Teatru Narodowego w Warszawie, założyciel teatru w Kaliszu – trzeciego najstarszego teatru dramatycznego w Polsce. Przyczynił się do rozwoju wielu aktorskich talentów, dbając o naturalność aktorskiego przekazu. W 1811 roku zorganizował pierwszą w Polsce Szkołę Dramatyczną przy Teatrze Narodowym.

Tablica na domu, w którym urodziła się Wisława Szymborska. Fot. A. Jaworska

Monument Jana Kochanowskiego. Fot. CC BY-SA

August Cieszkowski (1814-1894)

Działacz, myśliciel społeczny i polityczny. Jeden z założycieli Ligi Narodowej Polskiej oraz współtwórca i prezes Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Zmarł w Wierzenicy, wsi w gminie Swarzędz.

Jan Kochanowski (1530-1584)

Jeden z najwybitniejszych twórców renesansu, również miał swoje powiązania z powiatem poznańskim. W latach 1564-1574 zajmował stanowisko proboszcza w Kicinie (gmina Czerwonak), jednak tylko formalnie. Osobiście nigdy nie był w parafii, funkcje duszpasterskie pełnił za pośrednictwem wikariuszy.

Współcześnie w powiecie poznańskim tworzą i mieszkają lubiani muzycy tzw. popkultury, m.in. Małgorzata Ostrowska, Sweet Noise, Michał Kowalonek oraz Mezo.

Małgorzata Ostrowska obecnie również związana jest z gminą Puszczykowo, wokalistka zespołu Lombard od 1981 do 1999, gdy rozpoczęła karierę solową.

Zespół Sweet Noise powstał w 1990 roku w Swarzędzu, grają muzykę rockową i heavymetalową.

Michał Kowalonek jest obecnym wokalistą zespołu Myslovitz, mieszka podobnie jak Małgorzata Ostrowska w Puszczykowie.

Mezo czyli Jacek Mejer, raper, to mieszkaniec gminy Suchy Las.

MIĘDZY PRAWDĄ A LEGENDĄ

Wiele jest miejsc w powiecie poznańskim, które mają swoją historię, zarówno tę autentyczną, zapisaną w źródłach historycznych, jak i tę wynikającą z tradycji ludowej, przekazywaną przez pokolenia mieszkańców. W wielu przypadkach autentyczne wydarzenia obrosły legendą, tworząc mieszaninę, w której trudno oddzielić prawdę od fikcji.

Legendy pełnią jednak bardzo ważną rolę. Przybliżają nam czasy zaprzeszczone, które dzięki temu stają nam się bliższe. Oto kilka z nich:

Suchy Las

Wieś będąca siedzibą jednej z najbogatszych gmin nie tylko w skali regionu, ale także w skali całej Polski. Przez długie lata, albo i wieki ustępowała znaczeniem miejscowości stanowiącym sołectwa i osiedla dzisiejszej gminy. Gołęczewo, Chludowo, Biedrusko, były miejscami, w których odbijała się historia ostatnich kilku stuleci.

Tymczasem śmiało można powiedzieć, że historia zatoczyła koło, bowiem to właśnie Suchy Las jest miejscem, gdzie zaczynała się historia tej części dzisiejszego powiatu poznańskiego. Mało tego, jest to historia starsza niż dzieje znaczących dziś ośrodków, z Poznaniem włącznie.

W 1218 roku, Mieszko III Stary nadał joannitom działającym w okolicach Poznania szereg dóbr ziemskich, wraz z terenami położonymi wokół jeziora, które od tego właśnie faktu nazywamy dziś Maltańskim. Wśród zapisanych wówczas w dokumencie miejscowości, znalazła się znajomo brzmiąca nazwa: Zuchilez.

Warto odwiedzić Suchy Las, zobaczyć jak dziś wyglądają wspomniane Gołęczewo, czy Biedrusko, a także wybrać się w miejsca, po których pozostały już ostatnie ślady i ludzkie wspomnienia.

Ryby z kościoła w Chojnicy (gmina Suchy Las)

Podczas budowy kościoła w Chojnicy w pewnym momencie zabrakło cegły i pieniędzy na dalszą jego budowę. Długo zastanawiano się, co robić dalej. Aż tu pewnego razu właścicielowi Chojnicy przyszło się, aby zarzucić sieć w pobliskim stawie, złowić ryby, sprzedać je, a za zdobyte w ten sposób pieniądze dokończyć budowę. Tak też zrobił. Starsi mieszkańcy pokazywali wyrzeźbione w kościele i na ścianach zewnętrznych ryby i mówili, że zostały tu umieszczone na pamiątkę tak obfitego połowu, dzięki któremu można było swobodnie dokończyć budowę.

Ruiny kościoła w Chojnicy. Fot. A. Ogórkiewicz

Dziewicza Góra. Fot. A. Ogórkiewicz

Góra Anny. Ilustr. Marta Kubiczek

Olędrzy w Zielonce (gmina Murowana Goślina)

Czy widzieliście tajemniczy słup, który stoi nieopodal miejscowości Zielonka w środku puszczy? Idąc przez las do Tucznia, wystarczy zejść na chwilę z drogi, by go znaleźć. Pośród zieleni wznosi się dumnie ponad podszycie lasu wyrzeźbiony w drewnie postument. Nikt nie wie, jak i kiedy się tam znalazł. Najstarsi mieszkańcy Puszczy Zielonki pamiętają jednak opowieści o zlokalizowanej w tym miejscu dawno temu osadzie pracujących Olędrów. Ich drewnianych domostw strzegł przed ogniem Wawrzyniec. Piękna drewniana figurę świętego umieszczono na modrzewiowym słupie. W XIX wieku ogień i zarazy budziły wielkie przerażenie i dziesiątkowały ludność naszego kraju. Nic więc dziwnego, że gdy Olędrzy postanowili przenieść się w inny rejon, zabrali ze sobą figurę świętego Wawrzyńca, który przez wiele lat nad nimi czuwał. W puszczy po osadzie pozostał pamiątkowy drewniany monument.

Dziewicza Góra (gmina Czerwonak)

Nazwa najwyższego wzniesienia Puszczy Zielonki pochodzi od zakonu cysterek, którym książę Przemysław I w 1242 roku nadał to wzgórze. Dziewicza Góra nazywana bywa także Górą Anny. Ponoć niegdyś wielki brunatny niedźwiedź – król zwierząt zamieszkujących Puszcę Zielonkę – został w tym miejscu raniony przez myśliwego. Strzała trafiła go w łapę. Ranny król lasu nie mógł samodzielnie pozbyć się ostrza, które powodowało ogromny ból. Niedźwiedziowi pomogła dziewczyna imieniem Anna, która akurat tamtędy spacerowała. Po opatrzeniu rany przystygnięty niedźwiedź zły czar i dziki zwierzę zamienił się w księżniczkę.

Pobiedziska

Na wschód od Zalewu Kowalskie wędrowali trzej bracia – Lech, Czech i Rus. Spotkali się ponownie po jakimś czasie od założenia swoich państw. Wspólnie podążali przez nieprzemierzoną puszcę w kierunku gnieźnieńskiego grodu. Gdy przyszła pora odpoczynku, rozpalono przy rzece na zielonej polanie ogniska i przygotowano strawę dla

wojów. Przerwa w podróży była nadzwyczaj udana. Bracia postanowili więc upamiętnić miejsce wyjątkowego poobiadowania i na polanie powstała wkrótce osada o nazwie Pobiedziska. Ale to tylko jedna z historii o powstaniu nazwy jednego z najstarszych polskich miasteczek. Bardziej powszechne i zgodne z prawdą historyczną jest wywodzenie pochodzenia Pobiedzisk od słowa „pobieda” oznaczającego zwycięstwo, które Kazimierz Odnowiciel odniósł w tych stronach nad swoim bratem, Maśławem...

Studnia Napoleona

Na zachód od Mosiny i południe od Puszczykowa, przy czerwonym i niebieskim szlaku, pomiędzy jeziorami: Budzyńskim i Kociotek znajduje się źródło nazywane też Studnią Napoleona. Wiedzie tędy Trakt Napoleński. Jak mówi legenda, zdarzyło się, że drogą do Poznania przejeżdżał orszak z cesarzem Napoleonem Bonaparte. Kiedy orszak zatrzymał się tu na chwilę, adiutant podał Napoleonowi do obmycia wodę z pobliskiego źródła. Ku ogólnemu zdziwieniu, pomiędzy palcami cesarza pojawiły się bąbelki powietrza. Postanowił więc napić się tej wody, która mu wielce zasmakowała i skojarzyła mu się z francuskim szampanem. Napoleon polecił więc częściej podawać sobie wodę ze źródła.

Do dziś podobno raz do roku w studzienie pojawia się taka woda z bąbelkami, ale, jak głosi legenda, mogą ją wypić wyłącznie ludzie z czystym sercem i sumieniem.

Pobiedziska. Ilustr. Marta Kubiczek

Studnia Napoleona. Fot. W. Łyszczak

Biała Dama z Kórnika

Tak nazywana jest Teofila z Działyńskich Potulicka, przedstawiana w przewodnikach powiatu poznańskiego niejednokrotnie, XVIII-wieczna władczyni Kórnik, która w dobie upadku politycznego i gospodarczego Polski potrafiła doprowadzić swoje dobra do rozkwitu. Sprowadziła tzw. osadników ołęderskich, a pańszczyznę już w 1740 roku zamieniła na czynsze dzierżawne. Budowała drogi, wiatraki i młyny. Zmarła 26 listopada 1790, pochowana w krypcie kościoła w Kórniku.

Po śmierci Teofili źródłem legend stał się dodatkowo jej portret w białej sukni pędzla prawdopodobnie Antoine'a Pesne'a, obecnie wiszący w sali jadalnej zamku. W XIX w. wśród okolicznej ludności zaczęto opowiadać, że krótko przed północą Teofila schodzi z portretu i przechodzi na taras zamkowy. Następnie o północy do zamku przyjeżdża rycerz na czarnym koniu, który zabiera ją na przejażdżkę po parku.

Jak głosi legenda, ma to być pokuta za rozebranie zameczku myśliwskiego Górków nad Jeziorem Kórnickim. Duchy, które strzegły skarbów tego możnego niegdyś rodu, mają się mścić w ten sposób na władczyni Kórnika.

Są też podobno inne, bardziej pikantne wersje legendy Białej Damy. Najlepiej sprawdzić to odwiedzając kórnicki zamek.

Czarna Dama z Będlewa (gmina Stęszew)

To z kolei córka Bolesława Potockiego, właściciela wielu okolicznych dóbr. Kiedy piękna Felicja, bo o niej mowa, oraz wnuk po pierwszej żonie – Alfred Miączyński nawiązali romans, wybuchł ogromny skandal. Zdradzony mąż Felicji – Maciej Mielżyński zastrzelił kochanków w pałacu w Dakowych Mokrych. Za zabójstwo nie poniósł żadnej kary – sąd uniewinnił go, ponieważ wystąpił w obronie honoru swojego i swojej rodziny.

To tragiczne wydarzenie wiąże się z powstaniem legendy o Czarnej Damie, błakającej się po komnatach. Niektórzy z pracowników ośrodka PAN w Będlewie twierdzą, że widzieli ją, jak nocami przechadza się po pałacu.

Rzeczpospolita Mosińska

To historia prawdziwa, choć brzmi jak legenda. 3 maja 1848 roku, Jakub Krauthofer-Krotowski, prawnik, jeden z dowódców powstańczych w czasie Wiosny Ludów, proklamował w Mosinie Rzeczpospolitą Polską, wysyłając do władz pruskich w Poznaniu listy z wezwaniem do posłuszeństwa. W każdej wsi i miasteczku, do którego dotarł oddział Krauthofera, nakazywano zebranie się mieszkańców i wybór polskich władz wzorem Mosiny. Dzięki energicznym działaniom do oddziału Krotowskiego, który połączył się z oddziałem Włodzimierza Wilczyńskiego, napływało wielu ochotników. Niestety, władze pruskie zdecydowały się na działanie i wysłały przeciwko powstańcom 8 kompanii piechoty, 2 szwadrony kawalerii i 4 działa. Powstańców było ok. ośmiuset.

W dwudniowej bitwie polski oddział i obóz powstańczy został rozbity, a jego dowódca schwytany i uwięziony w Poznaniu. Tak zakończyły się pięciodniowe dzieje Rzeczypospolitej Mosińskiej.

POWIAT
POZNAŃSKI

Powiatowa 17.